TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr.35 (1906) 1986 RUGPJŪTIS-AUGUST 26 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Ar tik duoneliautojai?

Žvilgtelėjus į lietuvių išeivijos praeitį aiškiai matyti, kad ligi II D. karo dauguma jos buvo ekonominio pobūdžio. Mūsų tautiečiai, nerasdami savame krašte, ypač svetimųjų valdymo laikais, pakankamų pragyvenimo šaltinių, leidosi į tolimas keliones — į Britaniją, Šiaurės ir Pietų Amerikas. Jie visų pirma jieškojo duonos ir laimės. Tiktai atūžęs II D. karas su dviem laisvos Lietuvos okupacijom pakeitė išeivijos pobūdį — naujajai jos bangai rūpėjo nebe duonos jieškojimas, o savos tautos likimas, jos laisvė ir valstybinė nepriklausomybė. Tūkstančiai geriausių tautos sūnų ir dukterų važiavo iš savo krašto, okupuojamo sovietinės rusų armijos, kad ne tik išgelbėtų savo gyvybes, bet ir galėtų kovoti už Lietuvos laisvę bei nepriklausomybę gyvendami laisvės kraštuose. Tai buvo bendra visos to meto išeivijos intencija. Duonos, t. y. ekonominis motyvas, tada neturėjo jokios reikšmės, nes visi savame krašte duonos turėjo pakankamai. Nepriklausomybės metais ekonominis krašto lygis buvo jau gerokai pakilęs ir niekam badauti nebereikėjo. Svarbiausias rūpestis buvo žlunganti krašto laisvė ir atžygiuojanti vergija. Dėl to naujoji išeivija buvo jau politiškai orientuota.

PRAĖJUS keturiem dešimtmečiam, kyla klausimas, ar mes tebesame tos politinės bangos išeiviai, pasiryžę kovoti už Lietuvos išlaisvinimą, ar gal tapome paprastais duoneliautojais, kuriems rūpi tiktai ekonominė gerovė? Netenka abejoti, kad naujosios išeivijos branduolys liko ištikimas pirmykštei intencijai tęsti kovą už Lietuvos laisvę. Ta linkme veikia mūsų veiksniai, remiami plačiosios išeivijos. Tačiau turime pripažinti, kad žymi dalis naujosios išeivijos atitolo nuo pirmykštės ištikimybės ir tapo tiktai duoneliautojais, kuriems rūpi vien ekonominė gerovė, kaip ir daugeliui kitų amerikiečių, kanadiečių, europiečių. Juose nebėra kovos dvasios patriotine prasme. Taip, jie kovoja, kartais ir labai narsiai, bet tiktai už dolerį, ne už tėvynę. Kai mūsų veiksniai kreipiasi į visuomenę pagalbos lėšomis pavergtai Lietuvai, tai sunkiai iškovoti duoneliautojų doleriai nejuda iš bankinių sąskaitų arba labai mažomis sumomis. Kai rengiamos demonstracijos, reikalaujančios Lietuvai ir kitiem pavergtiem kraštam laisvės, daugelis mūsų tautiečių lieka savo namuose, rasdami svarbesnių motyvų, pateisinančių savo pasyvumą. Ir tai jaučiama kiekvieną kartą, kai rengiama kokia nors didesnio masto demonstracija drauge su kitom tautybėm. Lietuviai pradeda garsėti savo pasyvumu.

TOKIA nuotaika pastebima žymioje lietuvių visuomenės dalyje. Dėl to mūsų kaimynai latviai, estai ir kiti kartais klausia: "O kur lietuviai?" Jie garsėja savo rezistencija pavergtoje Lietuvoje, bet išeivijoje kovos dvasia kai kuriuose sluoksniuose nėra labai ryški. Dažnai tos kovos dvasios pasigendame savo jaunime, užaugusiame laisvės kraštuose. Bet iš kur ji atsiras, jeigu vyresnioji karta jos neperdavė? Dabartinis jaunimas, neskaitant elitinio branduolio, yra duoneliautojų tipo — jo siekių eilėje pirmauja ekonominiai bei profesiniai rūpesčiai. Viename šaunaus lietuvių jaunimo posėdyje buvo pateiktas klausimas: "Ar jaučiate savyje kovos dvasią?" Atsakymas buvo neigiamas. Vienas jų pareiškė, kad nėra prieš ką kovoti, nėra priešų. Labai taikliai vyresnės kartos veikėjas pareiškė, kad mūsų paskirtis yra kovoti ne prieš ką, bet už ką. O kovoti turime už ką, būtent pavergtos Lietuvos laisvę, tikėjimo laisvę, kalinamų tautiečių laisvę, už išeivijos tautinį sąmoningumą, lietuvybės tęstinumą. Tai idėjinė, dvasinė kova, kuriai reikia ne atominių ginklų, o paprasčiausio ryžto, dvasinio nusiteikimo, kasdieninių pastangų nenugrimzti duoneliautojų pozicijoje. Turime visi prisiminti pirmykštę ištikimybę savajai tautai, ją atnaujinti ir būti kovojančia, o ne duoneliaujančia išeivija.

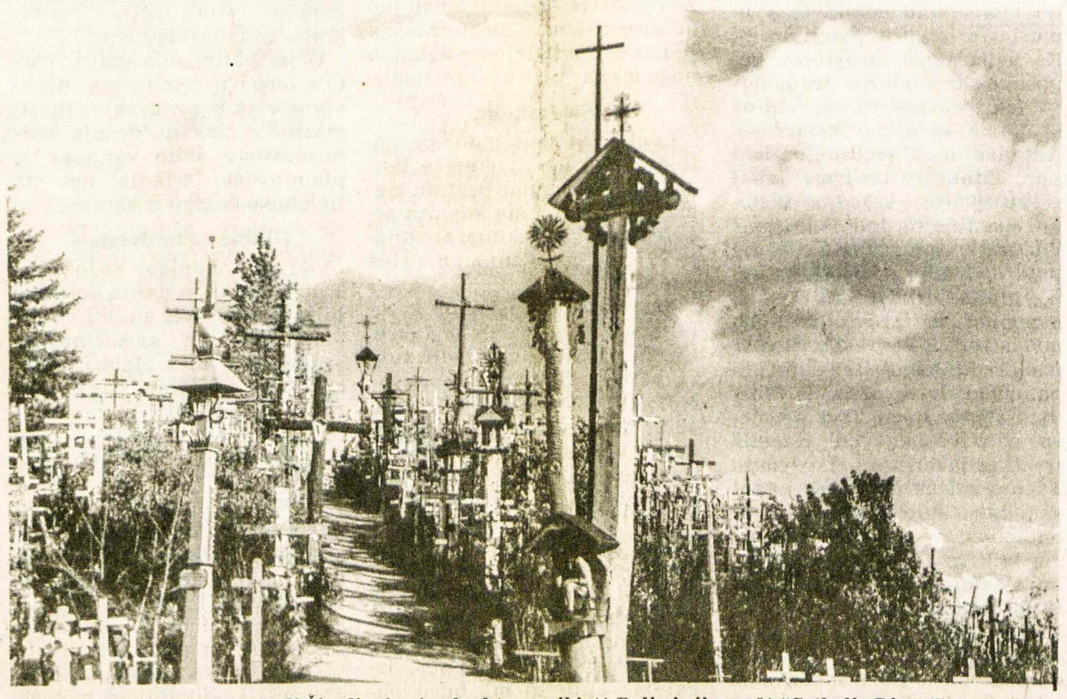

Kryžių kalnas Lietuvoje, netoli Šiaulių, kurį aplankė amerikietė Dalia ir jį aprašė "Catholic Digest" mėnraštyje

PRANEŠIMAS IŠ EUROPOS

Švedų veikėjai rūpinasi baltiečiais

Dviejų jaunų politikų straipsniai, kritikuojantys savo vyriausybę, ir vokietės vienuolės veikla

Stockholmo dienraštis "Dagens Nyheter" paskelbė dviejų švedų jaunuolių straipsnius, kuriuose reikalaujama parodyti daugiau solidarumo Baltijos tautoms ir jų problemoms. Autoriai — dviejų Švedijos politinių partijų jaunimo sąjungų vadovai kritikuoja savo krašto vyriausybės ir visuomenės pasyvumą, pabrėždami tarptautinę pareigą padėti kitoje Baltijos jūros pusėje esantiems kaimynams, kurie negali apsiginti.

Centro partijos jaunimo sąjungos pirmininkas Andreas Carlgrenas kelia mintį, kad Švedija turėtų mėginti sulaikyti didžiausios pasaulyje atominės jėgainės statybą Lietuvoje. Tik 315 mylių skiria Gotlandą ir 400 mylių Stockholmo sritį nuo Ignalinos, kur sovietai stato didžiausią pasaulyje atominę jėgainę, pusantro karto didesnę, galingesnę negu Černobilyje. Netgi tos pačios rūšies. Autorius pastebi, kad šis projektas Lietuvai buvo primestas, visiškai neatsiklausus vietos gyventojų. Be to, respublikos valdžia neturi teisės kištis į šį reikalą, visas jėgainės tvarkymas ir valdymas atiduotas į nelietuviškas rankas. Ignalinos jėgainės statyba komunistų propagandos vadinama "socialistinio internacionalizmo pavyzdžiu", bet iš tikrųjų pritraukia daugiau ateivių iš kitų Sov. Sąjungos kraštų ir pasitarnauja Baltijos kraštų rusinimui.

Maskva nesijaudina

Carlgrenas ypač susirūpinęs nepakankamomis apsaugos priemonėmis ir padariniais gamtai. Jis primena, kad Lietuvos mokslininkai perspėjo, kokie ekologiniai pavojai gresia Drūkšių ežerui. Tačiau projektą vykdo sovietinės rusiškos rankos. Tiems, kurie toli Maskvoje viską sprendžia, visiškai nerūpi, ką galvoja Lietuvos žmonės ar mokslininkai — rašo Centro partijos jaunimo sąjungos pirmininkas. Černobilio nelaimė esą parodė nepaprastą radioaktyvumo pavojingumą. Ko nejaudina šie padariniai, iš to negalima laukti nė atsakingumo, kuris sukliudytų cheminių ginklų ar branduolinių užtaisų panaudojimą karo tikslams. Autorius pasipiktinęs, kad Švedijos valdžia tyli ir nereikalauja sustabdyti Ignalinos atominės jėgainės statybos. Autorius perspėja, kad totalistinės valstybės atominė politika gali sudaryti didžiausią pavojų žmonijai.

Rūpintis baltiečiais

Liberalų partijos jaunimo sąjungos pirmininkas Torbjoernas Petterssonas tiesiog reikalauja padaryti Baltijos tautų laisvės bylą Švedijos užsienio reikalų politikos rūpesčiu. Savo straipsnyje "Neliesk mano draugo Pabaltijy" Petterssonas primena prieš metus įvykusį baltiečių jaunimo laisvės ir taikos žygį Skandinavijoje. Esą šiandien vėl kurti tyla dengia Baltijos tautų laisvės bylą ir nurodo, kokiais būdais galima paremti baltiečių laisvės kovą: pirma, reikalauti, kad sovietinė valdžia tuojau paleistų kalinamus Baltijos kraštų taikos ir laisvės kovotojus; antra, reikalauti, kad sovietinė valdžia gerbtų Helsinkio susitarimus ir leistų susijungti šeimoms; trečia, atšaukti veiksmus, kuriais Švedija pripažino stalininę Estijos, Latvijos ir Lietuvos okupaciją; ketvirta, Švedija turi veikti, kad Baltijos valstybių klausimas būtų svarstomas Jungtinių Tautų dekolonizavimo komisijoje; penkta, Švedija turi siekti, kad Jungtinių Tautų žmogaus teisių komisija ištirtų Baltijos kraštų padėtį; šešta, Švedija turi reikalauti, kad šio krašto baltiečiams nebūtų primetama sovietinė pilietybė.

Vienuolės laiškas

Liepos mėnesį pasirodė bavarės seselės Michaelės 20-sis laiškas "Nijolės" būrelio bičiuliams. Jame pateikiamos ištraukos iš V. Vokietijos spaudos apie baltiečių gabenimą darbams į Černobilio nelaimės vietą. Vakaruose gauta žinių, kad pavojingiems valymo darbams siunčiami krikščionys ir nemėgstamų tautybių žmonės. Skaitytojai raginami siųsti laiškus generaliniam sekretoriui Gorbačiovui su prašymu aprūpinti kalinius tinkama apsaugos apranga, evakuoti juos kaip ir civilius gyventojus, nukentėjusiems nuo spindulių suteikti reikalingą medicinos pagalbą.

Tuo pačiu reikalu raginama rašyti vokiečių politikams ir amerikiečiui gydytojui dr. Gėlui Kalifornijos universiteto adresu Los Angeles mieste.

"Nijolės" būrelio nariai prašomi maldomis ir laiškais prisiminti kalinamą rusę stačiatikę — poetę Iriną Ratušinskają. Ji laikoma Mordovijos lageryje, su ja žiauriai elgiamasi, jos sveikata blogėja.

Didžioji laiško dalis skiriama Lietuvos katalikų reikalams. Pranešama apie Vakarus pasiekusį "Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos" 70-jį numerį, kuris jau verčiamas į vokiečių kalbą. Seselė Michaelė aprašo tragiškai žuvusio kunigo Juozo Zdebskio mirtį ir laidotuves, primena jo iškentėtus persekiojimus, laiške perspausdinamas velionies kunigo Zdebskio atvaizdas. Pridedamos ištraukos iš laiškų apie kalinių kunigų Tamkevičiaus ir Svarinsko, Jadvygos Bieliauskienės kančias gulage. Bad Mergentheimo mieste, Pietų Vokietijoje, veikia maldos būrelis, pasivadinęs Jadvygos vardu.

Seselė Michaelė su džiaugsmu praneša, kad po pusseptintų metų laisvės atėmimo į tėvynę sugrįžo jaunuolis Julius Sasnauskas. Po jo atvaizdu prierašas: "Deo gratias (ačiū Dievui), bet melskimės toliau!"

Tiek apie 20-jį bavarės vienuolės Michaelės Baumann laišką "Nijolės" būrelio ir persekiojamų krikščionių bičiuliams. Būrelis veikia įvairiose Bavarijos vietose nuo 1975-jų metų, kai buvo teisiama Vilniuje Nijolė Sadūnaitė. **Lmb.**

KANADOS ĮVYKIAI

Grąžins mirties bausmę?

Mirties bausmės grąžinimo klausimą vėl išjudino dvi žmogžudystės — Montrealyje šiais metais nušautas jau trečias policininkas M. Simard ir Toronte nužudyta vienuolikos metų mergaitė Alison Parott. Dėl policininko nušovimo buvo suimti du iš kalėjimo išleisti kaliniai, laisvės susilaukę dėl trečdalio bausmės dovanojimo. Visus labiausiai sujaudino Alison Parott nužudymas. Lig šiol nesusekto asmens ji telefonu buvo išviliota į "Varsity" stadioną. Jis sakėsi esąs fotografas, norintis padaryti jos bei kitų žymesnių jaunų atletų nuotraukas sporto žurnalui. Apie gautą kvietimą Alison Parott telefonu pranešė savo dirbančiai motinai ir gavo jos sutikimą nuvykti stadionan. Išniekintos ir nužudytos vienuolikmetės mergaitės palaikai po poros dienų buvo rasti krūmuose po tiltu Bloor gatvėje, netoli požeminio traukinio Old Mill stoties. Tai buvo iš anksto suplanuota ir gerai apgalvota žmožudystė, už kurią seniau būdavo skiriama mirties bausmė, Kanados parlamento visiškai panaikinta 1976 m.

Paskutinės nuteisto žmogžudžio egzekucijos Kanadoje įvyko 1962 m. Iki oficialaus mirties bausmės atšaukimo 1976 m. visiems nuteistiems žmogžudžiams ji valdžios būdavo pakeičiama kalėjimu iki gyvos galvos. Visi žmogžudžiai, dėl senatvės nemirę kalėjime, laisvės susilaukdavo po 15-20 metų. Balsavimas už mirties bausmės panaikinimą parlamente buvo atliktas, kiekvienam parlamentarui vadovaujantis savo sąžine. Labai menka šešių balsų dauguma balsavimą laimėjo mirties bausmės panaikinimo šalininkai. Dabar viešai rašoma ir skelbiama anuometinio ministerio pirm. P. E. Trudeau laikysena. Esą jis, norėdamas panaikinti mirties bausmę, slapta įsakė ministerių kabineto nariams remti panaikinimo šalininkus. Daroma išvada, kad tie šeši lemtingieji balsai buvo įsakymą vykdžiusių ministerių.

Mirties bausmės panaikinimas gerokai padidino žmogžudysčių skaičių. Toronte vienerių metų laikotarpyje būdavo tik keletas ar keliolika žmogžudysčių, o dabar jos skaičiuojamos keliomis dešimtimis. Visi viešosios nuomonės tyrimai liudija, kad mirties bausmės grąžinimo nori 70-90% apklaustų kanadiečių. Jau daug kartų buvo renkami peticijų parašai parlamento nariams, bet sprendimas mirties bausmės grąžinimo klausimu vis atidėliojamas. Priežastis paprasta — visi trys kompartijų vadai: B. Mulroney, J. Turner ir E. Broadbent nepritaria mirties bausmei. Jiems atrodo, kad tai tėra kerštas už žmogžudystę, pasibaigiantis dar viena oficialiai įteisinta žmogžudyste. Iš tikrųjų užtikrinta savo gyvybės apsauga vis drąsiau naudojasi žmogžudžiai. Jie vis dažniau nužudo juos už nusikaltimus bandan-

(Nukelta į 8 psl.)

Pasaulio įvykiai

SOVIETŲ SĄJUNGA PARUOŠĖ OFICIALŲ PRANEŠIMĄ APIE nelaimę atominėje Černobilio elektros jėgainėje. Jis skirtas Tarptautinei atominės energijos agentūrai Vienoje. Šia proga Maskvoje įvyko spaudos konferencija, kurioje kalbėjo Sovietų Sąjungos atominės energijos komiteto pirm, A. Petrosijantsas ir pirmaujančio atominio instituto pirmininko pavaduotojas V. Legasovas. Reaktoriaus nr. 4 sprogimas balandžio 26 d. įvyko grynai dėl technikų kaltės. Jie norėjo nustatyti, kaip ilgai veiks garu varoma elektros srovės turbina, negaudama jėgos iš reaktoriaus. Bandymo metu padaryta nedovanotinų klaidų. Technikai išjungė automatinę reaktoriaus jėgos kontrolę ir netgi jo sustabdymo sistemą. Išjungti buvo ir prietaisai, matuojantys šaldančio vandens ir garo spaudimą. Kaistančiam reaktoriui vėsinti buvo įjungti du vandens šaltiniai, papildantys visada veikiančius šešis. Dėl sustiprinto vandens veržimosi jame atsirado oro burbulų, trukdančių atominio reaktoriaus vėsinimą. Liūdniausia, kad technikai buvo visiškai išjungę ir automatinę reaktoriaus vėsinimo sistemą, su kuria yra susietas skydas sulaikyti atominei radiacijai. Sprogime įvyko stiprus radiacijos išsiveržimas, žuvo du technikai. Bendras mirusių skaičius jau pasiekė 31. Ligoninėse gydomi nevienodu radiacijos kiekiu paliesti 203 asmenys. Trys yra pavojingoje būklėje, keturiolikai radiacija apdegino 90% kūno. Pranešime taipgi teigiama, kad sekančių 70 metų laikotarpyje dėl plačiai paskliduosius radiacijos Sovietų Sąjungoje gali mirti keli tūkstančiai gyventojų. A. Petrosijantsas prasitarė, kad atominius reaktorius galbūt reikėtų perkelti į mažiau gyventojų turinčias nuošalesnes vietas.

Tragiška komedija?

Pranešimą kritiškai sutinka kai kurie atominės energijos specialistai Vakaruose. Jiems neįtikėtina, kad technikai Černobilyje galėjo elgtis kaip komikai senuose Hollywoodo filmuose. Tiek neįtikėtinų klaidų neturėtų padaryti rūpestingai paruošti žmonės. Vienas olandų žurnalas, remdamasis gandais Lenkijoje, kelia mintį, kad pranešime gali būti nutylėtų dalykų, liečiančių technikų darytą bandymą. Lenkijoje kalbama, kad atominiame Černobilio reaktoriuje galėjo būti bandomas sustiprinto uranijaus kuras, kurio dėka būtų gauta daugiau elektros srovės ir dar liktų vietos reaktoriuje pasigaminti plutoniui. Šis radioaktyvus elementas yra reikalingas branduolinių ginklų gamybai.

Pirmas pokalbis

Pirmam pokalbiui po devyniolikos metų Helsinkyje susitiko Izraelio ir Sovietų Sąjungos diplomatai. Diplomatinius ryšius su Izraeliu Sovietų Sąjunga ir visi jos satelitai, išskyrus Rumuniją, nutraukė 1967 m., prasidėjus Izraelio karui su arabais. Pasitarimams buvo numatytos dvi dienos, bet jie netikėtai nutrūko po pusantros valandos. Turėjo būti sutartas sovietų delegacijos apsilankymas Izraelyje susipažinti su Sovietų Sąjungos reikalus tvarkančiu Suomijos ambasados skyriumi, rusų Ortodoksų Bendrijos nuosavybėmis, Izraelin imigravusiais ir apsigyvenusiais sovietų piliečiais. Užsienio reikalų ministerijos atstovas G. Gerasimovas Maskvoje pareiškė, kad pokalbius teko nutraukti dėl Izraelio diplomatų arogancijos, kai jie staiga pradėjo reikalauti Sovietijos žydų išleidimo Izraelin, nors buvo žadėję šio klausimo Helsinkyje neliesti. Pasak G. Gerasimovo, nutrūkęs pokalbis nebus atnaujintas.

Smerkia išimtis

Laikraštis "Moscow News" paskelbė Maskvos kompartijos vado ir balsavimo teisės neturinčio kompartijos politbiuro nario B. Jeltsino sovietų žurnalistams pareikštą kompartijos grietinėlės kritiką. B. Jaltsinas, iškilęs M. Gorbačiovo dėka, griežtai pasisako prieš kompartijos veikėjams daromas išimtis — specialias valgyklas su retais patiekalais, krautuves bei visas kitas privilegijas, kurios buvo pastebėtos net ir kovo mėnesį įvykusiame sovietų kompartijos kongrese. Tokios išimtys darbininkų valstybėje esančios skandalingos. Pats M. Gorbačiovas, pradėjęs daug reformų, lig šiol nepalietė aukštiesiems kompartijos veikėjams skirtų specialių maisto, drabužių bei kitų reikmenų krautuvių su pilnomis gaminių lentynomis. Jose partiečiams nereikia stovėti eilėse, kaip eiliniams piliečiams, ir prie prekystalio susilaukti atsakymo: "Jau išparduota!" Pasikalbėjime su žurnalistais B. Jeltsinas juos ragino kelti visas Maskvos problemas ir negeroves. Anglų kalba leidžiamas savaitraštis "Moscow News" yra skiriamas užsieniečiams skaitytojams. Aukštiesiems partiečiams skirtą B. Jeltsino kritiką nutylėjo kiti Maskvos laikraščiai rusų kalba. Ta kritika, matyt, norima įtikinti užsieniečius vienodu vado domesiu visiems.

Šiame numeryje:

Ar tik duoneliautojai?
Pokarinė išeivijos banga ir dabartinis jos veidas
Švedų veikėjai rūpinasi baltiečiais
Du politikai peikia vyriausybės politiką baltiečių atžvilgiu
Lietuviškoji sielovada kunigų suvažiavime
Dabartiniai Amerikos lietuvių kunigų dvasiniai rūpesčiai
Sovietinio kalinio atsiminimai
Su tardytojų talkininku Luckumi, Jaškūnu ir kitais kaliniais
Vilniečių darbai ir požiūriai
Metinis sąskrydis, atlikti darbai ir santykiai su lenkais
Lietuvio apmąstymai už geležinės uždangos
Straipsnis, gautas iš Lietuvos, apie tautos likimą
Kritiško žvilgsnio ir vilties konferencija
Nepaprastoji ateitininkų konferencija Toronte ir jos darbai
Būsimo palaimintojo pavardė
Italų spauda mūsų Matulaitį vadina Matulewicz (Matulaitis)
Ačiū Tau, nepažįstamoji Dalia!
Straipsnis apie Kryžių kalną mėnraštyje "Catholic Digest"
Lietuvos socialistų problemos
J. Vilčinsko knyga apie socialdemokratus kovoje dėl Lietuvos

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672 USPS 740-550
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata — $20, pusmetinė — $11, rėmėjo — $25 (Amerikoj – JAV doleriais).
Pavieniai numeriai – 50 ct.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $20.00 per year, $11.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509. U.S.A. Second class postage paid at Lewiston, N.Y. U.S. Post master send address changes to P.O. Box 255 Lewiston, N.Y. 14092. Printed in Canada weekly except 4th week in December and 1st and 2nd week of August

Lietuviškoji sielovada kunigų suvažiavime

Metinis JAV lietuvių kunigų vienybės suvažiavimas įvyko Allentown mieste, Pensilvanijoje rugpjūčio 6 ir 7 d.d. Suvažiavimas pradėtas koncelebracinėmis Mišiomis, kurioms vadovavo ir pamokslą pasakė vysk. P. Baltakis.

Pirmąją dieną buvo svarstytos keturios temos atskiruose būreliuose: 1. Lietuviškai nekalbančios lietuvių parapijos; 2. skaitytuvo-kompiuterio panaudojimas lietuviškoje parapijoje; 3. Šv. Kazimiero lietuvių kolegija Romoje; 4. Pagalba tikinčiajai Lietuvai.

Pirmajai temai vadovavo kun. P. Gobitas (Gobaitis). Pastebėta, kad didmiesčiuose lietuviškai nekalbančios lietuvių parapijos žūna, nes ten lietuviai po didmiestį ilgainiui išsisklaido ir nebemato prasmės į tokią parapiją toli važinėti. Aplink gyvenantieji svetimtaučiai tada į tokią parapiją jungiasi ir perima. Tačiau mažuose miesteliuose tokios parapijos puikiai gyvuoja, nes ir nemokant lietuvių kalbos visi lietuviai gyvena netoli nuo savo šventovės, ją lanko, palaiko lietuviškas tradicijas, sielojasi lietuvių reikalais bei puoselėja lietuviškąją kultūrą.

Antrajai temai vadovavo Marijona Skabeikienė, kuri talkina kun. K. Pugevičiui Religinės lietuvių šalpos centrui. Skaitytuvo-kompiuterio panaudojimas lietuviškoje parapijoje galįs būti labai naudingas parapijiečių sąrašų, parapijos administravimo bei žiniaraščio paruošimo srityse. Taipgi galįs būti labai naudingas įvairių žinių bei medžiagos pasikeitime su kitomis lietuviškomis parapijomis. Centrinė, per kurią viskas eitų, galėtų būti Religinės lietuvių šalpos centras Bruklynę, kuris turi visas reikalingas IBM skaitytuvines mašinas bei joms paruoštą lietuviško raidyno programą.

Trečiajai temai vadovavo naujasis Šv. Kazimiero kolegijos rektorius prel. A. Bartkus. Kolegiją esą reikia gerokai atnaujinti, nes visi baldai 40 m. senumo. Vieno klieriko kambario reikalingiausių baldų įgijimui reiktų apie $1,500. Būtų gera, kad atsirastų šiam reikalui geradarių — paskirų kambarių fundatorių. Taipgi kolegijoje reikia įvesti naują vandentiekio sistemą ir naują elektros laidų tinklą. Šiuo metu lietuvių klierikų nėra daug, tačiau tikimasi, kad atsiras lietuvių sielovadai norinčių pasišvęsti jaunuolių.

Ketvirtajai temai vadovavo Religinės lietuvių šalpos centro vedėjas kun. K. Pugevičius. Tikinčioji Lietuva esanti remiama įvairiausiais būdais. Toji parama labai vertinama Lietuvoje ir išeivijai už tą paramą nuoširdžiai dėkojama.

Apie kazimieriečių vienuolijos steigėjos sesers Marijos (Kazimieros Kaupaitės) beatifikacijos bylos pradžią kalbėjo tos bylos postuliatorė ses. Marilyn Kuzmickaitė. Byla esanti pradėta Čikagos arkivyskupijoje. Apie arkiv. Jurgio Matulaičio beatifikacijos bylos sėkmingą užbaigimą painformavo marijonų provincijolas kun. V. Rimšelis, MIC. Dabar jau esą tikra, kad Lietuvos krikščionybės sukakties dieną, birželio 14, popiežius jį paskelbs palaimintuoju.

Lietuvos krikščionybės sukakčiai pasiruošimo darbus aptarė suvažiaviman specialiai pakviestas centrinio komiteto pirm. J. Kavaliūnas. Jis pateikė eilę atliktų bei atliekamų darbų, kurie jau skelbiami protarpiais spaudoje, nurodė, kad Romos iškilmėse dalyvaus Čikagos lietuvių operos choras ir nušvietė veiklą Lietuvos komiteto, kuriam vadovauja vysk. J. Preikšas. Komitetas esą kreipėsi į valdžią, prašydamas tikintiesiems sugrąžinti Vilniaus katedrą, Klaipėdos šventovę ir Šv. Kazimiero šventovę Vilniuje.

Prel. A. Bartkus susirinkusius painformavo apie Lietuvos krikščionybės sukakties Romos komiteto paruošiamuosius darbus. Pagrindinės popiežiaus Mišios su lietuviais būsiančios sekmadienį, birželio 14, apie 9.30 v.r., o audienciją su popiežiumi lietuviai turėsią arba birželio 13, šeštadienį, arba birželio 15, pirmadienį. Jau išnuomota netoli Vatikano esanti "Angelo" pilis, kurioje numatyta religinio Lietuvos meno paroda, o sekmadienio vakarą — vaišės.

Po palaimintojo paskelbimo paprastai tris dienas iš eilės laikomos jo garbei iškilmingos Mišios, kurioje nors iš pagrindinių Romos šventovių. Jas laiko aukštieji dignitoriai. Taigi ir mūsų iškilmės metu tokios bendros šventei suvažiavusiųjų Mišios būsiančios tris dienas iš eilės. Rūpinamasi, kad trečiadienio rytą tos Mišios būtų "Maria Maggiore" bazilikoje ir ta proga įvyktų visų suvažiavusių lietuvių iškilmingas Kryžiaus pažadų atnaujinimas.

Antrąją suvažiavimo dieną vyko valdybos pranešimai. Apie valdybos iždą pranešė kun. J. Rikteraitis, vietoj negalėjusio dėl brolio ligos suvažiavime dalyvauti izd. kun. Z. Smilgos. Apie kunigų savišalpos fondą pranešė kun. J. Pakalniškis. Nominacijų komisija, pirmininkaujama kun. M. Čyvo, vadovavo valdybos rinkimams. Perrinkta buvusioji valdyba su vienu nauju nariu — kun. P. Gobitu (Gobaičiu). Taigi dabartinė JAV kunigų vienybės valdyba yra tokia: pirmininkas — kun. Albertas Kontautas, vicepirmininkai — kun. Juozas Matutis, kun. Jonas Rikteraitis, kun. Jonas Pakalniškis ir kun. P. Gobitas (Gobaitis); sekretorius — kun. V. Cukuras, iždininkas — kun. Z. Smilga; visuomeniniams reikalams — kun. V. Dabušis, kun. R. Krasauskas, kun. A. Petraitis ir kun. V. Pikturna. Revizijos komisijon išrinkti: kun. J. Steponaitis, kun. J. Grabys ir kun. M. Čyvas.

Suvažiavimui sekretoriavo kun. V. Cukuras, o pirmininkavo pirmąją dieną — svečias iš Kanados Pasaulio bei Kanados lietuvių kunigų vienybės pirm. kun. J. Staškus, o antrąją dieną — svečias iš Romos Šv. Kazimiero kolegijos rektorius prel. A. Bartkus.

Suvažiavimas priėmė rezoliuciją atkreipti laisvojo pasaulio dėmesį į reikalavimą grąžinti Lietuvos tikintiesiems Vilniaus katedrą, Klaipėdos šventovę ir Šv. Kazimiero šventovę Vilniuje. Suvažiavimas buvo baigtas bendromis Mišiomis su savo suvažiavimą ten pat pradedančiais Lietuvos vyčiais Allentown vyskupijos katedroje. Koncelebracinėm Mišiom vadovavo vysk. P. Baltakis, o pamokslą pasakė kun. A. Jurgelaitis, OP. **J. Stš.**

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Gerry Lougheed Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Sovietinio kalinio atsiminimai

Ilgus metus kalėjusio VLADO LAPIENIO atsiminimai, spausdinami Lietuvos pogrindžio "Aušroje" – 48 ir 49 numeriuose

VLADAS LAPIENIS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Tardytojo talkininkas

Toje kameroje mane apgyvendino su kaliniu. Šis kalinys sakėsi esąs Antanas iš Kauno, 25-mečio gatvės. Jį areštavę už valiutą. Gyrėsi esąs geras katalikas, lankęs bažnyčias, gerai pažįstąs kun. Zdebskį, buvęs net jo teisme Kapsuke. Gražios esančios Kapsuko ir Kybartų bažnyčios. Labai norėjo, kad ir aš tas bažnyčias pagirčiau: "Ar jums patinka Kybartų, Kapsuko bažnyčios?" — klausė mane. Bet aš nieko į tai neatsakiau. Mano pasyvumu buvo labai nepatenkintas. Ko nepasakosi tardytojui, nepasakok ir kameros draugams — toks dėsnis turėjo galios saugumo kalėjimo kamerose. Antanas man įrodinėjo, kad kun. Zdebskis tardyme labai gerai gynėsi, kalbėjo, aiškino, įrodinėjo, todėl teismas jam paskyrė mažą bausmę. Jis patarė ir man netylėti, kalbėti, gintis. "Jeigu tu tylėsi, nesiginsi, tai tardytojam, teismui atrodys, kad esi kaltas ir paskirs didesnę bausmę". Jo patarimai buvo panašūs į tardytojų patarimus. Visa tai griovė pasitikėjimą juo. Kartais jį išvesdavo neva tardymui. Tačiau grįžęs į kamerą nepasakodavo apie tardymą, o tik patarinėdavo man kaip aš turiu laikytis tardymo metu. Tai buvo saugumo talkininkas, kalinių žargonui kalbant — "stukačius" (beldikas).

Jis labai rūkydavo, todėl didelė nikotino dozė tekdavo ir man. Sėdėdavome per dienų dienas paskendę dūmuose. Nors palei lubas buvo atidaras mažas langelis, bet visą laiką kameroje būdavo daug dūmų. Jis pats vargdavo ir mane vargindavo.

Nors jis talkininkavo čekistams, bet šį klystantį žmogų mylėjau ir elgiausi su juo bičiuliškai. Pusę produktų gautų iš namų ir pirktų iš saugumo parduotuvės (leidžiama pirkti iki 10 rb. mėnesiui) atiduodavau jam. Su juo teko gyventi apie mėnesį laiko.

Kartą Urbonas paklausė, ar gerai mes sugyvename.

— Jis didelis pypkorius ir saugumo tardytojams talkina... Sugyvename neblogai, — atsakiau tardytojui.

— Niekas jo neprašo talkinti, — piktai atrėžė Urbonas. Tačiau sekančią dieną mane iškėlė į kitą kamerą. Atsisveikinant tas vadinamasis Antanas graudžiai verkė...

Su Luckumi

Mane nuvedė į kamerą, kurios langai — į konservatorijos pusę. Apgyvendino su kaliniu Luckum, Marijos Jurgutienės broliu. Marijos vyras, konservatorijos dėstytojas Jurgutis, išvykęs į užsienį, pasiprašė politinės globos JAV. Ten jis ir pasiliko gyventi. Jo sesuo Marija dirbo konservatorijoje bibliotekos vedėja. Tačiau, kai tik jos vyras Jurgutis pasiliko Amerikoje, Mariją Luckutę-Jugutienę atleido iš darbo.

— Tarybų valdžia, atleisdama Mariją iš darbo ir palikdama ją su mažu vaiku be duonos kąsnio vien už tai, kad jos vyras pasiliko JAV, pasielgė nežmoniškai, — kalbėjo Luckus.

Luckus — žemo ūgio, taisyklingų veido bruožų, neturintis nė 25-erių metų amžiaus. Jo motina gyveno Vilniuje, Prieš areštą jis dirbo spaustuvėje linotipininku. Jį teisė Vilniaus miesto Spalio raj. liaudies teismas. Pasakojo, kad, darant pas jį kratą, rado ginklą — pistoletą. Jį tardė vidaus reikalų ministerijos tardytojas. Teismas bylą nagrinėjo keletą dienų. Kiekvieną dieną, grįžęs vakare iš teismo, pasakodavo apie teismo eigą. Kai teisėjas jį paklausė, kodėl dauguma jo parodymų labai skiriasi nuo liudytojų parodymų ir nuo jo paties parodymų, duodamų teisminio tardymo metu, Luckus teismui paaiškino, kad parengtinio tardymo metu tardytojas jam sakydavęs: "Jeigu tu neprisipažinsi kaltu ir nepasirašysi tokių protokolų, kokius aš parašau, tau bus paskirta mirties bausmė, t. y. būsi sušaudytas". Bijodamas mirties bausmės, pasirašydavau tardymo protokolus, kokius surašydavo tardytojas, nekreipdamas dėmesio, kas juose parašyta. Taigi apklausos protokoluose yra ne mano parodymai, bet tardytojo kūryba...

Kartą sėdžiu kameroje užsimąstęs. Luckus, pamatęs mane susirūpinusį, sako: "Nenusimink, patekti anan pasaulin nereiks pačiam rūpintis — čekistai tuo pasirūpins...

Priešpaskutiniąją teismo dieną Luckus sakė, kad prokuroras paprašė teismą jam skirti 10 metų laisvės atėmimo. Kai buvo paskelbtas teismo nuosprendis, Luckaus į kamerą nebeatvedė, daugiau su juo nebesusitikome. Su juo vienoje kameroje kalėjome daugiau negu mėnesį.

Su Jaškūnu

Luckų nuteisus, mane perkėlė į kitą kamerą, kurios langai buvo į saugumo pastatų kiemą. Netrukus į šią kamerą atkėlė Henriką Jaškūną, areštuotą 1976 m. gruodžio mėn. prieš pat Kalėdas.

Prieš areštą Jaškūnas gyveno su žmona ir dviem dukrelėm Jonavoje. Vyresnioji dukra mokėsi vidurinėje Jonavos mokykloje, vienuoliktoje klasėje, o jaunesnioji — technikume. Jaškūno tėvas gyveno Panevėžyje, buvo batsiuvys, komunistas pogrindininkas. Todėl ir sūnus Henrikas pokario metais dirbo milicijoje Panevėžyje. Ten bedirbant ir buvo suimtas. Nuteistas 25 m. laisvės atėmimo. Bausmę atliko Vorkutoje, anglių kasyklose. Po Stalino mirties, iškalėjęs apie 10 m., buvo paleistas į laisvę. Grįžus į Lietuvą, valdžia jam neleido apsigyventi Panevėžyje, todėl apsigyveno Jonavoje. Sakėsi esąs savamokslis, bet turėjo literatūrinių gabumų. Rašydavo lietuviškai ir rusiškai. Taip pat mokėjo piešti. Savo samprotavimus valstybės valdymo bei tvarkymo klausimais rašydavo į sąsiuvinius, paduodavo čekistams ir prašydavo, kad siųstų į Maskvą vyriausybei. Jį tardė ypatingai svarbių bylų vyr. tardytojas papulk. Kovaliovas.

Jaškūno pažiūros

Jaškūnas kameroje kalbėdavo:

— Komunistai eina senosios Rusijos carų pėdomis, tik prisidengę, tarsi skraiste, socializmu. Pradžioje bolševikai paskelbė carų sudarytas slaptas sutartis, kurių liaudis nežinojo, ir patys žadėjo tokiomis priemonėmis nesinaudoti. Bet taip buvo neilgai. Netrukus jie pradėjo veikti kaip ir carai, tik intensyviau — sekimas, papirkimai, slapti susitarimai, represijos ir t.t. Partijos XX suvažiavimas tai pripažino. Kadangi buvo panašūs tikslai, todėl ėmėsi ir panašių priemonių. Leninas pripažino mažom tautom teisę savarankiškai apsispręsti ir išstoti iš Sov. Sąjungos. VIII-me partijos suvažiavime vienas iš bolševikų partijos vadų pasakė: "Visa išpūsta apsisprendimo teisė neverta supuvusio kiaušinio".

Kamera — kaip pirtis

Mūsų kamera buvo apie 5 m. ilgio ir apie 3 m. pločio. Joje būdavo karšta ir tvanku. Nors būdavome išsirengę, kaip vasaros metu Palangos paplūdimyje, bet vis tiek buvo per karšta. Nuo tvankumo ir šilimos būdavau kaip apsvaigęs. Neatsimindavau vakare, ką valgiau pietums. Kodėl šią kamerą žiemą ir vasarą taip kaitino, aš nesuprantu. Be to, dar ir dvokdavo. Pirmiausia, kampe stovi "parašė" (naktynpuodis). Į jį įpildavo vandens su kalkėmis, uždengdavo plastmasiniu dangčiu, bet vis tiek nesulaikydavo "parašės" kvapo. Dvokė ir žmonių prakaitas. Mes prakaitavome nuo karščio ir nuo vargingo gyvenimo. Dvokė ir iškvėpuotas oras. Pagaliau čia buvo ir kalinių duona, mėsa ir kiti produktai. Karštyje ir drėgmėje viskas greit pelėjo ir gedo. Viskas liejosi į bendrą dvoką. Turėjom pakankamai duonos, bet oro, oro, oro... stigo! Dusdavome, nebuvo kuo kvėpuoti. Dėl oro trūkumo ir miegas būdavo labai prastas.

Kartą per mėnesį kameron ateidavo kalėjimo viršininkas ir paklausdavo:

— Gal turite kokių klausimų, pageidavimų?

— Kameroje labai karšta, tvanku, ventiliacija neveikia! — sakydavome jam.

O jis palinguoja galva, kartais nusišypso ir išeina. Kiekvieną rytą iš prausyklos plastmasinėje šiukšlių dėžėje atsinešdavome šalto vandens ir plaudavome grindis, bet vis tiek buvo tvanku ir karšta.

Ginčas su tardytojais

— Štai kunigai Zdebskis, Tamkevičius važinėja automobiliais, o žmonės suimti vargsta... Kur jų krikščioniška sąžinė, kad taip elgiasi su tikinčiaisiais? Ateitų pas prokurorą, išsiaiškintų ir nereikėtų čia žmonėms vargti, — sakė Rimkus Urbono tardymo kambaryje.

— Ne todėl tikintieji žmonės vargsta kalėjimuose, kad kunigai neateina į prokuratūrą... O todėl, kad jūs varžot tikėjimo laisvę ir savo įsitikinimus brukat prievarta žmonėms, — pasakiau Rimkui.

— Gal jums kunigai pažadėjo dangaus kampelį, kad juos ginate?

— Mes juos giname dėl tiesos, o ne dėl dangaus kampelio, — atsakiau Rimkui.

— Jeigu norite leisti laikraštį ar kitokį leidinį, kreipkitės į ministerių tarybą, prašykite leidimo, o ne pasislėpę pogrindyje rašomąja mašinėle rašyti "LKB kroniką" ar kokį kitą leidinį, — mokė Rimkus. — Tarybų Sąjungoje yra pilna religijos laisvė, niekas tikinčiųjų bei dvasininkų nepersekioja...

— Kodėl su jumis taip sunku susikalbėti? — klausė tardytojas Urbonas. — Pavyzdžiui, man teko atlikti parengtinį tardymą dėl valiutos operacijų taisyklių pažeidimo, tai daug lengviau buvo su jais susikalbėti.

— Aš tarnauju Dievui, o jūs ir jūsų valiutininkai tarnaujate tai pačiai mamonai, todėl jums ir lengviau su jais susikalbėti. Kai jūs žmonių nediskriminuosite ir neniekinsite dėl religijos, ir mums bus nesunku susikalbėti. Mes norime taikingai gyventi su visais žmonėmis, — paaiškinau Urbonui.

— Štai apklausos protokolas, kuriame yra Kastyčio-Jono Matulionio parodymai. Ką apie šiuos parodymus gali pasakyti? Ar juos patvirtini, ar juos paneigi? — klausė Urbonas.

— Matulionis yra čia pat, izoliatoriuje, todėl kai jis akistatoje duos savo parodymus, tai galėsiu patvirtinti arba paneigti. O šio protokolo neskaitysiu ir nieko į jį neatsakysiu, — pasakiau tardytojui.

— Tai ką, manai, kad jo parašas netikras? Žiūrėk, po savo parodymais jis pasirašė, — supykęs kalbėjo Urbonas.

— Jeigu bus duota akistata su Matulioniu, tai į jo gyvus žodžius galėsiu atsakyti, — pakartojau savo žodžius tardytojui.

Tardytojas palaukė keletą minučių, priėjo, paėmė nuo staliuko Matulionio apklausos protokolą. Ir nei akistaton su Matulioniu nesuvedė, nei tuo klausimu su manim daugiau kalbėjo. Siūlosi išvada, kad patiems čekistams tie Matulionio parodymai buvo nesvarbūs arba jie buvo suklastoti.

(Bus daugiau)

Devenių kultūros fondo leidiniai

1. ***Jūratė Statkutė de Rosales, BALTŲ KALBOS BRUOŽAI IBERŲ PUSIASALYJE,*** $15.00, JAV
2. ***Motiejus Karaša, GYVENIMO SŪKURIUOSE,*** $15.00, JAV
3. ***Jokūbas Dagys, SCULPTURES*** (meno albumas), $35.00, JAV
4. ***J. Andrius, LIETUVOS ŽEMĖLAPIS,*** $6.65, JAV

Užsakymus siųsti: Devenių kultūrinis fondas, P.O. Box 10782, St. Petersburg, FL 33733, USA.

A†A
PRANEI SIMINKEVIČIENEI
mirus,

nuoširdžiai užjaučiame jos artimuosius ir draugus –

Audronė, Andrius, Jurgis Kairiai

BRANGIAI MOTINAI
A†A
PRANEI SIMINKEVIČIENEI
amžinybėn iškeliavus,

sesę v.s. PRIMĄ SAPLIENĘ ir jos šeimą nuoširdžiai užjaučia –

Toronto skautininkių draugovė

A†A
ELENAI GUMBELIENEI
mirus,

jos vyrui EDVARDUI GUMBELIUI, sūnui ROMUI, seseriai JADVYGAI bei jos vyrui LABANAUSKAMS ir broliui PRANUI SAKALAUSKUI reiškiame gilią, nuoširdžią užuojautą bei kartu liūdime –

J. K. Dervaičiai *A. A. Šetikai*
O. Kudžmienė su dukra

PADĖKA
A†A
LIUDVIKA BARČAITIENĖ,

mylima mano žmona, mirė 1986 m. birželio 17 dieną, palaidota birželio 20 dieną lietuvių kapinėse Mississaugoje.

Nuoširdžiai dėkoju visiems, lankiusiems velionę sunkios ligos metu, ypač Bronei Baltrušaitienei, dažnai guodusiai ją skausmo valandose ir padėjusiai man visokeriopai liūdesio dienomis.

Reiškiu padėką kunigams už šv. Mišias, maldas koplyčioje ir kapinėse.

Dėkoju visiems atsilankiusiems koplyčioje, Mišiose, palydėjusiems į kapines, išreiškusiems užuojautą žodžiu ir raštu, aukojusiems šv. Mišioms, "Tėviškės žiburiams" ir atsiuntusiems gėles. Dėkoju sol. Vaciui Verikaičiui už giesmes šventovėje ir karstanešiams.

Ačiū visiems, užjautusiems skaudžioje gyvenimo valandoje.

Liūdintis vyras Simas

PADĖKA

1986 m. liepos 21 d. Hamiltone mirė

a. a. LIUCIJONAS BACEVIČIUS.

Nuoširdžiai dėkojame kun. Rafaeliui Šakaliui, OFM už maldas laidotuvių koplyčioje, laidotuvių pamaldas šventovėje ir palydėjimą velionies į lietuvių kapines Mississaugoje.

Su dėkingumu prisimename visus pagerbusius velionį laidotuvių namuose savo atsilankymu, aukojusius šv. Mišias už jo vėlę, atsiuntusius gėles prie jo karsto ir palydėjusius jį į amžino poilsio vietą.

Reiškiame padėką karsto nešėjams — A. Gureckui, A. Gureckui, A. Jankauskui, T. Kochankai, R. Stankui, A. Stankui.

Nuoširdus ačiū solistams A. V. Paulioniams už giedojimą bei vargonavimą gedulinėse Mišiose ir B. Stanulienei už paruošimą skanių pietų.

Ačiū mūsų sūnums Romui ir Aleksui už pagalbą tvarkant laidotuvių reikalus ir visiems, skyrusiems aukas velionies atminimui Tautos fondui.

Duok jam amžiną ramybę, Viešpatie!

Su nuoširdžiu dėkingumu testamento vykdytojai —

Albinas ir Stasė Stankai,
North Bay, Ontario

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529
Atstovas – St. Prakapas.
Tel.233-4486

Šiemetinio vilniečių sąskrydžio vadovai Ontario Paris vietovėje. Iš kairės: VKLS pirm. ALBERTAS MISIŪNAS, centro valdybos spaudos fondo vedėja EUGENIJA BULOTIENĖ, sąskrydžio pirm. BR. SAPLYS Ntr. S. Varankos

Vilniečių darbai ir požiūriai

Šiemetinis sąskrydis, atlikti darbai ir dialogas su lenkais

STEPAS VARANKA

Š. m. birželio 28 d. Ontario Paris vietovėje, Česnulių sodyboje, įvyko metinis vilniečių sąskrydis, kuriame dalyvavo 33 nariai, kurių 30 — iš Kanados. Sąskrydį pradėjo Kanados vilniečių pirm. S. Varanka, padarydamas praėjusių metų veiklos apžvalgą, kurioje ypač prisiminė Spalio 9 iškilmę Čikagoje, A. Budreckio knygos "Eastern Lithuania" sutiktuves, serganti žurnalistą J. Cicėną. Sąskrydžiui pirmininkauti pakvietė Br. Saplį, sekretoriauti — St. Jakaitį.

Gauta 17 sveikinimų iš: P. Ancevičienės, Al. Astašaičio, K. Barono, St. Dargio, J. Dilio, St. Griežės-Jurgelevičiaus, A. Juknevičiaus, Br. Jurgelionio, J. V. Gasperų, J. Leko, P. Noreikos, V. Osteikienės, J. Stankaus, I. Šajaukos, A. G. Siručių, dr. J. M. Ulecky, Br. Zumerio. Dauguma jų sakėsi negalėję atvykti dėl senatvės ir nesveikatos.

Pranešimai

Veikla ryškėjo iš pranešimų, ypač iš VKL sąjungos centro valdybos pirm. Alberto Misiūno. Centro valdyba savo įsipareigojimą išleisti ir išplatinti dr. Algirdo Budreckio redaguotą veikalą "Eastern Lithuania" anglų kalba atliko. Išspausdinti 494 egzemplioriai yra išplatinti po įvairias valstybes. Valdybos žinioje liko tik 28 knygos. Didelė dalis išspausdintų knygų (apie 165) pasiųsta į Austriją, Angliją, Belgiją, Kanadą, Suomiją, Graikiją, Ispaniją, JAV, Italiją, Japoniją, Norvegiją, Portugaliją, Prancūziją, Švediją, Vatikaną. Be universiteto bibliotekų šio veikalo egzemplioriai buvo pasiųsti ir žymiesiems politikams. Šios 165 knygos buvo pasiųstos nemokamai, sumokant persiuntimo išlaidas.

Smulkius pranešimus apie tai padarė VKL sąjungos Spaudos fondo vadovė Eug. Bulotienė ir Jeronimas Cicėnas — spaudos atstovas Kanadoje. "Eastern Lithuania" veikalo paruošimas ir išleidimas kainavo $18,693.53. Toji suma pinigų buvo suaukota vilniečių ir geraširdžių tautiečių, kurie suprato to darbo svarbą.

Iš Misiūno pranešimo sužinojome, kad vilniečiams VLIKe atstovauja Petras Noreika ir Juozas Lekas. Atstovė ALToje — Vanda Gasperienė. VLIKo seime 1985 m. St. Petersburge A. Misiūnui teko garbė būti seimo prezidiumo pirmininku.

Centro valdyba svarstė klausimą dėl projektuojamo prašymo pasiuntimo popiežiui dėl Vilniaus arkivyskupijos dabartinio statuso pakeitimo, pridedant prašymą paskirti tikintiesiems lietuviams kardinolą. A. Misiūnas savo pranešimą baigė šiuo pareiškimu: "Turiu pasidžiaugti, kad visur esame respektuojami kaip gerai organizuota ir pozityvi politiškai visuomeninė organizacija, kurios įnašas laikomas svariu Lietuvos laisvinimo byloje".

Pasisakyme dėl Br. Kviklio "Vilniaus arkivyskupijos" I t. Jonas Budrys pareiškė, kad toje knygoje yra nemažai klaidų. Tuo reikalu jis rašęs "TŽ" ir po sąskrydžio parašė Br. Kvikliui pastabas, kad tos klaidos ir netikslumai būtų atitaisyti II t. Vilniečiai Kviklio darbą parėmė $1000 auka.

Padėkos už "Eastern Lithuania"

Gautos padėkos — laiškai iš Kanados ministerio pirm. Brian Mulroney, Vaticana Pontificia Academia Scientiarum, Lordų rūmų bibliotekos Anglijoje, La Biblioteca Apostolica Vaticana, Universite de Paris Bibliotheque de Documentation Internationale Contemporaine, Library The Japan Academy Tokyo, University of Toronto Library, Stad Antwerpen Stadsbibliotheek, The Royal Swedish Academy of Sciences, The British Library London, Bodleian Library Oxford.

Čia paminėta tik maža dalis gautų padėkos laiškų. Norvegijos Bergeno universiteto bibliotekos direktorius Knut L. Espelid rašo: "We will place the book in our library. The Norwegian people regret the fate of the former free Baltic republics, hoping to see their liberty restored". Pontificia Academia konceliarijos direktorius P. Enrico di Rovasenda rašo: "Please, express to prof. Budreckas my deep appreciation and gratitude for his work". Tokijo universiteto The Japanese Society for the Study of Education sekr. Yumiko Kanda rašo: "We wish to convey to you the sincere gratitude for your valued gift to our research collections".

Vokietijoje minimu veikalu universitetus aprūpino Kazys Baronas, JAV — Eug. Bulotienė, kitas valstybes — Jeronimas Cicėnas.

Laiškai

Iš žurnalisto J. Cicėno žmonos Petronelės patirta sunki jų būklė. Juodu reikėtų paremti moraliai (laiškais) ir materialiai (lėšomis). Adresas: 3813 Jackson St., St. Sioux City, IA, 51104, USA.

Vilniaus vyskupui Julijonui Steponavičiui okupuotoje Lietuvoje pasiųstas sveikinimas išeivijos vilniečių vardu (registruotu ir paprastu laišku). Ar vyskupas jį gavo, nėra žinių. Jei gavo, tai beveik stebuklas.

Valdybos

Centro v-bos pirm. A. Misiūnas pranešė, esą į jį kreipėsi Čikagos skyriaus valdyba ir kitų miestų vilniečiai, kad esamoji valdyba pasiliktų ir trečiai kadencijai. Misiūnas atsiklausė kitų c.v. narių, ar jie sutinka, pagal daugumos vilniečių pageidavimą, toliau eiti tas pareigas. Pirmininkui pateiktas pageidavimas buvo priimtas.

Kanados krašto vilniečių valdybai baigiantis pratęstai kadencijai, sąskrydžio pageidavimu teks ir toliau eiti tas pareigas.

Santykiai su lenkais

Dėl dialogo su lenkais, kurį pogrindžio lenkai siūlo savo atsišaukime, lietuviuose yra įvairių nuomonių. Vieni sako, kad ateities priešai — ne lenkai, kad jų nereikia erzinti iškeliant jų padarytas Lietuvai skriaudas. Yra teigiančių, kad be laisvos Lenkijos nebus ir laisvos Lietuvos. Yra net tokių "aiškiaregių", kurie tuščiais žodžiais garantuoja, kad Vilniaus krašto smėlynai Lenkijai yra nereikalingi. Kyla klausimas, kodėl jie buvo jiems reikalingi 1920 m. spalio 9 d., kai jie, pasirašę net sutartį, ją sulaužė ir Vilnių užgrobė!?

Teko sužinoti iš patikimų šaltinių, kad kita lenkų "nelegali" vyriausybė išeivijoje su prezidentu Juliusz Novina-Sokolnicki, kuri turi savo ambasadorius ir nemažai šalininkų išeivijos lenkuose, išreiškė savo pageidavimą vienam lietuviui veikėjui užmegzti ryšius ir jieškoti bendradarbiavimo pagrindo.

Vilniečių nuomonė buvo ir yra, kad pokalbiai arba, kaip sakoma, dialogas, nors ir nevaisingas, yra reikalingas. Gaila tik, kad rimtesnis dialogas, pajudinus Vilniaus klausimą, baigiasi atsakymu: "Wilno yra nepriklausomos Lenkijos integralinė, nedaloma dalis". Neseniai tai pareiškė prel. Franciszek Pluta, egzilinės lenkų vyriausybės atstovas Kanadoje, grįžęs iš Londono iškilmių, kur Lenkijos emigracinės vyriausybės prezidento pareigas perėmė Kazimierz Sabbat. Jis Toronte lenkų susirinkime aiškiai pasakė, kad nė vieno žemės centimetro lenkai niekam neatiduos iš savo buvusių 1939 m. žemės plotų. Neaišku kokiais sumetimais lietuviuose pradėjo reikštis prolenkiškos nuotaikos.

Lietuviai vilniečiai geriau pažįsta lenkus, negu "Kauno lietuviai". Vilniečiai visada norėjo ir dabar nori, kad lenkai būtų geri bei draugiški mūsų kaimynai, nežiūrint praeities skriaudų. Vilniečiai pageidauja tik vieno — kad lenkai oficialiai atsisakytų savo groboniškų kėslų. Vilniečiai nėra priešingi lietuvių-lenkų taikingam sugyvenimui, bet tiktai ne Vilniaus kaina. Vilniaus krašto lietuvių sąjungos tikslas yra tas pats, kaip ir visų patriotinių lietuviškų organizacijų, būtent, padėti pavergtai Lietuvai atgauti laisvę ir pilną nepriklausomybę su sostine Vilniumi.

Baigiant sąskrydį, Kanados vilniečių pirm. Stp. Varanka visiems išreiškė nuoširdžią padėką, ypač sąskrydį globojusiems šeimininkams p.p. Česnuliams. Sąskrydis baigtas Lietuvos himnu.

A†A
JUOZUI AGURKIUI
Seinuose mirus,

seseris ALDONĄ APANAVIČIENĘ ir DANUTĘ MAČIENĘ su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame –

Ankudavičiai
Balytos
Rukšėnienė
Kamaičiai
Rudaičiai
Kekiai
Kriaučiūnai
Godeliai
Žukauskai
Dziemionai
Čebatoriai
Jankauskai

Paveikslų rinkėjui šešeri metai lagerio

Prancūzės įspūdžiai iš sovietinio teismo salės

1986 m. birželio mėnesį Leningrade šešeriem metam nuteistas "neoficialus" meno kolekcionierius Georgijus Michailovas, kaltinamas "valstybės turto grobstymu". Tai jau antroji jo bausmė. Anksčiau šis meno mėgėjas jau buvo ketverius metus kalinamas už vertingų kūrinių rankiojimą.

Michailovo žmona, prancūzė Veronika Marchal, vargais negalais išsirūpinusi leidimą dalyvauti vyro teisme, savo įspūdžius paskelbė Paryžiaus dienraštyje "Le Monde" (birželio 26). Aštuonis mėnesius ji veltui mėgino pamatyti suimtąjį, bet paskutinę akimirką sovietinė valdžia leido jai su vertėja stebėti bylos nagrinėjimą. Štai jos užrašai.

Pirmadienis, birželio 2-ji. Georgijų atveda į salę. Jis išblyškęs, sulysęs, išsekęs. Aš keikiu teisėjus, kurie pašalina jo advokatę iš salės už tai, kad paėmusi už rankos teisiamąjį norėjo jam tyliai kažką patarti. Nuo gegužės 22-sios Georgijaus rankos už nugaros surakinamos, jam leidžiama miegoti tik dvi-tris valandas, retai valgydinamas, nes laiku nepristatomas į kalėjimą. Dėl to Michailovas paskelbė bado streiką. Teismas įsako patikrinti jo sveikatą ir atideda bylos nagrinėjimą.

Trečiadienis, birželio 4-ji. Suprantu, kas buvo tie mėnesiai kalėjime, kai pamatau, kaip mano vyras instinktyviai mėgina išvengti smūgio, kai sargybinis užsimoja, grasindamas už tai, jog užmiršo paimti kažkokį dokumentą. Šeima protestuoja. Teisėjas įsako palikti salę. Tris valandas kalba kaltintojas. Devyni paveikslai buvo konfiskuoti 1979 m. Tik "per klaidą" jų nepaėmė valdininkas, kuris 1983 m. bylą galutinai panaikino. Kaltintojo tonas pakyla: "Jūs nenaudingai švaistėte savo energiją. Esate puikus, labai doras darbininkas, bet pasiryžote kenkti visuomenei. Jei pripažintumėte savo klaidas, jas apgailėtumėte, liautumėtės užsiiminėti tapyba ir nelaikytumėte savęs meno mėgėju, galėčiau jums palinkėti veikaus sugrįžimo į normalų gyvenimą... Reikalauju jums šešerių metų griežto režimo lagerio su viso turto konfiskavimu".

Ketvirtadienis, birželio 5-ji. Tris su puse valandos kalba gynėja. "Kokia teise valstybė save laiko konfiskuotų paveikslų savininke? Šie paveikslai nepriklausė kaltinamajam ir negalėjo būti iš jo atimti. Kodėl valstybei parūpo paveikslai, kuriais ji šešetą metų nesirūpino?" Pertraukos metu leidžiama 20 minučių pasimatyti žmonai su vyru... vertėjos akivaizdoje.

Penktadienis, birželio 6-ji, ir pirmadienis, birželio 9-ji. Kalba Georgijus: "Noriu pabrėžti, kad šie neoficialūs, nepripažįstami paveikslai, kurių niekas nenori pirkti ar išstatyti, staiga įgyja nepaprastą vertę, kai reikia apkaltinimo. Dailininkai atnešė man juos, kad išstatyčiau, nes aš juos vertinu."

Dvi dienas jis aiškina. Jam sunku kalbėti, skaityti. Lapai virpa jo rankose. Aš beveik pykstu, kam jis kovoja, netekęs jėgų, ginasi papunkčiui, tarsi nežinotų, kad nuosprendis kažkur jau nulemtas.

Antradienis, birželio 10-ji. Teismas tariasi tris valandas. Tiek laiko reikia, kad būtų suredaguotas dešimties puslapių nuosprendis. Šešeri metai griežto režimo lagerio. Konfiskuoti turtą. Georgijus pajuodęs. Milicininkai vienas po kito stoja užtvara tarp Michailovo ir jo šeimos bei draugų. Teismo pirmininkas klausia, ar nuteistasis turi ką pasakyti. Jis atsako "ne" daugiau galva negu balsu. Aš jo nebepamatysiu. Kalėjimas — tokia vieta, kuri draudžiama užsieniečiams.

Tai sovietinio "humanizmo" vaizdelis 1986 m., viešpataujant generaliniam sekretoriui Michailui Gorbačiovui. **Lmb.**

Baltiečiai Černobilyje

Štai ir išsipildė patys baisiausi nuogąstavimai. Kaip praneša vokiečių dienraštis "Die Welt" (1986 m. liepos 3 d.), remdamasis "Rytų Europos solidarumo komiteto" pranešimais iš Stockholmo, tūkstančiai baltiečių yra priverstinai mobilizuoti į valymo bei tvarkymo darbus užterštoje Černobilio atominėje jėgainėje. Tokias informacijas komitetas sužinojo iš turistų bei svečių, lankiusių Estiją ir Latviją paskutinėmis dienomis. Šie duomenys gauti iš šešių nepriklausomų šaltinių, todėl įvertinti kaip "ypatingai patikimi".

Iš turistų pranešimų matyti, kad jau gegužės mėnesio pabaigoje vyresnio amžiaus žmonės buvo imami darbams į Černobilį. Kai kuriuose miestuose gyventojus mobilizavo tiesiai iš darbovietės. Tokios žinios ateina iš Rygos ir Estijos miestų Piarnu ir Tartu.

Toliau komitetas praneša, kad po reaktoriaus sprogimo, jauni, karinę prievolę atliekantys latviai ir estai buvo paskirti tvarkyti ir valyti nukentėjusios jėgainės aplinką. Jiems net nebuvo pranešta apie esantį radioaktyvaus spinduliavimo pavojų. Apie atsitikusią katastrofą kareiviai sužinojo tik iš savo giminių Estijoje, mačiusių Suomijos televizijos laidas. Be to, iš Latvijos gauta žinių, kad atsargos karininkai (daugumą sudaro universitetų bei kitų aukštųjų mokyklų absolventai) ir kareiviai, vadinamieji "rezervistai", naktį buvo iškviečiami į karinius komisariatus, iš kur nedelsiant vežami darbams į Černobilį.

Nors apie Lietuvą nieko nepranešama, bet galime būti tikri, kad ši okupanto akcija nepaliko mūsų Tėvynės nuošalyje. Neužtenka, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos jaunimas lieja kraują Afganistane, kiti dirba koncentracinėse stovyklose Sibire: dabar baltiečiai siunčiami į gyvybei pavojingus darbus. **LNA**

Taip atrodė nepriklausomos Lietuvos policininkai Kaune
Iš dr. H. Lukaševičiaus albumo

Lenkijos lietuvių būrelis, 1986 m. vasarą aplankęs Dariaus-Girėno paminklą Pšėlnike (Soldine). Dešiniame krašte — nuolatinis paminklo globėjas JULIUS SANVAITIS, atšventęs toje vietoje 61-jį gimtadienį

Gauta iš Lietuvos

Lietuvio apmąstymai už geležinės uždangos

Mano atmintis dar siekia laikus, kai tos uždangos nebuvo. Ėjo keturiasdešimtieji šio amžiaus metai. Prasidėjus svetimų kariuomenių antplūdžiui iš Rytų ir Vakarų, Lietuvos žemė sruvo krauju, aidėjo dejonėmis, kentė niokojimų siaubą. Tuo sunkiu metu lietuvis blaiviai perprato ir "išlaisvintojus" ir užkariautojus. Sparnuotu posakiu tapo:

Toks tau draugas, toks tau ponas,
Čia Berlynas, ten Maskva ...
Viens raudonas kaip šėtonas,
Kitas rudas kaip šuva!

Susigrūmusias jėgas mūsų žemėje pavadinom ruduoju ir raudonuoju fašizmu. Ne, tai nebuvo dviejų milžinų susidūrimas! Milžinais nuo seno vadinom garbingos praeities didvyrius. Įsiveržėlius tiksliau būtų pavadinus senųjų pasakų siaubūnais — devyngalviais slibinais.

Rudasis devyngalvis gyvavo, palyginus, neilgai ir, pareikalavęs neregėtai daug aukų, pats buvo nugalabytas. Kitaip atsitiko su raudonuoju. Jam geroji lemtis uždėjo pergalės prieš rudąjį vainiką.

Už tą pergalę pasaulio diplomatai įmetė į jo nasrus Baltijos respublikas, paaukojo Vidurio Europą. Blogiausia, kad šis rijūnas gyvuoja ilgai. Nuo "didžiojo spalio" iki mūsų dienų, tik apytikriais apskaičiavimais, jis pareikalavo 70 milijonų gyvybių! O kiek suluošintų gyvenimų, nuniokotų namų, išniekintų šventovių! Jo apetitas diena dienon auga, lyg vėžinėmis ataugomis skverbiasi į naujas šalis, naujus kontinentus. Prisidengęs šūkiu "mušk ir pats kuo garsiau rėk", pasitelkęs demagogiją, melą, šmeižtą, neregėtą šnipinėjimų mastą bei terorizmą — šis siaubūnas, jo paties žodžiais tariant, "silpnina kapitalistinį pasaulį iš vidaus".

Nuostabus mūsų kraštas — Baltijos perlas paverstas ginklų sandėliu iš oro ir po žeme. Dirvos neleistinai apnuodytos chemikalais, besistengiant išmaitinti dvi milžiniškas armijas — karinę ir vidaus šnipinėjimui, vergiškam išnaudojimui bei paklusnumui palaikyti. (Tuo tarpu Rusijoje dirvonuoja tūkstančiai hektarų apleistos ar menkai dirbamos žemės).

Per keturis dešimtmečius besitęsianti tiesioginė ir gudriai užmaskuota kolonizacija rusais bei kitomis tautybėmis mažam kraštui yra gyvybiškai pavojinga.

Naujoji mokyklų reforma palengvina rusinimo kelią, silpnina gimtosios kalbos įsisavinimą. Draudimas mokyti vaikus tikėjimo pagrindų ir jų persekiojimas mokykloje atitolina priaugančiąją kartą nuo religijos, nuo tėvų ir protėvių dvasinio pasaulio.

Negana geležinės uždangos. Siekdami visiškos izoliacijos nuo demokratinių Vakarų, raudonieji piratai su trukdymo aparatūra išsiviešpatavo eteryje, žydruosiuose ekranuose.

Niekada dar Lietuva nepatyrė tokio fizinio ir dvasinio niokojimo, tokio per amžius ugdytų bei puoselėtų tautos moralinių pagrindų bei tradicijų griovimo. Nors inteligentija, kaip niekada, dirba iš peties, kad savąją kalbą, mokslą, meną bei kultūrą palaikytų ir puoselėtų, okupantų griaunamoji jėga šimteriopai galingesnė.

Keistas jausmas apima lietuvį ir tada, kai išgirsta, jog rudojo fašizmo aukos net po kelių dešimtmečių šaukiasi keršto, kad nusikaltėliai dar vis "medžiojami". Tuo tarpu raudonojo aukos tūno sau ramut ramutėlės, nors jų nepalyginamai daugiau, nors kitos dar pusgyvės ar tik paruoštos rijūno nasrams. Gal todėl, kad jų dauguma už geležinės uždangos ir pasaulio nepasiekia keršto šauksmas, jų kančių ir dejonių aidas? O gal niekas ir nenori jų girdėti?! Ir stebiesi tada į ką pavirto dvidešimtas amžius, kur jo akys, ausys, protas, sąžinė ir garbė? Kurgi tos jėgos, kurios raudonajam slibinui kelią pastotų, galvas nukapotų?! Neretai sužinome, kad ir laisvuosiuose Vakaruose atiduodama duoklė raudonajam , kad tik klestėtų savas biznis, visai nesusimąstant, jog savo duobkasį remia, maitina. Blogio karalystei Rytuose sukurti ir palaikyti smurtu bei prievarta suburtos galingos, gerai organizuotos, viena kryptimi veikiančios ir tik savąją "tiesą" pripažįstančios jėgos. Jai sugriauti reikalingos dar didesnės viso pasaulio pastangos, milžiniškas aiškinamasis darbas atskleidžiant ir parodant raudonųjų piktadarybes. Norisi užbaigti tautos dvasios milžino V. Kudirkos žodžiais:

Ne tas yra didis prieš ką
milijonai
Prispausti vergijos žemyn galvas
lenkia,
O dvasioje keikia. Didūs ne
tironai,
Kurie tenka garbint, nors jie
visiems kenkia!

Prabočių šešėlis

• **Užsakykite "Tėviškės žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams, draugams, pažįstamiems.**

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTos ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą. Aukas ar palikimus siųskime:

Tautos fondo Toronto apylinkės atstovybė
(Lithuanian National Foundation Inc.)
53 Armadale Ave., Toronto, Ont. M6S 3W9

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

MAŽIAU KURSANTŲ

Vilniaus universitetas ir "Tėviškės" draugija beveik mėnesį trunkančius lietuvių kalbos vasaros kursus išeivijos jaunimui pradėjo rengti 1973 m. Apie šiemetinius kursus liepos mėnesį pluoštą žinių "Komjaunimo tiesos" liepos 23 d. laidoje pateikė Gintautas Stalnionis ir Lolita Varanavičienė. Įvade pabrėžiama, kad anksčiau į kursus atvykdavo apie 20 jaunų žmonių, priklausančių trečiai-ketvirtai išeivių kartai. Šiemet buvo pasitenkinta aštuoniais kursantais. Pirmą kartą skaitytojams pateikiamas visų kursantų sąrašas su papildomomis pastabomis apie jų išsilavinimą. Jau anksčiau pasigirsdavo balsų, kad kursais yra nepatenkinti vasaros atostogas jiems aukojantys Vilniaus universiteto dėstytojai. Mat kursantai sudarydavo labai mišrią grupę, kurių tarpe būdavo beveik nekalbančių lietuviškai arba nepakankamai mokančių lietuvių kalbą, kad galėtų suprasti Vilniaus universiteto lituanistų paskaitas. Tokie nedaug teturėdavo naudos iš kursų, juose išmokę kelis žodžius ar sakinius. Jiems labiau rūpėdavo pramoginė kursų dalis — ekskursijos, susitikimas su jaunimu ir giminėmis.

AŠTUONI IŠRINKTIEJI

Kursantų sąrašas liudija vadovų padarytą atranką, nes jin įtraukti 32-20 metų amžiaus jaunuoliai jau yra arba baigę universitetus, arba juose studijuojantys ir tikrai norintys pagerinti lietuvių kalbos žinias bei įgūdžius. Pirmuoju sąrašan įtrauktas filosofijos dr. Albinas Urbonas iš Vašingtono, Sorbonos universitetą baigęs antikinės filosofijos specialistas. Jis ruošiasi skaityti filosofijos paskaitas Šveicarijos Lozanoje, Franklino kolegijoje. Iš Klivlando atvykęs Tauras Bublys yra universiteto trečiakursis, planuojantis tapti filmų operatoriumi. Seniausias yra 36 metų amžiaus farmacininkas Robertas Kuliūnas, baigęs Cambridge universitetą Bostono priemiestyje. Nida Gailaitė iš Baltimorės yra ką tik baigusi sveikatos administracijos studijas Baltimorės universitete. Kanados lietuvaitė Eglė Procutaitė, norinti tapti universiteto dėstytoja, Otavos universitete studijuoja tarptautinę politiką. Iš Buenos Aires į kursus atvyko laikinai nedirbanti Adelė Šniokštaitė, iš Australijos Melburno — būsimasis skulptorius Faustas Sadauskas, studijuojantis dailę įvairiose Vakarų Europos mokyklose. Į kursantų eiles taipgi įsijungė Prancūzijos finansų ministerijoje vertėju dirbantis Žanas Vincentas, studijuojantis Rytų kalbų institute Paryžiuje, kur lietuvių kalbos kursus suorganizavo Paryžiuje gyvenantis dail. Žibuntas Mikšys. Žanas Vincentas juose susipažino su Lietuvos istorija bei kultūra, nutarė pramokti lietuvių kalbos. Pradžioje gramatikos savarankiškai mokėsi iš Danieliaus Kleino vadovėlio. Į kursus Vilniuje prancūzas Žanas Vincentas atvyko dail. Ž. Mikšio pastangų dėka ir čia nustebino visus — lietuvių kalba prancūzo lūpomis skamba maloniai, be didesnių tarties ar kirčiavimo klaidų, nors kalba jis lėtokai, ilgokai jieškodamas žodžio. Žanas Vincentas, dirbdamas vertėju, domisi kalbomis. Savo gyvenime iš lietuvių kalbos jis nedaug teturės naudos, bet galės tapti lietuvių autorių kūrinių vertėju į prancūzų kalbą. Kursų aprašyme minimi du jų vadovai — Vilniaus universiteto filologijos fakulteto dėstytojas Rimas Remeika ir filosofijos katedros dėstytojas Vytautas Pivorius. Su lietuvių kalbos gramatika supažindino filologijos fakulteto dėstytoja Violeta Sakevičiūtė, su Vilniaus universiteto istorija — Algirdas Šidlauskas, istorijos fakulteto docentas.

AUTOBUSAI ŠIAULIUOSE

Šiauliai dabar turi 24-rias susisiekimo linijas, kurias aptarnauja 100 autobusų. Per metus pervežama 59 milijonai keleivių. Šiauliai dabar gerokai padidėjo, susilaukė naujų rajonų, pramonės įmonių. Naują susisiekimo schemą paruoš Vilniaus inžinerinio statybos instituto mokslininkai. Šiuo metu atliekami tyrimai įvairiu paros metu mieste kursuojančiuose autobusuose, sustojimo stotelėse. Bus pakeistos kai kurios susiekimo linijos, patobulinta autobusų kontrolė.

AUGINA DARŽOVES

Agroprekybinis Simno sovchozas daržovėmis aprūpina Alytaus, Daugų ir Simno parduotuves. Pirkėjams kasdien buvo siūlomos ankstyvosios daržovės — svogūnų laiškai, salotos, ridikėliai. Vasarą sovchozo daržininkai miestiečiams patieks apie 150 tonų agurkų, o per visus metus — beveik 3.200 tonų įvairių daržovių. Šiemet pirmą kartą vartotojams buvo pasiūlyta lig šiol neaugintų daržovių — aguročių, moliūgų, brokolių, cukinijų, špinatinių rūgštynių.

KUR GERTI KAVĄ?

Vilniuje yra "Rugelio" kavinė, kurios administratorė atsisakė aptarnauti š. m. balandžio 25 d. pavakarę užėjusias išgerti kavos ir suvalgyti po pyragaitį studentes. Merginoms ji pareiškė: "Norite kavos — gerkite namie!..." Nustebusioms studentėms administratorė A. Staškovskaja teisinosi: "Su kava mes plano neįvykdysime". "Komjaunimo tiesoje" birželio 19 d. pasakojama: "Todėl merginos savo laiške redakcijai teiraujasi: ar būtina atėjus į kavinę gerti alkoholinius gėrimus?" Redakcija kreipėsi į Vilniaus miesto restoranų ir kavinių tresto direktorių M. Sakalauską. Pasak jo, "Rugelio" kavinės administratorė A. Staškovskaja buvo neteisi. Už prekybos taisyklių pažeidimą ir netaktą su lankytojais jai 50% sumažinta premija už gegužės mėnesį. Biurokratiškai nusiteikusi plano vykdytoja susilaukė tik dalinės baudos. Matyt, ir direktoriui M. Sakalauskui atrodo, kad kavą reikia gerti namie, o kavinėje — daugiau pelno duodantį alkoholį. **V.Kst.**

Argentinos Mindaugo draugijos "Gintarėlės" dainuoja sukaktuviniame draugijos koncerte, kuriuo buvo paminėta jos 55 metų veiklos sukaktis Berisso mieste. Grupei vadovauja prof. VALENTINA BUKAUSKAITĖ-PERSICO

Hamilton, Ontario

ATEITININKAI rugsėjo 20, šeštadienį, 5 v.p.p., pradeda savo veiklos metus vakarone parapijos salėje. Išgirsime Federacijos vadą Juozą Polikaitį iš Čikagos, kuris kalbės tema "Vertybių išlaikymas mūsų jaunime". Meninė dalis ir vaišės. Laukiame visų!

Ateitininkai

MIRUS a.a. EDMUNDUI NORKUI, jo atminimui aukojo Kanados lietuvių fondui: $30 — J. J. Šarūnai; $20 — P. Z. Sakalai, P. I. Girniai, K. Mileris, J. Bajoraitis, R. J. Pleiniai; $10 — P. M. Šiūliai, R. Sakalas, P. Šimelaitis, A. Sakalas, J. Kareckas, J. Andriukaitis, R. V. Bartninkai, L. Skripkutė, V. Sakas, V. A. Kėžinaitis, R. D. Jankūnai.

IŠKELIAVUS AMŽINYBĖN a.a. Petronelei Grajauskienei, jos atminimui aukojo Kanados lietuvių fondui: $25 — S. Domeikienė; $20 — H. K. Norkai, R. J. Pleiniai, L. G. Vyšniauskai, P. I. Zubai, J. T. Povilauskai, K. H. Žilvičiai, A. S. Aušrotai, A. D. Kamaičiai, A. D. Jankūnai: $10 — A. K. Bungardos, J. J. Kamaičiai, J. Raguckas, F. Rimkus, V. I. Lišauskai, L. Skripkutė. **KLF**

A. a. BERNADETAI DUMČIUVIENEI mirus, paaukojo Kanados lietuvių fondui: $55 – G. Breichmanienė; $25 — E. J. Bajoraičiai, dr. A. Valiuliai; $10 — R.K.A. Kaminskai, O. G. Melnykai. **KLF**

Windsor, Ontario

GEGUŽINĖ. Sužinoję, kad rugpjūčio 3 d. Detroite niekas neruošia parengimų, KLB Windsoro apylinkė sujudo organizuoti gegužinę. Windsoro apylinkė labai maža, bet moka bendrai dirbti ir sugyventi. Moterys, vadovaujamos Joanos Kurienės, prigamino kalnus maisto, nes tikėjo sulaukti svečių iš Detroito. Gegužinė įvyko Miko ir Jolandos Kizių sodyboje ant St. Claire ežero kranto. Windsoriškiai visi susirinko su visu savo atžalynu. Tik gaila, kad detroitiškių buvo ne per daugiausia. Visi buvo gerai nusiteikę, grožėjosi Detroito dangoraižių panorama ir nuo ežero atplaukiančia vėsuma. Lyg bijodamas, kad per daug svečiai nenusivaišintų, apie 5 v. pasirodė lietus. Niekas nenusigando, nes surado užtektinai vietos erdviuose Kizių namuose. Muzikui S. Slyžiui vadovaujant prasidėjo dainos ir tęsėsi iki vakaro. Kadangi buvo daug gražių balsų, tai vietoje gegužinės turėjome koncertą. **Vanduolis**

A. a. PETRAS JANUŠKA mirė š. m. liepos 28 d. Windsore. Jis ilgus metus buvo Tautos fondo darbuotojų eilėse. Paskutiniu laiku, sveikatai sušlubavus, mažiau laiko skyrė tam darbui, bet visuomet rėmė TF savo aukomis.

Jo atminimui, vietoj gėlių laidotuvėms, paaukojo Tautos fondui: $20.00 (JAV) — G. ir A. Norūs, Susivienijimo lietuvių Amerikoje 352 kuopa; $20.00 (Kan.) — Ch. Vilkauskas; $10.00 — J. A. Grinius, E. Pakauskienė, E. S. Zatorskiai; $10.00 (JAV) — V. Žebertavičius.

Tautos fondo ir Januškų šeimos vardu nuoširdžiausia padėka visiems aukotojams —

E. Pakauskienė

AUKOS ROMO KALANTOS PAMINKLUI Dainavos stovyklavietėje. $25: A. M. Tautkevičiai; $20: dr. D. Naikauskienė; Vyt. D. Pliskevičiai, dr. S. Kizis, G. Carruthers, Ant. Krakauskas (Toronto); $15: J. Gudas; $10: J. Barisas, L. Leparskas, A. Juškauskas, I. B. Kuzmavičiai, M. Kizis, J. Giedrūnas, inž. E. Link, M. Šilinskas, E. R. Puidos, dr. Č. Kuras, Vyt. Barisas, V. Ignatavičius, B. Balaišis, Ed. Z. Zatarskiai, D. Kranauskienė, V. Pundzius; $5: J. Barisas, Vyt. Baltrušiūnas, L. Pinto, V. Bedikonienė, P. Veck, J. Mikelskas, D. Tautkevičiūtė, Alb. Tautkevičius, A. D. McAiney, K. C. Vilkauskas, Ald. Šileikienė, P. Eidukas, M. Duralia, Vyt. Kačinskas, R. Dumčius, R. Kranauskas, J. A. Hogan.

Nuoširdi padėka aukotojams ir aukų rinkėjui Broniui Barisui.

Stasė Smalinskienė

Winnipeg, Manitoba

A. a. KAZIMIERO MALAŠKEVIČIAUS atminimui Eugenijus ir Kazė Kalasauskai paaukojo Kanados lietuvių fondui $20.

Kingston, Ontario

LIETUVIUKO KRIKŠTYNOS KATEDROJE. Jau daugelį metų Kingstono Queen's universitete dėsto prancūzų kalbą ir literatūrą jauna akademikė prof. dr. Jūratė Kaminskaitė. Prieš dvejus metus jinai sukūrė šeimos židinį su archit. Algiu Tamašausku iš Waukegan-Čikagos. Architektas A. Tamašauskas yra Lituanistikos instituto narys ir Lietuvių katalikų mokslo akademijos bendradarbis.

Š. m. gegužės mėn. p.p. Tamašauskams gimė berniukas, kuris rugpjūčio 10 d. iškilmingai pakrikštytas Justino vardu St. Mary's katedroje, dalyvaujant giminėms ir artimiems draugams. Krikšto tėvais buvo dr. Jūratės sesuo Aldona su vyru ir archit. Algio brolis Rimvydas su žmona. Dr. Jūratės tėvai — Konstancija ir Bronius Kaminskai yra Hamiltono gyventojai.

Krikštynas į vaizdajuostę įrašė dail. A. Tamošaitis. Po krikšto iškilmių svečiai buvo pakviesti į architekto Tamašaukso projektuotą, o dr. Jūratės rūpesčiu pastatytą naują, puošnų, savito stiliaus namą, kuris yra dail. A. ir A. Tamošaičių kaimynystėje. Namo įkurtuvių proga šampano taurėmis pasveikintas mažasis Justinukas, dr. Jūratė ir archit. A. Tamašauskai bei namo statybininkai Ted Pope ir jo padėjėjas Sam Breakey su šeimomis.

Šventėje dalyvavo Queen's universiteto profesoriai — Mr. Hugo Evans su ponia Catherine, Mrs. Colette Tonge, Mr. Pierre Gobin. Dalyvavo ir giminės, kurie ateityje dažnai lankysis Kingstone — tai Algio mamytė mokytoja Stasė Tamašauskienė iš Waukegan, Ill., teta Marytė ir Vytas Kazlauskai, dr. Jūratės krikšto tėvas Antanas Liaukus su šeima ir dėdė Juozas Kėžinaitis iš Hamiltono. Prof. Jūratės Kaminskaitės ir Tamašauskų šeimos yra itin religingos. Tikimasi Justinuką išauginti geru lietuviu ir religingu berniuku. Krikštynų ir vaišių dalyviai Justinuką apdovanojo žemiškomis gėrybėmis ir geriausiais linkėjimais, o dail. A. Tamošaitienės paveikslas tarp kitų dailės kūrinių papuošė naujo namo sieną. **A. T-nė**

London, Ontario

ŠILUVOS MARIJOS PARAPIJOS metinė šventė bus rugsėjo 14, sekmadienį, 4 v.p.p. Iškilmėse dalyvaus Londono vyskupas John Sherlock ir lietuviai kunigai iš įvairių parapijų. Ta proga klebonas kun. Ignas B. Mikalauskas, OFM, paminės savo 45 metų kunigystės sukaktį. Buvo įšventintas į kunigus 1941 m. rugsėjo 7 d. Italijoje.

KLB LONDONO APYLINKĖS visuotinis susirinkimas šaukiamas rugsėjo 21, sekmadienį, po 11 v. pamaldų, parapijos salėje.

NORS VASAROS METU daug parapijiečių buvo išvažinėję atostogų, parapija laikosi tvirtai lietuvių solidarumo savoms tradicijom dėka. **koresp.**

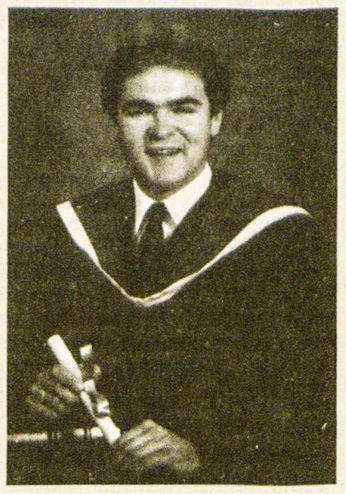

LEONAS RASTAPKEVIČIUS, Teresės ir Juozo Rastapkevičių sūnus, baigęs agronomiją Guelpho universitete bakalauro laipsniu (Bachelor of Sciences in Agriculture). Jo specialybė — žemės ūkio ekonomija (Agricultural Economics). Yra gavęs Ontario agrologijos instituto stipendiją mokslo baigimo proga. Savo laiku mokėsi Rodney Dr. V. Kudirkos šeštadieninėje mokykloje ir dalyvavo lietuvių tautinių šokių grupėje. West Lorne gimnaziją baigė pirmuoju ir gavo stipendiją

Sault Ste. Marie, Ont.

PALYDINT Į AMŽINYBĘ a. a. Eleną Chinienę paaukojo Kanados lietuvių fondui $100 — Eleonora ir Jurgis Skardžiai.

St. Catharines, Ont.

"HOTEL DIEU" LIGONINĖJE keletą dienų gulėjo buvęs mūsų parapijos klebonas kun. Juvenalis Liauba, OFM, Hamiltono lietuvių parapijos klebonas. Ten jam buvo padaryta operacija.

APYLINKĖS VALDYBOS POSĖDYJE, liepos pradžioje nutarta šiemet naujos valdybos rinkimus pravesti taip, kad būtų pakankamai laiko naujai valdybai tinkamai pasiruošti sekančiam Vasario 16 minėjimui. Ši valdyba rudenį baigs antrą savo kadenciją. Ramiai ir taikiai dirbdama, ši valdyba surengė visus metinius minėjimus laiku ir pakankamai gerai. Visų lietuvių pareiga pabūti valdyboje — tėvynės sargyboje bent metelius laiko, nes juk tikras lietuvis negali tenkintis vien žodiniais pareiškimais. Valdyba nuoširdžiai dėkoja visiems lietuviams, kurie taip nuoširdžiai prisidėjo prie kelių pastarųjų renginių. **Kor.**

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

"AUDRA" TRAVEL CORPORATION

organizuoja ilgiausias keliones į

LIETUVĄ

Išvykimo datos: spalio 2, gruodžio 26

* * *

EGZOTIŠKA KELIONĖ Į AUSTRALIJĄ!

Išvyksta spalio 10 d., grįžta lapkričio 2 d.

SAULĖTOS ATOSTOGOS GINTARO KRAŠTE!

Puerto Plata (Dominikos respublikoje) — lapkričio 23 d.

Kviečiame teirautis smulkesnių informacijų.

Mūsų biuras:

- Pageidaujantiems paruošia individualias keliones į Lietuvą ir į kitas šalis.
- Sutvarko vizas bei dokumentus iškvietimams.
- Priima užsakymus vertimams į kitas kalbas.
- Tarpininkauja suteikiant giminėms Lietuvoje labai naudingą finansinę paramą, nuperkant dovanas, automobilius, tvarkant palikimus.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnes informacijas teikia

AUDRONĖ, JŪRATĖ ir kiti darbuotojai adresu:

1576 Bloor St. West, Toronto, Ontario, Canada, M6P 1A4

(Priešais Lietuvių namus)

Tel. (416) 532-8772 arba **(416) 537-3060** **Telex 06-986766 TOR**

Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 24 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
indėlius (P.C.A.)	5%	nekiln. turto pask.	9.5%
santaupas	5.75%	asmenines paskolas	12%
kasdienines palūkanas už santaupas	5.25%	*Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.*	
term. indėlius 1 m.	8.25%	*Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000.*	
term. indėlius 3 m.	8.25%		
reg. pensijų fondo	7.25%		
90 dienų indėlius (minimum $5.000)	7.5%	*Nemokama asmeninių paskolų drauda iki $25.000.*	
Reg. pensijų 1 m.	8.25%		

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Dainavos stovyklavietės trisdešimtmečio sukakčiai buvo skirta metinė šventė liepos 20 d. Mišias atnašavo kun. Vytautas Bagdanavičius, pamoksle nagrinėjęs moters vaidmenį Katalikų Bendrijos istorijoje. Jis taipgi pašventino Romo Kalantos atminimui skirtą paminklą, suprojektuotą dail. Stasės Smalinskienės. Pjedestalas yra sulipdytas iš akmenų ir primena aukurą, ant kurio viršaus matyti du nerūdijančio plieno liepsnos liežuviai, supantys viduryje stovintį nedidelį žmogaus siluetą, primenantį kryžių. Paminkle įmūryta iš Lietuvos atvežtos žemės ir gintaro. Paminklas pastatytas iškilioje vietoje tarp stovyklavietės aukuro ir vėliavų aikštelės prie valgyklos pastato. Atitinkamą žodį paminklo šventinime tarė dr. Adolfas Damušis. Tarybos posėdyje aptarti stovyklavietėje jau atlikti ir planuojami atnaujinimo darbai. Daugiau lėšų reikės valgyklos salei, nes jai reikia naujų lubų ir langų, vėsinimo aparatų. Po to įvyko metinis rėmėjų suvažiavimas, kuriam vadovavo pagrindinį pranešimą padaręs dr. Vytenis Damušis. Šventės proga buvo išleistas trisdešimtmečiui skirtas leidinys "Dainava 30", redaguotas Romualdo ir Gražinos Kriaučiūnų. Viršelį sukūrė dail. Nijolė Palubinskienė. Išleidimas buvo finansuotas iš mokytojos a. a. Rožės Kriaučiūnienės palikimo.

A. a. Simas Kašelionis, "Dirvos" novelių konkurso mecenatas, gyvenęs St. Petersburge, Floridoje, mirė 1986 m. liepos 16 d. Pasadenos ligoninėje ištiktas širdies smūgio. Velionis gimė 1911 m. balandžio 5 d. Dzūkijoje. Amerikoje buvo eilinis darbininkas nuo 1960 m. metines premijas parūpindavęs "Dirvos" novelių konkursams. Pradžioje konkurso laimėtojas gaudavo $250, o pastaruoju metu premija buvo padidinta iki $600. "Aušros" šimto metų sukakties proga "Dirva" buvo paskelbusi romano konkursą, kuriam $2.500 premiją taip pat buvo parūpinęs S. Kašelionis. Tą premiją laimėjo Vytautas Alantas. Visą savo turtą velionis testamentu paliko korporacijai "Neo-Lituania", užtikrindamas tolimesnius konkursus ir jiems reikalingas premijas. Laidotuvėmis rūpinosi "Dirvos" korespondentas Čikagoje Antanas Juodvalkis. Velionies palaikai buvo pervežti Čikagon ir liepos 21 d. palaidoti Šv. Kazimiero kapinėse šalia rašytojo Albino Valentino, buvusio velionies bičiulio. Gedulines Mišias Marijos gimimo šventovėje atnašavo ir laidotuvių apeigas atliko kan. V. Zakarauskas. Atsisveikinimas su velioniu įvyko Petkaus laidotuvių koplyčioje. Atsisveikino: AL tautinės sąjungos pirm. dr. Leonas Kriaučeliūnas, "Vilties" draugijos pirm. Kazimieras Pocius, "Dirvos" novelių konkurso vardu — Mečys Valiukėnas, giminių — pusbrolis Kazys Janavičius. Pietūs pamaldų dalyviam buvo surengti Tautiniuose lietuvių namuose.

Savaitraštis "Darbininkas", atšventęs savo septyniasdešimtmetį, gegužės 24 d. Kultūros židinyje surengė vaišes savo bendradarbiams, sutelkęs apie 75 asmenis. Juos pasveikino ir jiems padėkojo vyr. red. kun. dr. K. Bučmys, OFM. Programai vadovavo "Laisvės žiburio" radijo valandos vedėjas Romas Kezys. Ją atliko smuikininkas Julius Veblaitis su pianisto dr. D. Slavinsko palyda. Humoristinei daliai atstovavo aktorius V. Žukauskas, kuris šį kartą aktualiems kupletams atlikti buvo sudaręs "Linksmuosius brolius" su J. Veblaičiu ir R. Keziu.

Urugvajus

Jaunimo ansamblis "Spindulys" iš Los Angeles pas Urugvajaus lietuvius iš Brazilijos atskrido liepos 8 d. Ansamblio chorui vadovauja Ona Razutienė, šokėjams — jos dukra Danguolė Varnienė. Ansambliečiai iš Montevideo orauosčio buvo nuvežti tiesiai į V-jo televizijos kanalo studiją, kur jie atliko iš anksto sutartą programą. Svečius sutiko Urugvajaus LB valdybos pirm. L. Petrauskaitė-Olivera su keliais kitais tautiečiais. Montevideo lietuviai televizijos transliuojamą programą stebėjo namie. Vakare buvo surengtas susitikimas su ansambliečiais, nakvynė jiems parūpinta lietuvių šeimose ir "Columbia" viešbutyje. Gražus "Spindulio" koncertas lietuviams buvo surengtas liepos 9, trečiadienį. Visus ypač žavėjo dainos. Urugvajaus lietuviai turi savo tautinių šokių ansamblį "Ąžuolynas", bet jiems trūksta gerai dainuojančio jaunimo. Svečiai buvo supažindinti su Montevideo miestu bei jo apylinkėmis ir liepos 10 d. išplaukė pas Buenos Aires lietuvius.

"Jaunasis ąžuolynas" buvo pakviestas į Susivienijimo lietuvių Argentinoje 72-jų metų sukaktį Buenos Aires mieste. Atsisveikinimas su išvykstančiais ansambliečiais, jų vadovais Marija Mockevičiūte ir Albertu Kaluzevičiumi įvyko liepos 12 d. Urugvajaus lietuvių kultūros draugijos rūmuose. "Jaunojo ąžuolyno" nariai, pasipuošę naujais tautiniais drabužiais, atliko programą, paruoštą SLA organizacijos sukakčiai. Argentinon jie buvo išlydėti liepos 17 d. Išvyka ir koncertas buvo labai sėkmingi, nors ansambliečiai grįžo nuvargę.

Urugvajaus lietuvių kultūros draugija naują valdybą išrinko visuotiniame narių susirinkime birželio 29 d. Pareigomis pasiskirsčiusią valdybą dabar sudaro: pirm. Stasys Goda, vicepirm. Antanas Grigorio-Šleivys, sekretoriai — Teresė Dorelytė ir Claudio Baereche-Miškūnas, iždininkai — Jonė Trakimienė ir Roberto Ibarra, narė Rožė Pretkienė.

Australija

Australijos lietuviai stropiai ruošiasi šiemet po Kalėdų Sydnėjuje įvyksiančioms Lietuvių dienoms. Rengėjų komiteto posėdyje aptarti Australijos lietuvių dienų atidarymo reikalai. Dienos bus pradėtos iškilmingomis pamaldomis katedroje, dalyvaujant Sydnėjaus arkiv. Edwardui Clancy. Katedra senuosius savo varpus, įsigytus praėjusį šimtmetį, pakeitė keturiolika naujų varpų, pagamintų Britanijoje. Tie stiprūs varpai visus kvies į Lietuvių dienų atidarymo pamaldas, kuriomis rūpinasi mons. P. Butkus. Oficialioji atidarymo dalis su menine programa įvyks Sydnėjaus Bankstown priemiesčio savivaldybės salėje. Vietines menines pajėgas koncerte papildys "Harmonijos" grupė iš Niujorko, kankliuojančios seserys Bankaitytės iš Klivlando ir čikagietis sol. Jonas Vaznelis. Dienų atidarymu rūpinasi Daiva Bieri. Pobūvis po atidarymo įvyks Lietuvių klube.

Lietuvių katalikių moterų draugija Adelaidėje birželio 7 d. surengė jau XXVI-jį šiupinį, kurio programą suorganizavo V. Opulskis. Šiupinys buvo pradėtas virimo scena prie katilo, susirinkus visiems programos dalyviams. V. Opulskio parašytus kupletus atliko "Nemuno dukros" ir kiti dalyviai. Įdomus buvo satyrinis Pr. Pusdešrio vaizdelis "Pirtis Adelaidėje", vaizduojantis jaunimo meilės problemą, sukurtas Keturakio "Amerikos pirtyje" motyvais. Jame buvo jieškoma pirties Adelaidėje mylimajai uždaryti, bet jos čia nepavyko surasti. Didžiąsias pensininkų problemas bandė spręsti kitas vienaveiksmis Pr. Pusdešrio vaizdelis "Tebegyvenančių žmonių susirinkimas". Adelaidės aktualijas atskleidė V. Baltučio parašyta vakarinė radijo laida, kurios metu žinias mikrofonan skaitė labai rimtai nusiteikęs pranešėjas B. Rainys. Keliom dainom šiupinin įsijungė "Nemuno dukrų" kvintetas: B. Budrienė, A. Kaminskienė, J. Nekrošienė, Z. Vencienė ir vadovė S. Pusdešrienė. Savo feljetoną "Kasdienybės" skaitė V. Baltutis. V. Krėvės "Raganiaus" ištrauką, pasakojamąjį tekstą skaitant R. Pranckūnaitei, prie dangaus vartų suvaidino N. Skidzevičius, J. Miliauskas ir V. Ratkevičius.

Britanija

Lietuvių tautodailės parodą Derbio miesto dailės muziejuje birželio 14 — liepos 12 d.d. surengė žymioji parodų organizatorė Rūta Popikienė. Parodą atidarė Derbio burmistras R. Keen, pabrėždamas gražų lietuvių įnašą į šio miesto gyvenimą. Lietuviškai ir angliškai kalbėjo DLBS centro valdybos pirm. J. Alkis, dėkodamas rengėjai R. Popikienei ir sveikindamas parodon atėjusius kitataučius. Prie įėjimo lankytojams buvo išstatytas Lietuvos žemėlapis, kad visi žinotų, kur ta yra Lietuva. Parodai buvo sutelkta nemažai paveikslų, drožinių, gintaro dirbinių, Lietuvos pašto ženklų ir pinigų, lietuviškų juostų, buvo ir tautiniais draubužiais aprengtų manekenų. Rodinius parodai paskolino Lietuvos atstovybė ir Lietuvių namai Londone, netoli jo esanti Lietuvių sodyba ir privatūs asmenys.

Mindaugo draugijos tautinių šokių ansamblis Berisso mieste, Argentinoje, sukaktuvinio koncerto metu

Kritiško žvilgsnio ir vilties konferencija

Nepaprastoji ateitininkų federacijos konferencija, tris dienas svarsčiusi savo veiklos trūkumus ir ateities užmojus

Nepaprastoji lietuvių išeivijos ateitininkų konferencija Toronte truko tris dienas. Ji buvo pradėta rugpjūčio 15 d. Prisikėlimo parapijos šventovėje iškilmingomis pamaldomis. Mišias atnašavo Ateitininkų federacijos dvasios vadas kun. dr. V. Cukuras ir penki kiti kunigai — kun. A. Simanavičius, OFM, kun. J. Vaišnys, SJ, prel. J. Tadarauskas, kun. J. Liauba, OFM, ir kun. E. Putrimas. Pamokslą sakė dvasios vadas, skaitinius skaitė O. Jurėnaitė.

Pradinis posėdis

Po pamaldų posėdžiai vyko parapijos Parodų salėje. Atidarymo žodį tarė dr. O. Gustainienė, konferencijai rengti komiteto Toronte pirmininkė. Buvo įneštos sąjungų vėliavos ir sugiedotas ateitininkų himnas. Sveikinimo žodį tarė federacijos vadas J. Polikaitis ir pakvietė konferencijos posėdžiam pirmininkauti J. Damušienę, dr. V. Vygantą, dr. P. Kisielių, jn., ir V. Čuplinską, sekretoriauti — R. Venclovienę, D. Sužiedėlį ir J. Andrulį. Šiam posėdžiui pirmininkavo J. Damušienė.

Ilgesnį žodį tarė ateitininkų federacijos tarybos pirm. dr. A. Norvilas, kuris ragino nesustoti vietoje, semtis jėgų iš krikščioniško tikėjimo versmių bei jieškoti naujų veikimo kelių.

Organizaciniai reikalai

Po pietų posėdį pradėjo V. Čuplinskas, pakviesdamas J. Baužį vadovauti svarstyboms "Tarpsąjunginis bendravimas — pervedimas narių iš vienos sąjungos į kitą". Su pranešimais dalyvavo jaunučių ateitininkų atstovė dr. M. Gaižutienė, moksleivių — V. Kuprytė, studentų — H. Šatinskas, sendraugių — V. Šoliūnas. Buvo iškelti įvairūs veiklos trūkumai ir siūlyta būdų, kaip pagyvinti visų sąjungų veiklą, ypač studentų ir sendraugių. Sendraugiai yra įsijungę į įvairius darbus, bet atėjo laikas susirūpinti ir savo organizacine veikla.

Taip pat buvo svarstomi būdai, kaip išjudinti jaunų profesionalų ateitininkų veiklą. Pirmininkavo dr. P. Kisielius, jn. Tuo reikalu pranešimą padarė dr. A. Damušis. Jo manymu, jaunieji profesionalai gal geriau veiktų, jeigu jie būtų pasiskirstę į grupes konkretiem uždaviniam. Tokios grupės galėtų tarpti ypač didesniuose lietuvių telkiniuose. Tokių veiklos grupių pagal interesus ir polėkius galėtų būti: religinės iniciatyvos, spaudos darbuotojų, sąžinės kalinių, tiksliųjų mokslų ir kitų.

Tame pačiame posėdyje buvo svarstytas ir sendraugių ateitininkų sąjungos vardas. Siūlyta pakeisti į ateitininkų ar vyresniųjų ateitininkų sąjungą. Kilo gyvos diskusijos, kuriose vyravo keitimui priešinga nuomonė.

Du švyturiai

Po svarstybų ir trumpos pertraukos įvyko Prano Dovydaičio ir Stasio Šalkauskio minėjimas ryšium su jų 100 metų gimimo sukaktimis. Apie Praną Dovydaitį kalbėjo dr. A. Šidlauskaitė; o apie Stasį Šalkauskį — dr. A. Damušis. Su abiem paskaitininkais trumpai supažindino R. Girdauskaitė. Paskaitininkų vedamoji mintis: Pr. Dovydaitis ir St. Šalkauskis yra didelė dovana lietuvių tautai. Jų dėka įvyko dvasinis tautos atgimimas. Jie išugdė naują šviesuolių kartą, kuri į savo pasaulėžiūrą įjungė ir religinį pradą. Jie galėjo savo ideologiją sutapti su tikinčia tautos dalimi, ypač liaudimi. Tautinei formai suteiktas krikščioniško gyvenimo turinys.

Po akademijos buvo bendra vakarienė su menine programa. Programą atliko jaunos pajėgos iš JAV. A. Bankaitytė kanklėm atliko tautinių šokių pynę, M. Gražulis, akompanuojamas A. Polikaičio, violončėle pagrojo Haydno kūrinį, L. Šulaitytė-Day deklamavo A. Jasmanto ir K. Bradūno eilėraščius, o V. Laniauskas — B. Brazdžionio. Programa dalyviam patiko ir buvo palydėta nuoširdžiais plojimais. Penktadienio programa baigėsi Prisikėlimo salėje jaunimo šokiais, kuriuose matėsi nemažai ir vyresniųjų.

Pagrindinė paskaita

Visą šeštadienį (rugpjūčio 16) konferencija posėdžiavo Lietuvių vaikų namų salėje (57 Sylvan Ave.). Į gana gausią auditoriją prabilo Vitas Čuplinskas, supažindindamas su paskaitininku inž. A. Kuolu, jaunosios kartos atstovu. Jis yra užaugęs ir mokslus išėjęs Toronte, dabar gyvenantis JAV-se. Jis savo paskaitoje dėstė mintis apie ateitininkijos prasmę bei paskirtį šių dienų perspektyvoje.

Pasak jo, vyresnieji ateitininkai nėra linkę į naujoves, jų rūpestis — išsaugoti tradicijas bei jas perduoti jaunajai kartai. Pastaroji, stipriau jausdama gyvenamo krašto pulsą, yra linkusi jieškoti naujų kelių. Tame jieškojime betgi trūksta psichologinės motyvacijos, skatinančios veiklą. Pasigendama konkrečių uždavinių, kuriuose reikštųsi ateitininkiška ideologija. Dvasiniai idealai atrodo tolimi, stokojantys konkretaus priėjimo. Kai kur praktikuojama veikla dėl veiklos negali būti sėkminga. Jaučiama tam tikra krizė jaunimo gretose.

Išvardinęs visą eilę išeivijos ateitininkų atliktų darbų, kalbėtojas siūlė sudaryti specialią veiklos planavimo grupę, tobulinti stovyklas, kursus, išleisdinti kun. prof. St. Ylos kursų užrašus, įtraukti daugiau asmenų į konkrečius darbus, rūpintis savos organizacijos patrauklumu jaunimui.

Išklausę šią paskaitą dalyviai stipriai ir ilgai plojo, pritardami kalbėjusio mintims.

Diskusijų būreliai

Po inž. A. Kuolo paskaitos dalyviai pasiskirstė į svarstybų būrelius — moksleivių, studentų ir sendraugių. Kiekvienas jų turėjo savo vadovus. Gausiausia buvo sendraugių grupė. Jai vadovavo psichologas dr. R. Kriaučiūnas su savo talkininkais — ideologinio pasiruošimo komisija (dr. V. Vygantas, L. Underienė, B. Bublienė, G. Petrauskienė, J. Udrienė).

Įvadinį žodį tarė dr. V. Vygantas, primindamas ideologinio ugdymo trūkumus, bendrą katalikybės būklę pasaulyje ir siūlė ruošti planus sekantiem 14 metų (iki 2000), kad ateitininkija įžengtų į XXI š. tvirtais žingsniais.

Gausūs dalyviai reiškė savo mintis: kunigų trūkumą stovyklom ir rekolekcijom, religinės programos reikalingumą jaunučiams ir kitiems, uolesnį dalyvavimą Lietuvos krikščionybės sukakties iškilmėse 1987 m., stiprinimą pagalbos tautiečiams sovietiniuose kalėjimuose bei lageriuose, išleisdinimą ateitininkų istorijos, stiprinimą religinės minties jaunimo gretose, religinių temų gvildenimą stovyklose, specialias pamaldas jaunom šeimom, atgaivinimą religinių lietuvių papročių, ryšių palaikymą su jaunuoliais.

Kitų būrelių diskusijose šias eilutes rašančiam neteko dalyvauti. Apie jas galbūt parašys R. Girdauskaitė "Jaunimo žiburiuose".

Kūrybinė iniciatyva

Popietiniame posėdyje buvo gvildenamas kūrybinės iniciatyvos klausimas. Pirmininkau-

(Nukelta į 6-tą psl.)

V. Vokietijos ateitininkų šventėje vysk. dr. A. Deksnys uždeda moksleiviui juostelę. Iš kairės: kun. E. PUTRIMAS, vysk. A. DEKSNYS, kun. A. BUNGA ir Vasario 16 gimnazijos moksleivis ALEKSANDRAS JANULIS, dalyvavęs iškilmėje su savo draugais

Nuotr. M. Šmitienės

Būsimo palaimintojo pavardė

Atėjo laikas galutinai išsiaiškinti su Lenkijos hierarchija

JUOZAS GAILIUS

Š. m. birželio 30 d. Vatikano dienraštis "L'Osservatore Romano" pranešė, kad, dalyvaujant Šv. Tėvui, buvo paskelbtas dekretas, liečiantis stebuklą, priskirtą Dievo tarno "GIORGIO MATULEWICZ (Matulaitis), ... gimusio Lūginėje, Lietuvoje, ... ir mirusio Kaune ..." užtarimui. Sekančios dienos laidose žymi italų dienraščių dalis, perduodama šią žinią, praleido skliausteliuose mažosiomis raidėmis įrašytą (Matulaitis), bet pabrėžė, kad tai lietuvių arkivyskupas. Lenkų dvasininkijos prie Šv. Petro bazilikos dalijamuose paveikslėliuose tuo tarpu jau visai neužsimenama apie JERZY MATULEWICZ lietuviškumą.

Tikriausiai nerasime nė vieno susipratusio lietuvio, turinčio bent trupinėlį tautinės savigarbos, kuriam toks iškreiptas savo tėvynainio Jurgio Matulaičio pristatymas būtų priimtinas bei pateisinamas. Ir taip žinia, jog įveikta ir paskutinioji kliūtis lietuvio palaimintuoju paskelbimui, užuot mums atnešusi džiaugsmo, skaudžiai apvilia visus sudėtus lūkesčius ir apkartina puoselėtąsias gražias viltis. Mes karštai laukėme ir laukiame matyti altorių garbėje Lietuvos sūnų, o ne kokį suluošintą ir sulenkintą mišrūną. Matulaitis juk studijavo ir dėstė Petrapilio Dvasinėje akademijoje, o gydėsi Vokietijoje ir aukštuosius teologijos mokslus tęsė Šveicarijoje. Tai kodėl neprikergti dar ir surusinto bei suvokietinto jo lietuviškos pavardės iškraipymo? Įdomu taip pat būtų sužinoti, kaip buvo sudarkyti vardas ir pavardė Achille Ratti (vėliau Pijus XI), kuris tuo pačiu laiku pabuvojo Lenkijoje, kaip ir Jurgis Matulaitis?

Teigiama, kad svetimų pavardžių sulenkinimas Lenkijoje vykdomas administracine tvarka, tai yra prievarta. Toks paprotys, aišku, nėra kultūringas, bet tai lenkų vidaus reikalas. Italijoje, pavyzdžiui, kur išėjau mokslus, apgyniau ekonomine tema daktaro disertaciją, ilgą laiką dirbau, priėmiau pilietybę ir dabar gaunu pensiją, niekas niekuomet ne tik nesuitalino, bet net ir nebandė man patarti keisti vardą ar pavardę. Ir šiandien mano Italijos užsienio pase yra įrašyta: Juozas Gailius.

Ko negalime suprasti ir toleruoti, tai Lenkijos dvasininkijos pretenzijos, kad Lenkijoje užsieniečiui prikergti sulenkinti vardas ir pavardė jį turėtų neatskiriamai lydėti ne tik per visą gyvenimą, bet ir po jo mirties. Juk ne koks Jaruzelskio ateistinis agentas, o lenkų kunigai pasistengė Vatikano dokumentuose taip uoliai ir taip neatpažįstamai sulenkinti Matulaičio pavardę. Jų elementariausia logiška, etiška ir krikščioniška pareiga tuo tarpu buvo: tiksliai perrašyti į Vatikano dokumentus Jurgio Matulaičio vardą ir pavardę iš jo gimimo ir krikšto metrikų, o ne iš kokių pagal lenkų savivalę ir prievartą sulenkintų dokumentų.

Lenkai turi visą pulką šventųjų ir palaimintųjų. Tad iš jų pusės teko laukti ne kokio kilniadvasiško poelgio lietuvių atžvilgiu, o tik paprasčiausio teisingumo. Bet iki šiol pastebėjome tik jau nuo seno mums gerai žinomą lenkišką grobuoniškumą. O vis dėlto nesinorėtų manyti, kad Lenkijos žemėje niekas nepasikeitė, nesikeičia ir nesikeis. Lietuviai labai aukštai vertina dabartinio lenko popiežiaus Jono-Pauliaus II jiems rodomą palankumą, o taip pat ir jo bemaž kasdien kartojamą kilnų raginimą: pilnai gerbti kiekvienos paskiros tautos, lygiai kaip ir kiekvieno paskiro asmens tapatybę bei individualybę. Ne pro šalį būtų, jei ir Lenkijos dvasininkija nuoširdžiai ir konkrečiai prisiderintų prie šio tauraus bei tikrai katalikiško Šv. Tėvo skatinimo.

Jurgio Matulaičio paskelbimo palaimintuoju iškilmės numatomos ateinančių metų vasarą, minint krikščionybės atnaujinimo Lietuvoje 600 m. sukaktį. Ligi iškilmių lieka geras pusmetis. Labai pagarbiai ir karštai prašytume Lenkijos hierarchiją ne tik atsisakyti per tą laiką savo lenkinimo užmačių, bet taip pat bičiuliškai padėti lietuviams Vatikano dokumentuose atkurti tikrąjį lietuvišką Jurgio Matulaičio pavadinimą. Nenorėtume, kad ir šiuo atveju Dievas bei religija būtų panaudojami lenkiško nacionalizmo dangstymui, kaip tai įvyko nešant krikščionybę lietuvių tautai. Tai būtų žemiausias ir jokiu būdu mūsų laikais nepateisinamas nusikaltimas. Lietuvių ir lenkų tautoms Dievo buvo skirta gyventi kaimynystėje, ir tik tarpusavio pagarboje jos gali atlikti Kūrėjo joms skirtą misiją. Neatrodo pagaliau, kad Lenkijai būtų atnešę ypatingai didelės naudos jos lietuvių lenkinimo ir jų teritorijos grobimo puoselėti bei vykdyti kėslai. Tiesa, Lenkijos, kaip Sovietų Sąjungos satelitinės valstybės, padėtis yra žymiai geresnė už Lietuvos, paverstos sovietine kolonija. Bet tolį gražu ir Lenkija negali naudotis pilna laisve bei valstybiniu suverenumu, nes ir ji yra pavaldi tai pačiai Kremliaus imperijai. Todėl ar nevertėtų ir lenkams galutinai atsisakyti savo tuščių nacionalistinių iliuzijų ir pagaliau be jokių nuslėptų ketinimų pradėti su kaimynine katalikiška tauta pilnai lygiateisišką, draugišką bendradarbiavimą, kuris tikriausiai abiem tautom atneštų teigiamų rezultatų.

Lietuviai, nepaisant patirtų gausių nuoskaudų, itin kritiškuose Lenkijai momentuose laikėsi bičiuliškai ir garbingai. Jie, Hitlerio verčiami, nepuolė vaduoti savo užgrobtos sostinės Vilniaus ir, galimybių ribose, suteikė prieglobstį besitraukiantiems Lenkijos kariams. Užtat ir mes dabar tikrai viliamės, kad Lenkijos hierarchija malonės priimti rimtan dėmesin šį mūsų primygtiną prašymą ir nenorės bukaprotiškai Jurgio Matulaičio atvejį panaudoti kurstymui tarp dviejų tautų naujos neapykantos, kuri tegali būti naudinga tiktai Dievo ir Lietuvos bei Lenkijos priešams.

Prie Dariaus-Girėno paminklo Lenkijos Pščelnike, buvusiame Soldine, lietuvių grupė prie įsigytos statinės vandeniui gabenti iš ežero prie paminklo, apsodinto gėlėmis. Statinė buvo "pakrikštyta" vardu "Lašas". Krikštijo JANINA ir ANTANAS MARCINKEVIČIAI (kairėje), krikšto tėvais buvo TERESĖ ADAMIOL ir JULIUS SANVAITIS (dešinėje)

Ačiū Tau, nepažįstamoji Dalia!

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

1986 m. rugpjūčio mėnesio populiariojo "Catholic Digest" pirmajame puslapyje stambiomis raidėmis minimas Lietuvos vardas. Verčiu viršelį atgal ir matau turinio sąraše pirmą straipsnį, pavadintą "Hill of Crosses". Autorius — Dalia! Skaitau trumpą, bet giliai nuotaikingą straipsnį su dviem spalvotom iliustracijom, taip ryškiai pagaunančiom kryžių "mišką", jokioje kitoje pasaulio šalyje neužtinkamą retenybę.

Dalia rašo apie savo ir savo dukros slaptą kelionę aplankyti gimines vieną lietingą, niūrų Vilniaus rytą. Iš kiekvienos eilutės dvelkia susirūpinimas ir sekimo baimė. Toliau paslaptinga kelionė automobiliais už Vilniaus miesto ribų. Pro šalį bėgo miškai, ežerėliai ir eglės. Staiga prieš akis iškilo "kvapą užimantis vaizdas su tūkstančiais mažų ir didelių kryžių ant kalnelio, kuris žiemą kaip tik tiktų pasivažinėjimui su rogutėmis". Bet rogutėms nebūtų vietos, nes visas kalnas, kiekvienas colis yra padengtas kryžiais ir mažomis koplytėlėmis, padabintomis rožiniais, škaplieriais ir šventais paveikslais".

Toliau Dalia pasakoja, kad tai nesama kokio nors muziejaus. Tai gyvybe pulsuojanti vieta, kurioje rankasi dieną ir naktį besimeldžiančios žmonių minios, jauni ir seni, su malda ir padėkos giesme Viešpačiui. Vaikštinėdama su savo dukra kryžių kalno papėdėje, ji pasijuto susivienijusi su tais, kurie nugalėjo persekiojimų baimę ir į tą šventą vietą suneša savo maldas bei savo kentėjimų naštą.

Dalia rašo, kad pirmieji kryžiai toje vietoje atsirado 1831 m., o kalnas ypatingai išgarsėjęs po antrosios sovietinės okupacijos 1944 m. Ilgainiui kryžių skaičius didėjo, ypač 1955-1957 m. laikotarpyje, kai iš Sibiro pradėjo masiniai grįžti tremtiniai. 1961 metais komunistinio režimo įsakymu visi kryžiai buvę išrauti ir sunaikinti, bet tai nesustabdė žmonių ir iš po nakties vėl atsirado nauji kryžiai, kaip grybai po lietaus. Pagaliau nuo 1975 m. kryžių kalnas yra paliktas ramybėje, nes komunistinė santvarka nepajėgė kovoti su tikinčiųjų dvasios jėga.

Lankytojos sustojo ties nežinomo skulptoriaus Rūpintojėliu. Joms atrodė, kad mediniame veide spindėjo meilė ir akyse — ašaros. ". . . Aš pagalvojau, kad tai vieta šitame okupuotame krašte, kuri yra tikras nemirštančio tikėjimo ir vilties įrodymas, jog vieną dieną Lietuva bus vėl laisva". Tais žodžiais Dalia baigia savo giliai įspūdingą straipsnį. Toliau daug sakantis redakcijos prierašas: "Kad nebūtų pakenkta Lietuvoje gyvenantiem giminėm, autorė pasirašo tik vardu. Nuotraukos buvo padarytos jos dukters".

Trumpa. Graudu. Aišku. Eilinis skaitytojas, paskendęs kasdieninio gyvenimo sensacingų žinių sraute, negali nesusimąstyti ir išlikti nepaliestas bei nesujaudintas to trumpo pasakojimo. Gal ir ne vienas klaus, kur toji Lietuva? Kodėl aš taip mažai apie ją žinau? Kodėl pasaulis apie ją nekalba? Bet kažkur slypi jos jėga, stipresnė už persekiotojų smurtą, gilesnė už propagandistų įmantrius traktatus . . . Ar dar kur nors yra toks kryžių kalnas, įrodantis eilinio žmogaus nepasidavimą smurtui, gyvą kovingumo jausmą ir pasitikėjimą Visagaliu?

Ačiū tau, nepažįstamoji Dalia. Savo trumpu atpasakojimu tu padarei daugiau, negu šimtai rezoliucijų ir memorandumų. Tu prakalbėjai į eilinio amerikiečio širdį, iš kurios neretai eina signalas ir į protą: ką aš galiu padaryti, kad bevardžiai to kryžiaus kalno statytojai naudotųsi tomis pačiomis laisvėmis, kaip ir aš?

Ačiū tau, kad prakalbėjai balsu tų, kurie neša ir medinį, ir moralinį kryžių, ir kurio naštos mes palengvinti vis dar nepajėgiame. Bet paprasti ir kasdieniški žodžiai, pirmas gilus įspūdis, be komplikuotų komentarų, yra kaip tas į dangaus mėlynę pakilęs paukštis: aukštyn į šviesą ir laisvę, į kurią teisę turi kiekvienas Dievo padaras. Ačiū.

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

PEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7443

RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORKE CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter

The Marlatt
The J. B. MARLATT Funeral Home, Ltd.
615 Main Street East (East of Sanford)
laidotuvių namai ir koplyčia
Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

Nelengva moterų teisininkių duona

Advokatė Joana Miškinytė kanadiečių spaudoje

Anksčiau vyravo įsitikinimas, kad gydytojo, inžinieriaus ir teisininko profesijos moterims nėra įmanomos. Tačiau laikai pasikeitė, ir dabar moteris randame ne tik tose profesijose, bet ir dar aukštesnėse tarnybose, nors jų darbas dar ir dabar tebėra daug sunkesnis, negu vyrų.

Moterų būklę gvildeno "The Windsor Star" laikraštis, ypač išsamiai analizavęs ir tiksliai nušvietęs moterų teisininkių galimybes. Jis priėjo išvadą, kad moteris teisininkė turi dirbti dvigubai sunkiau, negu vyras, jei nori išsilaikyti.

Daniliūnaitės patirtis

Londone Marija J. Daniliūnaitė buvo pirmoji iš lietuvaičių, pralaužusi ledus teisės srityje. Ji buvo bene vienintelė iš visų tuo metu baigusiųjų moterų Londone, išdrįsusi tuoj po baigimo atidaryti nuosavą advokato ir notaro įstaigą. Beveik visi ją gąsdino, kad jai, kaip moteriai, savoje įstaigoje nebus įmanoma išsilaikyti ir ypač dėl to, kad ji buvo nutarusi pasilaikyti lietuvišką pavardę. "Pranašystės" nepasitvirtino, ir ji šiemet mini savo sėkmingos privačios praktikos bei įstaigos dešimtmetį.

Iškilo Miškinytė

Po kelerių metų kita londoniškė lietuvaitė Joana Miškinytė žengė vieną žingsnį dar toliau: ji ne tik Windsore atidarė nuosavą įstaigą, bet ir pasirinko moterims pačią sunkiausią sritį — baudžiamąją teisę. Todėl ji į save atkreipė ir kanadiečių spaudos dėmesį.

Miškinytė visas mokyklas, įskaitant ir teisės fakultetą, baigė labai gerais pažymiais. Ji taip pat pasilaikė savo pavardę bei vardą lietuviška rašyba, ir tai nesutrukdė jos pasisekimo pasirinktoje srityje. Tai aiškiai rodo, kad lietuviškos pavardės karjerai nekenkia.

Reporterio nuomonė

Minėto "The Windsor Star" laikraščio teismo reporteris Ron Price paskelbė du ilgus straipsnius, liečiančius Essex apskrities teisininkes. Londonas priklauso Middlesex apskričiai. Pirmojo straipsnio antraštė: "Teisė nebėra vien tik vyrų privilegija". Jame jis apibūdino visas Essex apskrities teisininkes, įskaitant ir J. Miškinytę. Esą Essex apskrityje dirba devynios moterys, daugiau ar mažiau besireiškiančios baudžiamosios teisės srityje, bet tik "Miškinis ir Bisset yra vienintelės specialistės baudžiamosios teisės srityje".

Pirmame straipsnyje jis taip pat nurodė, kokius sunkumus pergyvena moterys teisininkės. Viena jų sakė, kad didžiausią problemą sudaro pasitikėjimo įgijimas. Beveik visi žmonės advokates laiko sekretorėmis. Jei vyras ką byloje sugadina, sako: "Tas kitas advokatas reikalą sugadino", jei moteris, "ta advokatė viską sugadino".

Viena advokatė net minėjo, kad pirmus tris kartus jai pasirodant teisme, teisėjas kiekvieną kartą ją klausė, ar ji esanti kaltinamoji. Taip pat ji pabrėžė: "Yra dienų, kuriose aš turiu dirbti du sykiu sunkiau nei vyras, kad gaučiau nors pusę įvertinimo", automatiškai skiriamo vyrams. Ji sakė, kad vyrai yra skirtingai traktuojami tiek teismo pareigūnų, tiek ir pačių advokatų.

Viena kietame žaidime

Antras to paties reporterio straipsnis, ketvirčio puslapio apimties, pavadintas "Viena kietame žaidime", skirtas išimtinai tik Joanai Miškinytei, kuri ne tik atkreipė į save dėmesį, bet ir nustebino jį bei jo kolegas. Įdėta ir jos nuotrauka. Ji buvo vienintelė išskirta iš visų kitų. Jis rašė: "Ir dabartiniais šviesuomenės laikais yra neįprasta, kad moteris pasirinktų baudžiamosios teisės sritį. Kad moteris atidarytų nuosavą įstaigą, skirtą vien tik baudžiamųjų bylų gynybai, yra beveik negirdėtas dalykas". Sakė, kad ji yra vienintelė Essex apskrityje, skirianti minėtai sričiai visą laiką ir dirbanti savo įstaigoje pati viena.

Joana esą pastebėjo, kad tik teisminis procesas jai atrodė patrauklus. Ji nesidomėjo jokia kita teisės sritimi, nors spėjo, kad tai bus kietas riešutas. Ji visada norėjusi būti bylų gynyboje. Baigusi du fakultetus, ji kaip tik ir stengėsi to pasiekti.

Joana sutinka su kitomis, kad yra labai svarbu įsigyti pasitikėjimą tiek klientų, tiek teismo pareigūnų, detektyvų ir advokatų. Kelias ton sritin, sakė, nėra lengvas. Joana pabrėžė: "Aš turiu parodyti, kad esu tokia pat kietasprandė kaip ir kiti advokatai vyrai". Taip pat ji nurodė, kad reikia būti tiesiakalbe, besiremiančia faktais, daug ir rimtai dirbančia bei sąžininga, jei norima įsigyti suminėtų asmenų pasitikėjimą.

Tačiau ir tokiu atveju moters problemos nesibaigia. Ji sutinkanti su kitomis teisininkėmis, jog "yra nedaug asmenų, kurie niekad nepripažins, kad moteris yra tinkama toje (teisės) srityje pareigūnė, kurie niekada nepatikės, kad moteris gali būti tiek pat kompetentinga, kaip ir vyras. Šiose pareigose būti moterim yra nenaudinga ir niekad nebūna naudinga", — pabrėžė Joana.

Baudžiamoji teisė

Kodėl baudžiamoji teisė moterims neįmanoma? Todėl, kad čia turima reikalo su žemiausiu žmonijos elementu: narkotikų vartotojais, žmogžudžiais, moterų užpuldinėtojais bei prievartautojais, sadistais ir panašiais nusikaltėliais. Joana sakė nebijanti nė baisiausių nusikaltėlių prieš moteris. Ji mananti, kad ir jie yra realistai — žino, jog advokatas kovoja už juos, o ne prieš juos.

Ar Joana yra sėkminga šioje sunkiausioje teisės srityje? Į tą klausimą duoda aiškų atsakymą minėtasis reporteris. Vertinant jo pareiškimą, reikia turėti galvoje, kad jis yra teismo reporteris, kuris beveik kasdien stebi teisininkus, vertina jų sugebėjimą, jų pajėgumą ir daro išvadas, kurios yra arčiau teisybės, negu kitais klausimais rašančio korespondento. Jo vertinimas Miškinytės šitaip skamba: "Ji žinoma kaip viena kompetentingiausių narių tarp baudžiamosios teisės specialistų". **D.E.**

• **Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" - atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.**

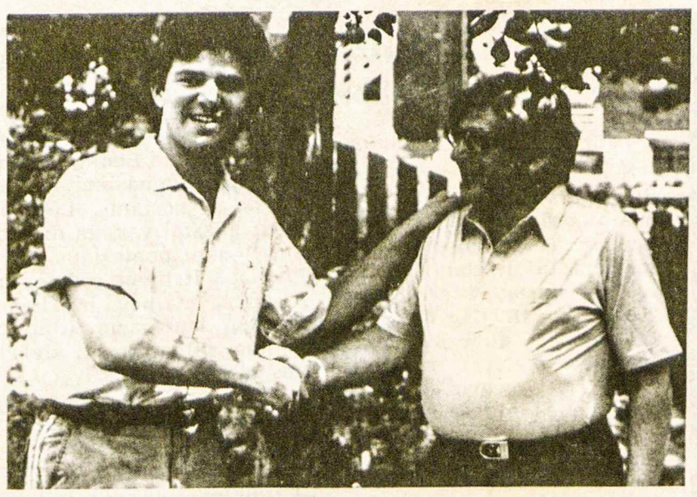

Muzikas ALEKSANDRAS STANKEVIČIUS (kairėje) ir solistas VACYS VERIKAITIS, išleisdinęs naują plataus repertuaro plokštelę Montrealyje, kur veikia "Vilnius Records" leidykla, vadovaujama A. Stankevičiaus. Naujoji plokštelė pavadinta "Palik tik dainą man". Ji gaunama pas platintojus ir leidykloje (6517 – 13 E Ave., Montreal, Que. H1X 2Y8)

Pastatas su užkaltais langais

Daug organizacijų, bet veikla ne visuomet pozityvi

Visuomeninei veiklai yra būdingi trys privalumai: susiorganizavimas, pasiimtų uždavinių atlikimas ir vadovavimas. Jei visa tai ima stokoti tinkamo balanso, atsiranda ryškių sunkumų, kuriuos įveikti kartais nebeįmanoma ir dėl to pati veikla nebegali būti sėkminga. Išbalansavimas priklauso nuo organizacijos narių, daugiausia nuo vadovaujančiųjų.

Reikia pripažinti, kad mes, lietuviai, esame gabūs organizatoriai. Štai kad ir išeivijoje dešimtimis skaičiuojame įvairias organizacijas, sąjungas, sambūrius, sąjūdžius, grupes, draugijas. Prie jų pridėję politines partijas, matysime tikrai imponuojantį šakotos veiklos pastatą, kurio langai, deja, ne visi šviesūs, o kiti jau net užkalti. Bet kas yra — yra. Kiekviena grupė turi savo kilmę ir paskirtį. Pagaliau ne visos jos ryškiai gyvos. Ne visada kauptos pastangos ir įdomūs sumanymai buvo naudingi bendram lietuviškam reikalui. Kartais ir didelio pritarimo visuomenėje turėjusios naujos sąjungos per metų eilę išblėso, bepalikdamos tik atskirų valdybų organizaciją, kaip pvz. Jaunimo sąjunga, tiesa, pasižymėjusi pasaulinės apimties kongresais, pareikalaujančiais daug bendrinės paramos, bet bendram reikalui silpnai pasitarnaujančiais. Kartais dėl nuomonių susikryžiavimo ir vadovų ambicijų skaldomasi į naujas organizacijas, kaip tai įvyko anuomet su jūrų skautais, išvestais iš sąjungos ir nebegrįžusiais, netgi ir po to, kai formaliai atplaiša grįžo sąjungon.

Kai kurie asmenys yra tikrai gabūs organizuoti, tačiau ne visi jų tinkami ištvermingesniam darbui. Yra atvejų, kai įsteigus naują vienetą, po kelių posėdžių ir pareigomis pasiskirstymo nebežinoma ką toliau daryti, nes nėra jokios savitesnės krypties, jokios naujesnės idėjos, kuri skatintų ir judintų dirbti. Net ir nustatytos, išgalvotos programos lieka tūnoti protokolų bylose. Tokiais atvejais kažin ar pagalvojama apie tai, kad žymiai naudingiau būtų jungtis į jau veikiančias organizacijas, jas stiprinant, įnešant naujumo ir didinant jų narių skaičių. Bet čia vėl iškyla kai kurių asmenų būdingas troškimas vadovauti, pirmininkauti. Tokie "gimę" pirmininkai neįsivaizduoja jokios organizacijos, jeigu jis ne pirmininkas... Kandidatuoja tik į pirmininkus ir išrinkimo atveju reikalauja besąlyginio pasitikėjimo. Toks visuomeninės veiklos egoizmas patenkina asmeninį garbės troškulį, bet retai teprisiderina prie bendrumos, kur reikia būti pasiruošusiam ir nusileisti.

Reikia džiaugtis, kad čia minimos neigiamybės nesudaro daugumos ir tikrajai lietuviško gyvenimo veiklai įtakos beveik neturi, nebent, žiūrėdami į tą milžinišką mūsų organizacijų pastatą, galėtume piktintis tų užkaltų langų vaizdu. Kas gi nežino, kad rimtesnių ir didesnių uždavinių atlikimas priklauso nuo pasišventusių idealistų.

Č. Senkevičius

GINKIME LIETUVIŲ TEISES!

Nepamirškite savo aukos
Lietuvių Teisėms Ginti Fondui

Prašome pasinaudoti šia atkarpa. Čekius rašyti "Lietuvių Teisėms Ginti Fondas" (arba "American Lithuanian Rights Fund, Inc.") ir siųsti adresu: ***5620 So. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636, USA***

Auka Lietuvių Teisėms Ginti Fondui..... US $ .....

Pavardė, vardas .....

Adresas .....

Rengiatės į Lietuvą arba Europą?

Reikia jums voltažo keitiklio (convertor) arba pritaikytojo (adaptor) bet kurioje pasaulio vietovėje?

Kreipkitės į ***"House of 220".*** *Jame rasite visokių rūšių keitiklių, transformatorių, pritaikytojų ir 220 voltų prietaisų. Mes taip pat pakeičiame prietaisus iš 220 voltų į 110 voltų ir atvirkščiai.*

Priimame pasiteiravimus ir dėl pardavimo urmo kainomis.

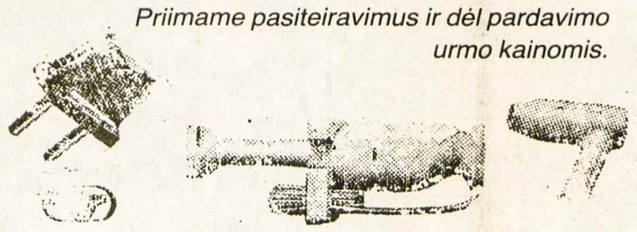

HOUSE OF 220
1444 Gerrard St. E., Toronto
(416)—461-2602

PRANEŠIMAS

Kanados Lietuvių Bendruomenės XIII krašto tarybos rinkimai **įvyks 1986 m. spalio 19 dieną.**

Toronto apylinkės rinkiminę komisiją sudaro:

Balys Trinka *– pirmininkas,* ***Jonas Kasakaitis*** *– vicepirmininkas,* ***Bronius Mackevičius*** *– sekretorius,* ***Stefa Ciplijauskienė*** *– narė,* ***Bronius Degutis*** *– narys.*

Toronto apylinkė renka 18 krašto tarybos atstovų. Kandidatai turi būti nejaunesni kaip 18 metų amžiaus ir sumokėję Bendruomenės solidarumo įnašą.

Kandidatai, pasirašę sutikimą kandidatuoti, registruojasi iki **š.m. rugsėjo 2 d. pas Balį Trinką, 29 Templar Drive, Weston, Ontario M9R 3C6. Tel. 247-4525** arba **Toronto Lietuvių namuose** (pašto dėžutės 31 nr.). KLB Toronto apylinkės rinkiminė komisija tikisi, kad visi, įsijungę į tarybos eiles, aktyviai įsijungs ir į bendruomeninį darbą savo apylinkėje.

Kritiško žvilgsnio ir vilties konferencija

(Atkelta iš 5-to psl.)

jantis dr. P. Kisielius, jn., pakvietė prie prezidiumo stalo komisiją: V. Liulevičių, J. Kuprį, dr. E. Vaišnienę.

V. Liulevičius kėlė kūrybos gausumą: kur yra daugiau kūrybos, geresnių ir menkesnių kūrinių, atsiranda didesnis įvairumas ir išauga talentai. Tame procese reikia iškelti praeities ir dabarties kūrybos modelius ir ant jų statyti naujus. Tam reikalinga savita įžvalga ir forma. Dabartinė lietuviška forma jaunimui neįdomi, sausa, nepatraukli. Kūrybinėje srityje reikalinga tolerancija, entuziazmas, originalumo vertinimas.

J. Kuprys savo kalboje minėjo reikalą platesnio išsilavinimo, nesiribojimo siaura savo profesija. Gyvenant išeivijoje neišvengiamas yra maišymasis dviejų kultūrų. "Ateities" žurnalas turėtų būti ne tik ideologinis, bet ir kūrybinis leidinys, kurį reikia stiprinti ypač lėšomis, mokant atlyginimą redaktoriui ir honorarus bendradarbiam. Tai būtų geresnis paskatinimas nei premijų skyrimas. Ateitininkų namuose Lemonte (prie Čikagos) įrengti studijų centrą su biblioteka, archyvu, vaizdajuostėmis. Paruošti vaizdajuostes jaunučiams. Stovyklose turėti meno vadovą (artist in residence).

Dr. E. Vaišnienė-Marijošiūtė entuziastingai kalbėjo apie kūrybiškumo sampratą. Pasak jos, kūryba esanti ėjimas už ribų, laužimas rėmų bei nusistovėjusių formų, jieškojimas naujumo bei originalumo. Ateitininkija esą eina tradiciniu keliu, stengdamasi išlaikyti tai, kas sukurta, ir perduoti jaunimui. Tai kuratorių-muziejininkų laikysena. Praeitis esanti vertinga, bet kūryba yra kažkas daugiau. Ateitininkija esanti užsidariusi ideologiniuose rėmuose ir neskatinanti kūrybiškumo, kuris gali reikštis ne tik poezijoje, prozoje, muzikoje, bet ir kitose praktinio gyvenimo srityse. Kūrybiškumą galima puoselėti susirinkimuose be amžiaus ribos, naujų idėjų būreliuose ("brainstorming sessions") ir pan.

Diskusijose dalyvavo visa eilė asmenų. Iš jų pasisakymų aiškėjo, kad dr. Elonai nepavyko įrodyti, jog ateitininkai neskatina kūrybos — mokslinės, literatūrinės, muzikinės, pedagoginės. Esą ideologija nėra varžantys rėmai, o atrama, be kurios liktų tuščias gyvenimas, be brandaus turinio. Be to, ir kūryba reikalinga rėmų, t. y. kokios nors formos.

Krikščionybės sukaktis

Pranešimą apie Lietuvos krikščionybės sukaktį padarė centrinio vykdomojo komiteto pirmininkas J. Kavaliūnas. Faktinojo Lietuvos krikšto data laikoma 1387 m., remiantis istorikais — Z. Ivinskiu, A. Šapoka, P. Rabikausku, SJ. Ta sukaktis bus minima 1987 m., derinantis prie Lietuvos vyskupų nutarimo. Remiantis 1387 m. data buvo minima Lietuvos krikšto 550 m. sukaktis 1937 m. Lietuvoje. Kadangi Lietuvos krikštas yra susietas su trimis valdovais — Mindaugu, Jogaila ir Vytautu, tai jie visi jungiami į Lietuvos krikščionybės minėjimą ir jų atvaizdai iškalti sukaktuviniuose medaliuose (jų autorius — dail. Vytautas Kašuba).

Suminėjęs istorinius dalykus, J. Kavaliūnas pranešė apie numatytas iškilmes Romoje 1987 m. birželio 14 d., Čikagoje — lapkričio 26-29 d.d., Toronte — lapkričio 14-15 d.d. Romoje planuojamas tarptautinio masto mokslinis seminaras, kuriame paskaitas apie Lietuvos krikščionybę, tikimasi, skaitys ne tik lietuviai, bet ir kitataučiai profesoriai. Dail. Vytautas O. Virkau yra nupiešęs pašto ženklą, kurį žada išleisti Vatikano paštas. Taip pat gautas pažadas, kad Romoje 1987 m. birželio 14 d. bus paskelbtas palaimintuoju arkiv. Jurgis Matulaitis.

Prof. V. Vardys JAV-se redaguoja istorinio-sociologinio pobūdžio veikalą apie Lietuvos krikščionybę lietuvių ir anglų kalba. Taip pat ruošiamas populiaraus pobūdžio leidinys apie krikščionybę Lietuvoje pagal seniau parašytą kun. dr. J. Gutausko knygą. Paruoštos giesmės būsimom iškilmėm ir įgiedotos garsajuostėse torontiškio "Volungės" ir p. Kliorienės vad. choro Klivlande. Ruošiamas naujas giesmynas ir lietuvių krikščioniškojo giedojimo istorija. Redaguojamas sukaktuvinių iškilmių leidinys Čikagoje. Visiem tiem darbam reikės $290,000.

V. Bireta Lietuvos krikščionybės sukakties organizacinio komiteto Kanadoje pirmininkas padarė pranešimą apie numatomas centrines iškilmes Kanadoje. Jos numatytos 1987 m. lapkričio 14-15 d.d. Specialią oratoriją kuria muz. Br. Markaitis, SJ, ir poetas B. Brazdžionis. Iškilmingos pamaldos bus Toronto katalikų katedroje. Numatyta religinio meno paroda ir paskaitų serija (1987 m. gavėnioje). Kitos vietovės rengia vietinio pobūdžio iškilmes.

Po vakarienės buvo surengtas laužas centrinėje Toronto saloje su humoristine ir lietuviškų dainų programa. Tai buvo maloni atgaiva po ilgų dviejų dienų posėdžių.

Konstituciniai pakeitimai

Sekmadienį, rugpjūčio 17, konferencijos posėdžiai prasidėjo iš ryto, dar prieš pamaldas. Pirmininkavo dr. V. Vygantas, kuris maldai pakvietė seselę Margaritą Bareikaitę. Buvo svarstomas konstitucijos pakeitimo klausimas. Federacijos valdyba buvo pakvietusi buvusį federacijos vadą J. Laučką peržiūrėti ir paruošti naują konstitucijos projektą.

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

J. Laučka sudarė komisiją ir anketa atsiklausė įvairiose vietovėse gyvenančių ateitininkų nuomonių. Remdamasis daugumos pasisakiusių nuomone, jis paruošė naują projektą, kuris buvo pateiktas konferencijos atstovams svarstyti. Visi pakeitimai turėjo būti priimti dviejų trečdalių balsų dauguma. Siūlyta federacijos vado vardą keisti į pirmininko, federacijos vadą ar pirmininką dviejų trečdalių balsų dauguma turėtų rinkti federacijos taryba, Sendraugių ateitininkų sąjungą vadinti ateitininkų ar vyresniųjų ateitininkų sąjunga, duoti federacijos tarybai teisę daryti konstitucinius pakeitimus, literatūros fondą sujungti su "Ateities" leidykla ir pavadinti Prano Dovydaičio vardo "Ateities" leidykla. Visi šie siūlymai nesurinko dviejų trečdalių balsų daugumos ir buvo atmesti. Priimti šie pasiūlymai: Ateitininkų šalpos fondą vadinti Ateitininkų federacijos fondu, įteisinti vietovių tarybas ir kitus vienetus, pvz. kaip Cicero "Ateities" klubas, ateitininkų himne, kur giedama "ateities dvasios galiūnus gamina", žodį gamina, kaip kalbiškai netinkamą šiai sąvokai išreikšti, pakeisti žodžiu "augina".

Baigiamosios iškilmės

Po posėdžio Prisikėlimo šventovėje buvo iškilmingai atnašaujamos padėkos ir vilties Mišios. Jas atnašavo federacijos dvasios vadas kun. dr. V. Cukuras, prel. Pr. Vaseris, kun. J. Vaišnys, SJ, kun. Rukšys ir kun. K. Kaknevičius. Pamokslą pasakė kun. dr. V. Cukuras. Šv. Rašto ištraukas skaitė R. Girdauskaitė, o atnašų procesijos — L. Underienė. Pamaldos baigtos ateitininkų himnu. Po pamaldų parapijos salėje vyko bendri pusryčiai — agapė.

Baigiamajame posėdyje į prezidiumą buvo pakviesti: federacijos vadas D. Polikaitis, J. Damušienė, dr. V. Vygantas ir V. Čuplinskas, o priekyje į pirmąsias vietas — dvasios vadas kun. dr. V. Cukuras ir buvusieji federacijos vadai: dr. A. Damušis, dr. J. Pikūnas, dr. P. Kisielius ir J. Laučka. R. Kubiliūtė ir J. Baužys pateikė sukaktuvinės stovyklos ir konferencijos svarstybų pagrindines mintis. Buvo pranešta džiugi žinia, kad numatoma 1987 m. arkivyskupo Jurgio Matulaičio beatifikacija. Tačiau neilgai ta žinia buvo džiaugtasi, nes patirta, kad Vatikano pranešimuose vartojama lenkiška jo pavardės forma "Matulewicz", skliausteliuose — "Matulaitis". Buvo siūlyta per Otavos arba Vašingtono pronuncijus siųsti raštą Vatikanui, prašant minėtą netikslumą pataisyti, bet čikagiškiai manė, kad pirmiau tuo reikalu reiktų susisiekti su marijonų vienuolijos provinciolu.

Buvo paprašyti tarti žodį iš Australijos prel. Pr. Vaseris ir iš Brazilijos kun. P. Rukšys, salezietis. Padėkos žodį šeimininkės teisėmis tarė dr. O. Gustainienė.

Konferencija baigta federacijos vado J. Polikaičio ramiu, šiltu, bet imponuojančiu ir vilčių teikiančiu žodžiu, kuris susilaukė iš dalyvių ovacijų. Sugiedotas Tautos himnas.

Konferencijoje dalyvavo 147 registruoti asmenys, bet posėdžiuose, ypač kai kuriuose, buvo jų žymiai daugiau — nuo 160 iki 200. **J.A.P.G.**

Lietuviškų juostų audėja A. ŠKĖMIENĖ, dalyvavusi Mississaugos tautinių grupių savaitgalyje Karasagoje ir Toronto tautybių dienų — Karavano metu įrengtame "Vilniaus" paviljone **Nuotr. B. Tarvydo**

Torontietis sol. VYTAUTAS PAULIONIS, atlikęs Gesslerio vaidmenį Čikagos lietuvių pastatytoje operoje "Vilius Telis"

Stratfordo festivalyje

"Vyras visiems metų laikams"

ALFONSAS NAKAS

Man 34-sis Stratfordo festivalio sezonas baigėsi nė neįpusėjęs, kai rugpjūčio 3 pamačiau paskutinį iš dešimties statomų veikalų — Roberto Bolt jaudinančią dramą "A Man For All Seasons". Walterio Learningo surežisuotas, šis veikalas buvo suvaidintas Avon teatro scenoje. Po premjeros liepos 24 kone kiekvieną dieną jo spektakliai kartosis iki spalio 19-tosios.

Vyras visiems metų laikams... Kas jis? Tai Katalikų Bendrijos šventasis Sir Thomas More — despotiško Anglijos karaliaus Henriko VIII kankinys, didelis XVI š. anglų valstybininkas, teisininkas, mintytojas.

Jam įkūnyti Stratfordo festivalis pasikvietė savo "vyrą visiems metų laikams" — scenai gimusį, scenai gyvenantį Williamą Hutt. Daugiau kaip du dešimtmečius festivalio lankytojus džiuginęs, apie penkerius metus iš Stratfordo (ne nuo scenos!) dingęs, naujojo meno vadovo John Neville prisiprašytas šį sezoną vėl sugrįžo. "Henry VIII" dramoje matėme jį puikiai atliekantį kard. Wolsey vaidmenį, o dabar štai jis — Sir Thomas More. Švelnus žmonai, dukteriai ir žentui. Malonus, atlaidus tariamiesiems draugams, kurie dramos slinktyje taps aršiausiais priešais. Kultyvuotas ir susivaldantis visur, išskyrus tik tris ar keturis momentus, kai turėjo pakelti balsą dėl šventų įsitikinimų, gindamas tikėjimą ir teisę.

Dramaturgas Robertas Bolt šioje dramoje paryškino tik keletą šv. Tomo Moro gyvenimo momentų, teikiančių progą parodyti ir karalių Henriką VIII, ir keletą kitų hipokritiškų ano laikotarpio asmenybių. Henrikas VIII įvedamas tik į vieną, bet ilgai besitęsiančią, ryškią pirmojo veiksmo sceną. Ateina pas Morus neoficialiai, iš laukų, iš medžioklės. Karališka apranga, bet iki kelių purvinom kojom. Galantiškas, linksmas, judrus, it jaunuolis. Tuoj susidomi Morų dukra Margareta. Ima koketiškai apie ją staipytis, tikrinti jos lotynų kalbą ir pats demonstruoti. Kai motina ir duktė išeina paruošti valgio, o pokalbyje su Tomu nuo draugiškų temų pereina prie skyrybų su Kotryna reikalo, greit pasirodo savanaudžio despoto iltys.

Henriko VIII vaidmeniui festivalis šįmet pasirinko aktorių Leon Pownall, tą patį "Henry VIII" tituliniui, ir "A Man..." šalutiniui. Jis ne tik puikiausiai, įtikinamiausiai vaidina, bet ir atrodo kaip enciklopedijų portretuose.

Didelį įspūdį paliko Michael Fawkes sukurtas Tomo (Thomas) Cromwell vaidmuo. Tarp kitų dviejų karaliaus pataikūnų ar savo kailio gelbėtojų (Richardo Rich, kurį pasigėrėtinai vaidino Peter Donaldson ir Norfolko kunigaikščio — David Schurmann) jis buvo pats raiškiausias, antipatiškiausias. Kai pasakotojas (The Common Man), užbėgdamas istorijai už akių paskelbia, jog tais ir tais metais nusiris ir Norfolko, ir Cromwellio galvos, mintimi ištari "taip jiems ir reikėjo".

Beje, pasakotojo ir kelis kitus pagalbinius vaidmenis (Morų tarno, plaustininko, kalinių prižiūrėtojo, prisiekusiojo teisėjo) nepaprastai puikiai atliko Douglas Campbell. Jo buvo pilna visur, nes jis turėjo susiūti visas dramos siūles. Jis tai atliko su entuziazmu, su humoru, kur reikėjo — labai oriai. Šiame pastatyme jis buvo svarbiausias ir publikai liks atmintiniausias po Moro — Williamo Hutt.

Lady Alice More, vaidinusi Pat Galloway, atrodė perdėm šalta ir antipatiška. Priešingai, Lady Margaret More vaidinusi Camille Mitchell buvo itin šilta, jausminga. Didelį įspūdį paliko, žiūrovą iki ašarų sujaudino jos siaubingas klyktelėjimas "Tėve!", kai su Tomu Moru leido atsisveikinti prieš jam galvą nukertant.

Aprangą šiam pastatymui Debra Hanson paruošė puošnią, būdingą anuometinei turtingai ir galingai Anglijai. Vyravo sunkus, brangus aksomas. Turint galvoj dramos rimtį ir tragišką baigmę, spalvos daugumos veikėjų nebuvo ryškios, išskyrus karaliaus tikrai karališką apdarą, kardinolo Wolsey raudoną sutaną ir vienu metu paties Tomo Moro raudonai apvedžiotą apsiaustą.

Priešingai brangiai aprangai, Phillipo Silver scenovaizdžiai buvo labai kuklūs. Tik vienas scenoj visaip perstumdomas ir perdangstomas stalas ir pora kėdžių. Reikalui esant, iš palubių nusileisdavo ir vėl ten grįždavo vitražai, paauksuoti karališki bei didikų herbai, rožių žiedais išpinta siena. Kalėjimas pavaizduotas telefono būdelės dydžio metalinių virbų narvu, pro kurio dureles užkulisy "kalinamas" Tomas Moras ateidavo. Daugiau stebino veikalo gale scenos gilumoj, ant aukštos platformos, atsiradusi galvai padėti kaladė ir šalia stovįs budelis su dideliu kirviu.

Kad būtų aišku, ko šis spektaklis vertas, priminsiu publikos reakciją jam pasibaigus. Grupelėmis grįžo į sceną aktoriai nusilenkti, o publika pašėlusiai jiems plojo. Kai paskutinis pasirodė Williamas Hutt, publika pašoko ant kojų, į plojimus įsiliejo "bravo" šauksmai ir visa tai tęsėsi tol, iki jis sceną paliko. Tokį publikos entuziazmą aprašė prieš mane skirtingus spektaklius matę Detroito dienraščių dramos kritikai. Taip, sako, būna po kiekvieno "A Man For All Seasons" spektaklio.

Džiaugiuosi, kad šitaip man Stratfordo sezonas pasibaigė. Visiems festivalio mėgėjams linkiu ne kartą dar ten nuvažiuoti, nes blogo pastatymo šią vasarą ten nėra nė vieno. Bet jau pamatyti Williamą Hutt Tomo Moro vaidmeny turėtų kiekvienas.

Lietuvos socialistų problemos

Juozo Vilčinsko "Lietuvos socialdemokratija kovoje dėl krašto nepriklausomybės"

ANTANAS MUSTEIKIS

Gerai, kad išeivijos vyresnioji karta rašo knygas apie Lietuvą; ji yra vienintelė karta, kalbanti iš perspektyvos, bet drauge alsuojanti betarpišku dalyvavimu atpasakojamuose įvykiuose. Vėlesnių istorikų darbai praras dabartinių intymumą. Savo ruožtu vyresniosios kartos autoriai atsako į maironišką klausimą, ar mūsų darbai bei kančios neišnyks kaip dūmas. Ryškieji vienos srovės vardai čia recenzuojamoje Juozo Vilčinsko knygoje yra pagrįstai pažymėti.

Pernai išėjo iš spaudos Jono Švobos "Seiminė ir prezidentinė Lietuva", o šiais metais — Juozo Vilčinsko "Lietuvos socialdemokratija" (oficiali data — 1985 m.). Nors knygų pavadinimai bei temos skirtingos, jos apima ir gvildena beveik tuos pačius įvykius ir svarsto maždaug tuos pačius reikalus nuo XIX š. vidurio ligi kone šių dienų.

Abiejų autorių knygų paskirtys (dar daugiau — stiprybės ir silpnybės) yra panašios. Kaip pirmajam rūpėjo pateisinti bei pagirti tautininkų srovės veiklą Lietuvoje, taip antrajam — socialdemokratų srovės pastangas, kuriomis buvo bandoma sukti Lietuvos politinį ir ekonominį gyvenimą marksistine kryptimi.

Beje, pastarosios partijos veikla nedaug teturėjo progų konkrečiai išsiskleisti dėl dviejų priežasčių. Pirma, pati partija, įėjusi į koalicinę vyriausybę po trečiojo seimo rinkimų, neturėjo pilnos galios savo programai vykdyti. Antra, toji valdžia truko vos pusmetį, kol gruodžio 17 d. perversmas visas kortas sumaišė, tad maža buvo laiko didesnei kaitai plėtotis.

Šia proga kyla vargiai atsakomas klausimas: ar tos kaitos daigai neprisidėjo prie priežasčių, vedančių į apgailėtiną demokratijos žlugimą nepriklausomoje Lietuvoje?

Knygos sąranga ir medžiaga

Po lietuvių ir anglų k. parašytų įvadų knyga yra tiksliai suskirstyta į septynias dalis: 1. Tautinio atgimimo laikotarpis, 2. Lietuvos nepriklausomybės metai (1918-1940), 3. Lietuva nelaisvėje — LSDP veikla užsienyje, 5. Darbas giminingose organizacijose 1919-1940 m., 5. Socialdemokratai sovietų kalėjimuose ir tremtyje, 6. Žymesnieji Lietuvos socialdemokratai, 7. Socialdemokratai užsienyje.

Gerai, kad knygos pabaigoje yra pridėta bibliografija ir vardynas. Malonų įspūdį daro žymesniųjų lietuvių socialdemokratų fotografijos, nors kai kurios jų galėjo būti ryškesnės.

Autorius pasekė socialdemokratų istoriją nuo pat kūrimosi ligi šių dienų, remdamasis gausiais ir įvairiais šaltiniais bei literatūra. Jei laikotarpis prieš Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą buvo dažnai paliestas kitų autorių, tai nepriklausomybės metai, kuriems knygoje skirta daugiausia vietos, yra pirmą kartą pilniau Juozo Vilčinsko aptarti iš socialdemokratiško požiūrio. Tai ir sudaro pagrindinius socialdemokratų istorijos bruožus.

Čia tenka pabrėžti, kad autorius labai kruopščiai sulasiojo medžiagą, suregistravo gausybę partijos suvažiavimų, konferencijų ir posėdžių, pateikė minimalią ir maksimalią programą, įvairius nutarimus, rezoliucijas, siūlymus seime ar tarptautiniuose kongresuose, memorandumus, pareikštas interpeliacijas, kalbas.

Partijos paskirtis

Pagrindinis socialdemokratų siekis — pagerinti darbo žmonių buitį ir nusikratyti svetimos valdžios. Ankstyvojoje partijos kovoje kartais neaišku, kas yra didžiausias jos priešas — savi "išnaudotojai" ar svetimas caras. Tie darbo žmonės konkrečiai reiškė pramonės darbininkus, kurių Lietuvoje nedaug tebuvo, o tai iš dalies paaiškina, kodėl socialdemokratų atstovų skaičius trijuose mūsų seimuose nebuvo didelis.

Beje, darbo žmonėmis rūpinosi ir kitos politinės srovės, pvz. valstiečiai liaudininkai, krikščionys demokratai. Pastarųjų darbo federacija kartais seime turėjo daugiau atstovų nei socialdemokratai. Tačiau šioje knygoje sudaromas įspūdis, kad už darbininkus galvas dėjo tik vieni socialdemokratai.

Toks požiūris gal ir tinka socialdemokratų istorijai, tačiau jis siaurina Lietuvos darbo žmonių apžvalgą. O visų politinių srovių varžoviškų programų palyginimas galėtų labiau išryškinti darbo žmonių alternatyvas. Tai pagilintų temą ir padidintų knygos vertę. Tada būtų atsvertas vienašališkas požiūris į komplikuotus darbo žmonių reikalus.

Tapatybės problemos

Lietuvos (ir kitų kraštų) socialdemokratai bei šios istorinės apžvalgos autorius privalėjo spręsti savo srovės tapatybės problemą, kuri yra gana paini, bet šioje knygoje, man atrodo, paviršutiniškai pateikta. Autorius rašo su įsitikinimu, kad socializmo srovė yra savaime suprantama. Tačiau iš tikrųjų yra keletas jos atmainų: utopinis, anarchistinis, revoliucinis ir reforminis socializmas, išvardinant bent ryškiausias. Lengva pastebėti, kad autorius vengia oficialiai priskirti savo srovės — socializmo ideologijos kūrimą Karoliui Marksui; jo vardas knygoje tik porą kartų paminėtas lyg tarp kitko: pirmuoju atveju — kaip vienas iš penkių sekretorių — korespondentų darbininkų atstovų susirinkime 1864 m. Londone, antruoju atveju — socialistų internacionalo sveikinime LSDP jubiliejaus proga 1956 m.

Nesisako socialdemokratai, kad jie marksistai. Ir apie materializmą užsimena netiesiogiai, kai socialdemokratų narys (prof.) Vincas Čepinskis, seime diskutuodamas bausmės klausimą, lyg ir nusiskundžia, jog "kalbama, kad mes, socialdemokratai, esame materialistai, bedieviai..." Tik "klasių kovos" principas yra viešai išpažįstamas, o drauge su juo, žinoma, ir tokie žodžiai, kaip "buržuazija", vartojama be kabučių. (Vis dėlto pirmuoju bolševikmečiu išvežtų į tremtį ūkininkų autorius nevadina buržujais).

Socialistai buvo revoliucinė partija, kurioje dalyvavo lietuviai dar prieš Lietuvos socialdemokratų partijos įsteigimą (1896 m.). Autorius mini Igną Hrinevickį, kuris save laikė lietuviu. Jisai drauge su kitais suokalbininkais metė bombą į pravažiuojantį carą Peterburge. Bomba sudraskė Aleksandrą II, bet taip pat sužeidė ir pasikėsintoją, kuris nuo to ir mirė. Beje, autorius jį vadina teroristu, tuo būdu jį lyg ir išskiria iš socialistų tarpo. (Yra didelis klausimas, ar su tuo būtų sutikę jo amžininkai socialistai?).

Skyrelyje "Socialdemokratai emigracijoje 1927-1934 m." autorius aprašo LSD konferencijos okupuotame Vilniuje (1929 m. rugsėjo 7-8 d.) nutarimus, kurių tarpe yra šis: konferencija "pasisakė prieš tokias kovos priemones, kaip atentatai prieš atskirus asmenis" (aliuzija į 1929 m. pasikėsinimą prieš min. pirm. Augustiną Voldemarą, rengtą socialistų). Beje, Jeronimas Plečkaitis, buvęs socialdemokratų atstovas seime, pašalintas iš partijos ne dėl to, kad bandė pučą prieš tautininkų valdžią, bet kad drauge su lenkų socialdemokratais siekė Vilnių pripažinti Lenkijai.

Socialdemokratų tarptautiškumas, pabrėžiamas visose konferencijose, idealiai skamba, kol nepaliečiami savo tautos reikalai. Plečkaičio atvejis turi atitikmenų ir rusuose.

Kita lietuvių socialistų tapatybės problema buvo susijusi su, taip sakant, tarptautiniu federalizmu, t. y. su mintimi laisvu noru kurti Lietuvos, Lenkijos, Gudijos ir Ukrainos (kartais ir Latvijos) federaciją, kol galiausiai apsispręsta už tautinę nepriklausomybę. Tokius pat vargus lietuviai socialdemokratai patriotai turėjo ir su savo nariais, kurie nuėjo su komunistais, kaip Zigmas Aleksa-Angarietis, Vincas Mickevičius-Kapsukas, Feliksas Deržinskis ir kt.

(Bus daugiau)

Scena iš Roberto Bolt veikalo "Vyras visiem sezonam", vaidinamo Stratfordo festivalyje Kanadoje. Kairėje – aktorius WILLIAM HUTT Tomo More vaidmenyje ir PAT GALLOWAY – Alice More vaidmenyje Ntr. R. C. Ragsdale

Atsiųsta paminėti

J. Burkus, PIETVAKARIUOSE. Tai leidinys apie lietuvius kunigus, dirbusius nelietuvių parapijose JAV pietvakariuose. Išleido "Sūduva" (809 Ramble St., Hot Springs, AR 71901, USA). Spausdino M. Morkūno spaustuvė. Čikaga 1986 m., 439 psl. Kaina — $15.00.

AIDAI, kultūros žurnalas, 1986 m. 2 nr. Redaguoja Leonardas Andriekus, OFM, administruoja Benvenutas Ramanauskas, OFM (361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, USA). Turinyje: Paulius Rabikauskas, Lietuvos krikšto jubiliejui artėjant, Justinas Pikūnas, Asmenybės subrendimo problema, Antanas Maceina, Žmogus kaip Dievo rūpestis, M. Brakas, JAV-bės ir Mažoji Lietuva; kronikinis skyrius "Iš minties ir gyvenimo", knygų rezencijos.

TAUTOS GYVYBĖ, politinis, literatūrinis, tautinio sąmoningumo žurnalas, 1986 m. 3(12) nr. Redaktorė — Birutė Kemežaitė. Šiame numeryje cituojamas V. Bgd. straipsnis iš "Tėviškės žiburių" sausio 11 d. Tai klaida: nėra nei tokios "TŽ" 1986 m. laidos, nei tokio straipsnio.

CHRONICLE OF THE CATHOLIC CHURCH IN LITHUANIA. No. 67, July 16, 1985. American publication May 12, 1986. Translated by Rev. Casimir Pugevičius, published by Lithuanian Catholic Religious Aid, Inc. (351 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207).

Fabijonas Neveravičius, PRIEŠAI. Raštų rinkinys. Įvairaus žanro kūrinėliai. "Nidos" knygų klubo leidinys nr. 111 (Nida Press, 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, England). Londonas, 1986 m., 168 psl. Kaina — 7.50 JAV dol., nariams — 4.50 dol.

Ava Saudargienė, NAIKINAMIEJI. Politinio kalinio pasakojimas. "Nidos" knygų klubo leidinys nr. 108 (Nida Press, 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, England). Londonas, 1985 m., 224 psl. Kaina — 9 JAV dol., nariams — 6 JAV dol.

Anatolijus Kairys, UGNIES DAINA. Trijų veiksmų drama. Prologas ir epilogas. Išleido Lietuvos šaulių sąjunga tremtyje. Tiražas — 500 egz. Chicago, Il., 1986 m., 61 psl. Kaina — $4.00.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Iškilus fotografas Vytautas Maželis numato išleisti geriausių savo nuotraukų albumą. Daug laiko jis dabar praleidžia laboratorijoje, peržiūrėdamas ir atrinkdamas negatyvus, padidindamas albumui skirtas nuotraukas.

Rašytoja Nelė Mazalaitė-Gabienė spaudai paruošė antrą dalį knygos "Miestelis, kuris buvo mano". Pirmoji dalis, išleista "Darbininko" 1966 m., yra laimėjusi literatūrinę "Aidų" žurnalo premiją. Autorė, gyvenanti netoli "Darbininko" redakcijos Bruklyne, dabar rašo trumpus pasakojimus, piešdama lyrinius tėviškės vaizdus.

"Amerikos lietuvių bibliotekos" leidyklos narių susirinkimą gegužės 18 d. Čikagoje įvadiniu žodžiu pradėjo leidyklos direktorių tarybos pirm. kun. Algimantas Kezys, SJ. Tarybos direktoriais buvo perrinkti — Algimantas Kezys, SJ, Nijolė Gražulienė, Petras Aleksa, Vincas Lukas ir Alina Skrupskelienė. Leidyklos valdybą sudaro: pirm. Petras Aleksa, sekr. Aldona Veselkienė ir ižd. Algis Čepėnas. Prof. dr. D. Fainhauzas kalbėjo apie savo naują knygą "Amerikos lietuvių etninis identiškumas — Pensilvanijos angliakasiai". Knygoje sutelkta labai daug dokumentinės medžiagos apie lietuvių ateivių veiklą XIX š. pabaigoje ir XX š. pradžioje. Prof. dr. D. Fainhauzo veikalas verčiamas į anglų kalbą. Saulė Jautokaitė baigia redaguoti kompozitoriaus ir muzikologo Juozo Žilevičiaus paruoštą knygą "Amerikos lietuvių muzika — vardynas". Naujų leidinių sąraše taipgi yra dail. Adomo Varno "Kryžiai" ir kompoz. Vlado Jakubėno knyga apie lietuvius muzikus.

Dr. Dov Levin, Hebrajų universiteto naujųjų laikų žydų istorijos instituto narys Izraelyje, parašė ir 1945 m. išleisdino knygą apie ginkluotas žydų kovas su nacių karinėmis ir policinėmis pajėgomis 1941-45 m. "Fighting Back", 314 psl. (Holmes and Meier, 30 Irving Place, New York, NY 10003, USA, $49.50). Knygos recenzentas dr. Jack Nusan Porter (Adar II — Nissan 5746 Martyrdom and Resistence, March-April 1986) įvertino ją kaip pavyzdinę holokausto srityje dėl jos stiprios dokumentacijos: "Tai istorija Vilniaus, Lietuvos Jeruzalės, Rytų Europos žydijos perlo". Be to, recenzentas pastebi: "Sovietinė valdžia Lietuvoje atitolino holokaustą dvylikai mėnesių ir septyniom dienom, bet kartu ir padidino tragediją. Kadangi žydai atliko didelį vaidmenį krašto sovietizacijoje savanoriškai ir nesavanoriškai, vėliau jie turėjo pakelti pagrindinį lietuvių patriotų pykčio smūgį". D. Levino knygoje aprašoma ir Lietuvos žydų veikla sovietinės armijos lietuviškoje divizijoje, kurioje vyravo "jidiš" kalba. Esą sovietai reikalavo, kad ir viešosios prakalbos kareiviams būtų sakomos "jidiš" kalba.

Susipažinti su naująja Audros Kubiliūtės knyga "Nepaprasti įvykiai 18-toje gatvėje" buvo skirta tradicinė birželio 27, penktadienio, vakaronė Čikagoje, Jaunimo centro kavinėje. Šią detektyvinę apysaką paaugliams išleido JAV LB švietimo taryba. Vakaronės dalyvius su apysakos autore supažindino buvusi "Ateities" redaktorė Stasė Petersonienė. A. Kubiliūtė yra jaunesniosios kartos atstovė, dar neturinti nė 30 metų amžiaus. Ji yra baigusi inžinerijos ir verslo administracijos studijas, dirba didelėje inžinerijos bendrovėje Kentucky valstijoje. Čikagoje yra baigusi Pedagoginį lituanistikos institutą, lankiusi nemažai lituanistikos kursų Ilinojaus universitete. Leidėjų vardu A. Kubiliūtę pasveikino JAV LB švietimo tarybos pirm. Jonas Račkauskas. Pirmąsias jaunos autorės pastangas literatūroje aptarė Danutė Bindokienė. Detektyvinėje apysakoje keli jaunuoliai su jiems vadovaujančia Šarūne atskleidžia susektų kriminalistų nusikaltimus. D. Bindokienės nuomone, šia apysaka susidomės ir ją mielai skaitys moksleiviai. D. Bindokienė, pagyrusi literatūrinį A. Kubiliūtės bandymą, pažėrė priekaištų JAV LB švietimo tarybai, per menką dėmesį skyrusiai knygos redagavimui, kalbos pataisymui, barbarizmų pašalinimui. Ištraukas iš "Nepaprastų įvykių 18-toje gatvėje" skaitė Paulius Bindokas ir Vida Brazaitytė, Pedagoginio lituanistikos instituto studentai.

Vytauto Sirijos Giros romaną "Raudonmedžio rojus", lenkų kalbon išverstą Mečislovo Jackevičiaus, išleido lenkų "Pojezieže" leidykla Olštyne 20.000 egz. tiražu. "Raudonmedžio rojus" jau anksčiau išleistas rusų ir čekų kalbomis, ruošiama ir estiškoji laida.

Tradicinė muzikos savaitė, skirta baritono Georgo Otso (1920—75) atminimui, įvyko Taline. Velionis yra dainavęs "Estonijos" teatro spektakliuose. Jo atminimą dabar pagerbė Talinan atvykę operos dainininkai iš Lietuvos, Latvijos, R. Vokietijos, Suomijos, Rusijos ir Ukrainos. "Estonijos" teatro spektakliuose svečiai atliko pagrindinius operų vaidmenis. Vilniaus operos sopranas G. Apanavičiūtė su maskviečiu V. Bogdačiovu, rygiečiu V. Okuniu ir este M. Ensalu dainavo G. Bizet operoje "Carmen". Savaitės programon taipgi buvo įjungti jaunųjų operos solistų ir naujų vokalinių kūrinių konkursai, įvairūs vakarai, susitikimai. Konkurse dalyvavo jaunieji Vilniaus operos solistai L. Domikaitė ir Ž. Ivanauskas su pianiste G. Ručyte.

Vilniaus operos ir baleto teatras po šešiolikos metų pertraukos vėl lankėsi Maskvoje. Beveik tris savaites trukusiose gastrolėse Didžiajame Maskvos teatre buvo atliekamos operos — V. Klovos "Pilėnai", M. Musorgskio "Borisas Godunovas", G. Verdžio "Don Carlos" ir "Otelas", G. Puccinio "Madame Butterfly", baletai — P. Čaikovskio "Miegančioji gražuolė", H. Liovenšioldo "Silfidė", L. Delibo "Kopelija", A. Rekašiaus "Amžinai gyvi". Gastrolės buvo pradėtos Vytauto Klovos "Pilėnais", užbaigtos dideliu koncertu, kuriame dalyvavo solistai V. Noreika, N. Ambrazaitytė, E. Kaniava, V. Daunoras, balerina L. Aškelovičiūtė, aktorius A. Rosenas, kiti operos ir baleto solistai, teatro choras ir orkestras, daugelyje renginių dalyvaujantis Kauno choras. Koncertą sumenkino dvi progagandinės A. Fliarkovskio ir R. Rožděstvenskio dainos — "Liaudis ir partija vieningos", "Lenino partija, gyvuok!"

Šimtosios dail. Justino Vienožinskio gimimo metinės birželio 27 d. paminėtos Vilniuje, Lietuvos dailės parodų rūmuose. Minėjimas pradėtas įvadiniu Lietuvos dailininkų sąjungos valdybos sekr. S. Jusionio žodžiu. Dail. J. Vienožinskio gyvenimo ir kūrybos kelią apžvelgė menotyrininkė I. Kostkevičiūtė, prisiminimais dalijosi velionies kolegos ir mokiniai — V. Mackevičius, A. Petrulis, B. Uogintas. Centriniuose rūmuose atidaryta sukaktuvinė dail. J. Vienožinskio kūrinių paroda, apimanti tris laikotarpius: 1908-14 studijų metus Krokuvos dailės akademijoje, 1919-40 m. nepriklausomoje Lietuvoje ir pokarį iki mirties 1960 m. Nepriklausomybės metais jis buvo sukūręs daug lyriškos ir melancholiškos nuotaikos gamtovaizdžių šiaurės-rytų Lietuvoje. Brandžiausiais dabar laikomi: "Lietuviška sodyba", "Salų ežero smėlėta pakrantė", "Sode", "Lietinga diena". Prieš karą dail. J. Vienožinskis nutapė dailėtyrininko P. Galaunės, rašytojų V. Mykolaičio-Putino, K. Borutos portretus, pokaryje — ištisą galeriją Lietuvos rašytojų, poetų ir muzikų portretų.

Žemutiniojo Reino žiestos keramikos dirbinių paroda birželio 17 d. atidaryta Vilniuje, Lietuvos dailės parodų rūmuose. Žemutinis Reinas laikomas vienu stambiausių keramikos centrų V. Vokietijoje. Dėl didelių molio telkinių ten jau gilioje senovėje kūrėsi puodžių dirbtuvės, kurių gaminiai plito visoje Europoje. Daugiau apie juos sužinota tik prieš penkiolika metų, kai Duisburge, vykstant statyboms, buvo atlikti kasinėjimai, surasta labai daug įvairių šimtmečių keramikos dirbinių bei jų liekanų. Radiniai įgada buvo perduoti Žemutiniojo Reino muziejui Duisburge. Paroda Vilniuje surengta iš to muziejaus fondų. Vilniun buvo atvežta daugiau kaip 300 buitinės ir dekoratyvinės keramikos pavyzdžių — įvairių formų bei spalvų lėkščių, taurių, ąsočių, puodų, kitų indų, atspindinčių to krašto gyventojų kultūros, keramikos meno ir amato vystymosi istoriją nuo VIII iki XX šimtmečio. Parodos atidaryme kalbėjo Sovietų Sąjungos—V. Vokietijos draugijos Lietuvos skyriaus pirm. D. Trinkūnas. Duisburgo burmistras R. Bulitzas, Lietuvos dailininkų sąjungos valdybos pirm. K. Bogdanas. **V. Kst.**

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400, 532-3414

AKTYVAI virš 31 milijono dolerių

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais	10-3
Antradieniais	10-3
Trečiadieniais	10-3
Ketvirtadieniais	10-8
Penktadieniais	10-8
Šeštadieniais	9-1
Sekmadieniais	9-12.30

MOKA UŽ:

90 dienų termin. indėlius	6 1/2%
180-185 d. termin. ind.	7 %
term. indėlius 1 metų	7 1/2%
term. indėlius 2 metų	7 1/2%
term. indėlius 3 metų	7 1/2%
pensijų s-tą	7 3/4%
spec. taup. s-tą	6 1/2%
taupomąją s-tą	6 %
kasd. taupymo s-tą	6 1/2%
depozitų-čekių s-tą	5 1/2%

DUODA PASKOLAS:

asmenines nuo	11 %
mortgičius nuo	9 3/4% - 12 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775

2239 Bloor Street West.

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Vaidotas (Vay) Jonynas

Telefonas (416) 864-2734

pataria ir padeda investacijose nuo aukso iki valstybinių lakštų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus nuo 1923 metų.

MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

A.P. GOMES Real Estate & Insurance Ltd.

1567 Dundas St. W.
Toronto, Ontario

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus

Antanas Bliūdžius

realtor

Telefonai:
531-1191
namų 537-2291

PASIRINKITE SAU NAMĄ -

su

* patyrusiu atstovu
* sąžiningu patarnavimu
* asmeniniu patarimu

ANTANAS GENYS

an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent, etobicoke, ontario M9B 6G8

232-9000
res: 231-2839

"Bache Securities" registruotas atstovas

VILIUS SERGAUTIS, B.Sc.,

mielai jums patarnaus šėrų, lakštų, pelningo investavimo reikaluose.

Tel. 860-3280
18 King St. E.
Toronto, Ont., M5C 1E3

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

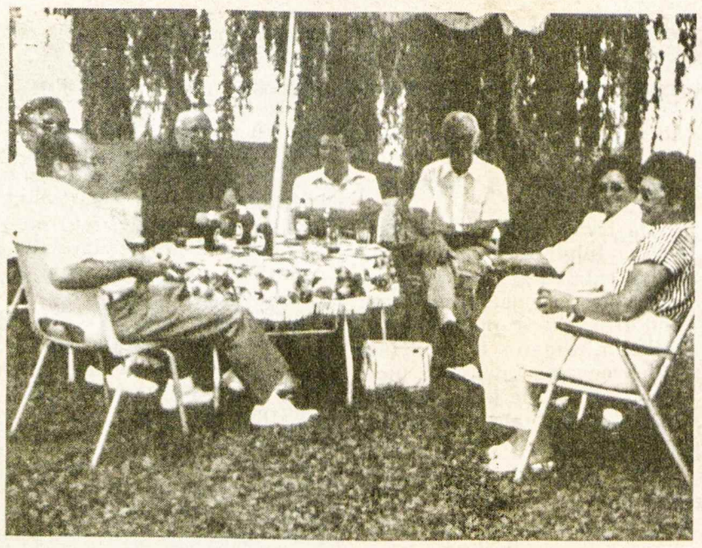

KLB Windsoro apylinkės surengtoje gegužinėje windsoriečių stalas su parapijos klebonu kun. K. SIMAIČIU ir kitais parapijiečiais

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

čius suimti policininkus ir netgi kitus už grotų uždarytus kalinius, kalėjimuose dirbančius sargus. Vykdant pirmą žmogžudystę, galvojama apie išėjimą laisvėn po 10-15 metų, o antros žmogžudystės atveju raminamasi, kad liks ta pati bausmė kalėjime. Mirties bausmės neleidžia įstatymas.

Dabartinis ministeris pirm. B. Mulroney rinkiminiame Kanados parlamento vajuje 1984 m. konservatorių laimėjimo atveju pažadėjo leisti laisvą parlamentarų balsavimą mirties bausmės grąžinimo reikalu. Dabar vis atidėlioja pažadą, dėl kurio jį ir jo konservatorius rėmė nemažas skaičius parlamento rinkimuose dalyvavusių kanadiečių. Dabar jis žada balsavimą leisti prieš pasibaigiant dabartinio parlamento terminui, kai bus artėjama prie naujų rinkimų. Tokia ministerio pirm. B. Mulronio taktiką "The Toronto Sun" dienraštyje liepos 29 d. kritikavo savo skiltį turintis Bob MacDonald. Jis primena, kad ir parlamente dabar vyrauja mirties bausmės grąžinimui pritariantys politikai. Už bausmės sugrąžinimą įsipareigojo balsuoti 157 konservatoriai, vykdantys rinkėjų reikalavimus. Mirties bausmę vis dar planuoja atmesti su rinkėjų daugumos valia nesiskaitantys 43 konservatoriai, 40 liberalų ir 30 socialistų. Jų bendras 113 skaičius yra permažas sustabdyti 157.

XXVII-ji Kanados provincijų premjerų konferencija buvo sušaukta Edmontone. Dalyvius nustebino Kvebeko premjeras R. Bourassa, staiga pasiūlęs į 1982 m. priimtą Kanados konstituciją ir Kvebeko valdžios parašą. Konstituciją tada atsisakė pasirašyti Kvebeko premjeras R. Levesque, visuose jos pakeitimo reikaluose Kvebekui norėjęs gauti veto teisę. Konstituciją pasirašę devyni kitų provincijų premjerai ir ministeris pirm. P. E. Trudeau nutarė, kad jai pakeisti reikia sutikimo septynių Kanados provincijų, turinčių 50% visų gyventojų. Toks skaičius pasiekiamas ir be Kvebeko vyriausybės pritarimo balsavime. Tai ir buvo pagrindinė kliūtis, dėl kurios premjeras R. Levesque atsisakė pasirašyti Kanados konstitucijos priėmimą.

Kvebeke valdžion grįžęs dabartinis liberalų premjeras R. Bourassa konstitucijos pakeitimams pasiūlė naują formulę, palikdamas septynių provincijų sutarimą, bet reikalaudamas, kad jos turėtų 75% visų Kanados gyventojų. Apytikriais statistikos duomenimis, Ontario turi 35% gyventojų, Kvebekas — 26%, Vakarų Kanados provincijos — 28,9%, Atlanto provincijos — 9,1%. Tai pasiūlymas, praktiškai užtikrinantis veto teisę Kvebekui. Mat visos kitos Kanados provincijos turi tik 73% gyventojų, o konstitucijai pakeisti reikia 75%. Kiekvienam jos pakeitimui yra būtinas Kvebeko sutikimas. Skirtumas tik tas, kad šį kartą neoficialią veto teisę gautų ir Ontario provincija, be kurios Kvebekas ir visos kitos provincijos turi tik 64% gyventojų. Kiekvienam konstitucijos pakeitimui reikia ir Ontario pritarimo. Premjeras R. Bourassa taipgi nori, kad Kvebekas būtų pripažintas skirtinga bendruomene, gautų laisvę imigracijos reikaluose, kontrolę Otavos finansams, kai jie liečia provincinius Kvebeko reikalus, žodį teisėjų paskyrime į aukščiausiąjį Kanados teismą. Premjero R. Bourassos pasiūlymai buvo pavadinti "Edmontono deklaracija". Premjerai ją laiko rimtu pasiūlymu pradėti naujiems pasitarimams, į kuriuos turėtų įsijungti ir Kanados ministeris pirm. B. Mulroney. Atrodo, jis taip pat pritars derybom, nes visi nori, kad į Kanados konstitucijos pripažinimą įsijungtų ir Kvebekas.

Toronto miestas

Atmatų išvežimo tvarkaraštis

1986 m. rugsėjo 1, pirmadienį,

Darbo šventė

1986 m. rugsėjo 1, pirmadienį, atmatos nebus išvežamos.

Reguliarus pirmadienio (rugsėjo 1 d.) atmatų išvežimas bus atliktas rugsėjo 2, antadienį.

Reguliarus antradienio (rugsėjo 2 d.) atmatų išvežimas bus atliktas rugsėjo 3, trečiadienį.

Rugsėjo 3, trečiadienį nebus išvežami nei laikraščiai, nei sunkūs daiktai.

Palaikykite laikraščius ir sunkius daiktus išvežimui trečiadienį, rugsėjo 10 d.

PASTABA: Toronte yra 17 stiklinių ir metalinių indų perdirbimo sandėlių. Birželio mėnesį buvo surinkta 369 tonos laikraščių, 46 tonos stiklų ir 8 tonos skardinių dėžučių. Smulkesnių informacijų teirautis telefonu 392-7742.

NEDĖKITE SUDAUŽYTŲ STIKLŲ ARBA KITŲ AŠTRIŲ DAIKTŲ Į PLASTIKINIUS ATMATŲ MAIŠUS

R. M. BREMNER, P. Eng., F.I.C.E.
viešųjų darbų viršininkas

Skautų veikla

• Rugsėjo 14, sekmadienį, 11 v.r., "Rambyno" ir "Šatrijos" tuntai minės tautos šventę Lietuvos kankinių šventovėje. Visi skautaitės dalyvaujam organizuotai su vėliavom Mišiose, o po jų — sueiga. Su šia sueiga pradėsime skautiško darbo metus.

SPORTAS

ŠAUDYMO VARŽYBOS

Baltiečių ir lietuvių 1986 m. šaudymo varžybas rengia Kanados latviai savo šaudykloje "Berzainė". Rugsėjo 13, šeštadienį, bus smulkaus kalibro šautuvų varžybos nuo 9 v.r. (registracija — 8 v.r.). Taip pat rugsėjo 13, šeštadienį, bus medžioklinių šautuvų varžybos nuo 10 v.r. (registracija — 9 v.r.). Rugsėjo 20, šeštadienį, bus pistoletų varžybos nuo 9 v.r. (registracija — 8 v.r.).

Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš baltiečių varžybų smulkaus kalibro ir pistoletų rungčių. Medžioklinių šautuvų varžybos liečia baltiečius, nes lietuvių pirmenybės jau įvyko š. m. gegužės 3 d. Hamiltone. Informacijas teikia B. Savickas, 340 Dixon Rd. nr. 2004, Weston, Ont. M9R 1T1. Tel. (416) 244-2267. **Inf.**

GOLFAS

Rugpjūčio 17 d. Georgetown aikštėje įvykusiame turnyre dalyvavo 45 golfininkai. Laimėjimai: R. Šimkus 76, dr. A. Mikėlėnas 77, M. Podsadeckis, St. Podsadeckis po 77, P. Stauskas ir dr. R. Saplys 81, A. Banelis 83, V. Radžiūnas ir Aug. Simanavičius 84, A. Žaliauskas ir D. Laurinavičius 85. Su išlyginamaisiais smūgiais laimėtojai buvo M. Podsadeckis 63, V. Radžiūnas ir R. Kymantas 67, A. Banelis, P. Stauskas, Blyskis, jn., dr. A. Mikelėnas, A. Žaliauskas, D. Laurinavičius po 68, Makauskas ir Ferguson po 70. Moterų grupėje: I. Kymantienė 97, po jos — E. Kėkštienė, G. Stauskienė, J. Ignatavičienė ir D. Blyskienė. Su išlyg. s. laimėtojos — J. Ignatavičienė 70, I. Kymantienė ir G. Stauskienė 72, E. Kėkštienė 79, D. Blyskienė 80. Premijas už tiksliausius smūgius, primetant arčiausiai prie tam tikrų skylių, gavo A. Laurinavičius ir P. Stauskas.

Rugpjūčio 2 d. Royal Downs aikštėje dalyvavo arti 50 golfininkų. Laimėtojai: A. Stauskas 73, R. Strimaitis 76, R. Šimkus ir M. Ignatavičius 78, Al. ir Aug. Simanavičiai po 79. Su išlyg. s. — A. Žaliauskas 62, M. Podsadeckis 63. Iš moterų E. Kėkštienė 87, D. Blyskienė 107. Su išlyg. s. abi gavo po 64. Premijas už tikslumą gavo A. Žaliauskas, E. Kėkštienė ir St. Kėkštas.

Rugpjūčio 3 d. Bonaire aikštėje: R. Šimkus 82, V. Astrauskas 84, Al. Kuolas 85. Su išlyg. s. — V. Astrauskas 66 ir M. Podsadeckis 71. Moterų grupėje — E. Kėkštienė 90, I. Kymantienė 100. Su išlyg. s. abi gavo po 75. Už tikslumą premijas gavo G. Stauskienė, E. Kėkštienė ir E. Kuchalskis. S.,

Rugpjūčio 24 d. Golf Haven aikštėje įvyko Kanados baltiečių golfo pirmenybės, kuriose dalyvavo suomių, latvių, estų ir lietuvių komandos. Lietuvių komanda, kurią sudarė R. Astrauskas, J. Danaitis, M. Ignatavičius, dr. A. Mikelėnas, Al. Simanavičius, Aug. Simanavičius, R. Šimkus, R. Šiūlys, A. Stauskas, P. Stauskas ir R. Strimaitis, laimėjo I v. su 489 taškais. Antroje vietoje liko estai su 491, suomiai su 498. Geriausius lietuvių rezultatus pasiekė dr. A. Mikelėnas, sužaidęs tik vienu tašku virš "par" 73. Premiją už arčiausiai primestą sviedinuką prie vėliavos ant premijuotos skylės gavo J. Danaitis ir estas R. Ennist.

Baltiečių golfo žaidynės prasidėjo prieš 18 metų. Lietuviai laimėjo taurę 6 kartus, latviai 2 kartus, o estai 10. Pirmenybes rengė lietuviai, vadovaujant A. Stauskui. S.

Metinė "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" prenumerata — $20, JAV-se — $20 amerikietiškų. Naujam skaitytojui — $15.00.

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:	IMA:
6 1/2% už 90 dienų term. indėl.	už asmenines paskolas nuo ..... 11 %
7 % už 6 mėn. term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuošimčiu
7 1/4% už 1 m. term. indėlius	1 metų ..... 10 %
7 1/4% už 2 m. term. indėlius	2 metų 10 1/4%
7 1/4% už 3 m. term. indėlius	3 metų ..... 10 1/2% (fixed rate)
7 3/4% už pensijų planą	su keičiamu nuošimčiu
6 1/2% už specialią taup. s-tą	1, 2 ar 3 metų ..... 9 3/4% (variable rate)
6 % už taupymo s-tas	
6-7 % kasd. palūkanų sąskaita	
5 1/2% už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 56 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

Taupyk ir skolinkis pirmutiniame ir didžiausiame

TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE PARAMA

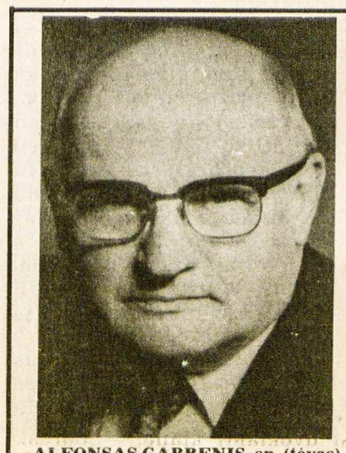

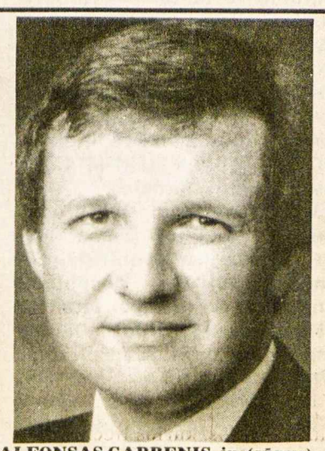

ALFONSAS GARBENIS, sn. (tėvas), ALFONSAS GARBENIS, jn. (sūnus), sueina į vieną įstaigą. Po 35 metų veiklos ir toliau ji tarnaus tautiečiams Toronte nekilnojamo turto reikaluose.

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 4Y3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543
Namų įkainojimo skyrius

HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED
77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6.
Telefonas (Toronto linija) 773-6480

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investacijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

RE/MAX renown realty ltd., realtor an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.
associate broker

4887 dundas st, west
Islington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999

232-2322

BLOOR WEST VILLAGE – 3 miegamųjų — $149,900.
BLOOR WEST VILLAGE – 3 miegamųjų — $142,500.
HIGH PARK – 13 kambarių — $269,900.
QUEEN-BATHURST – 2 miegamųjų — $82,900.
MAPLEWOOD WOODS – 4 miegamųjų — $215,000.
PALACE PIER – 2 miegamųjų — $188,000.

PARDUOTA PARDUOTA

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

SOLD x. De LIMA REALTY INC. 1280 Dundas St. W Tor.

RE/MAX

Birutė Grigaitytė-Spudienė,

namų pirkimo ir pardavimo agentė

1280 Dundas Street West, (prie Dovercourt Rd.) Toronto, Ont. M6J 1X7

Įstaigos telefonas: 535-2500
Namų telefonas: 445-9469

A & L Windows

66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1

Savininkai – Algis ir Lenis Žilvyčiai

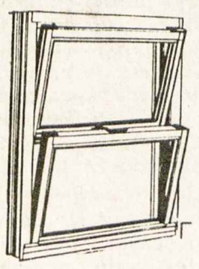

Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) įvairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. *Nemokamas įkainojimas.* *Lietuviams 10% nuolaida.* Skambinti telefonu

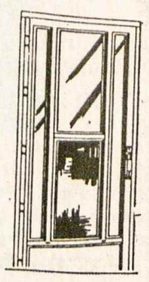

(416) 545-6556 Hamiltone,
Toronte ir apylinkėse prašome skambinti "collect"

SKAITYTOJAI PASISAKO

LIETUVOS VYČIAI

Dėkoju kun. Vincui Valkavičiui už dėmesį mano straipsniui "Geriau vėliau, negu niekad" ("TŽ" 1986.VI.6) ir iškeltą mintį Lietuvos vyčių bei jų veiklos klausimu.

Gerbiamas kunigas stebisi: "Nejaugi vyčiai taip mažai žinomi lietuviams!" Reikia pasakyti, kad senajai tremties lietuvių kartai, kuriai priklausau ir aš, Amerikos lietuvių vyčių veikla ir jų rūpesčiai senąja savo tėvyne buvo labai gerai žinomi Lietuvoje ir dar yra žinomi tremties kraštuose. Gaila, kad man neatėjo į galvą mintis, kai rašiau aną straipsnį, statyti vyčius patriotinės veiklos pavyzdžiu vieno kito krašto apsnūdusiai lietuvių bendruomenei. (Žinoma, neminint kai kurių visuomeninių ir kultūrinių organizacijų).

Betgi, taip pat reikia pasakyti, kad jaunoji ir vidurinioji karta apie vyčius nedaug ką žino.

Taigi, kai aš savo straipsnyje siūliau sudaryti grupę anglų kalbą mokančių žmonių, kurie atremtų kai kurios svetimųjų spaudos išpuolius prieš lietuvių tautą, turėjau galvoje tik Kanados lietuvių bendruomenę, nes čia tokių vyčių, kurie Amerikoje kiekvienų metų būvyje išsiuntinėja įvairiems aukštiems pareigūnams keliasdešimt tūkstančių informacinių ir protesto laiškų, nėra,

Kun. V. Valkavičius sako baigiąs rašyti knygą apie Lietuvos vyčius. Sveikinu ir linkiu sėkmės! Tokia knyga ne vienam skaitytojui atvers akis, kaip reikia dirbti tėvynės labui. **A. Kalnius**

JAPONIJOS KONSULAS LIETUVOJE

Sekanti AP žinia buvo įdėta Hamiltono "Spectator" 1986.VIII.2.

"Tokijo. – Sempo Sugihara, buvęs Japonijos diplomatas, kuris padėjo tūkstančiams žydų išvykti iš Lietuvos per Antrąjį pasaulinį karą, mirė širdies priepuoliu; jo šeima tai pranešė penktadienį. Jis buvo 86 metų. Sugihara mirė ketvirtadienį Kamakuros ligoninėje į pietvakarius nuo Tokijo.

1939 m. S. Sugihara buvo paskirtas konsulu į Lietuvos miestą Kovno, dabartinį sovietų miestą Kauną. Sekančiais metais nacių grėsmei augant, S. Sugihara išdavė tranzitines vizas beveik 6000 žydų, kurie norėjo išvykti iš krašto. Po metų nacių karuomenė įžengė į Lietuvą".

Dažnai žinios, kurios liečia Baltijos valstybes, būna iškreiptos.

1. Nuo 1918 m. "Kovno" buvo Kaunas, laikinoji Lietuvos sostinė. Prieš tai rusai ir lenkai vadino "Kovno", bet lietuviai visuomet vadino Kaunas.

2. S. Sugihara išdavė žydams tranzitines vizas tuo laiku, kai sovietų kariuomenė okupavo Lietuvą, t.y. 1940 m. birželio 15 ar 16 d.

3. Žydai, kurie gavo vizas, bėgo ne nuo nacių, bet nuo sovietų.

4. Nacių kariuomenė įžengė į Lietuvą po metų, t.y. 1941 m. birželio mėn gale, kai naciai, sulaužydami 1939 m. rugpjūčio 23 d. sudarytą nacių-sovietų nepuolimo ir draugystės sutartį, užpuolė sovietus.

R. Bulovas,
Hagersville, Ont.

LAUKIAMAS LAIKRAŠTIS

Mūsų namuose "TŽ" visuomet labai laukiami. Tiek turiniu, tiek lietuvių kalbos grynumu "TŽ" yra mūsų pirmaujantis laikraštis tremtyje. Dažnai prašau Aukščiausiąjį, kad nepagailėtų sveikatos bei jėgų redaktoriams ir visiems laikraščio bendradarbiams, nes jo uždarymas būtų didžiausias nuostolis mūsų išeivijai.

Leonas Baltušis,
Čikaga

KLAIDINANTI SPAUDA

Argentinoje nedaug beliko lietuvių komunistų, bet maskolių apmokama spauda suklaidina daugelį mažai tesiorientuojančių tautiečių. Dėl to Maskva nesigaili pinigų tokiai spaudai. Tai matyti iš "Vagos" rašinių ir Lietuvių ratelio veikėjų, kurie vadinami "pažangiaisiais". Mes gi, kurie stojame už Lietuvos nepriklausomybę, esame apšaukiami "atžagareiviais", "provokatoriais". Tie "pažangieji", tarnaujantys Lietuvos pavergėjams sovietams, užmiršta savo seses ir bolius, žuvusius ir dar kenčiančius Sibire bei kalėjimuose.

Ir "Argentinos lietuvių balsas" turėtų rašyti tiesą apie gyvenimą sovietų pavergtoje Lietuvoje, o ne kartoti vien tai, ką rašo "Gimtasis kraštas", kurį čia daug kas gauna. Pagal jį, Lietuvoje viskas klesti, bet kai norime aplankyti gimines, ne visiems leidžia ten siaučiantys maskoliai ir jų talkininkai. **Laisvas lietuvis**

GAUNAME REGULIARIAI

Kai pradėjote siuntinėti "TŽ" tiesiai iš JAV pašto, gaunam juos labai reguliariai. Tikriausiai tai nepatogumas jums, bet labai gera mums. Ačiū.

Mėgstu "TŽ" dėl įvairios ir įdomios medžiagos. **V. Šilėnas,**
Erie, Pa.

ŠYPSENOS

Motina ir sūnus

— Mamyte, ar gali man duoti pusę dolerio, kad galėčiau sušelpti vieną senelį?

— Labai mielai, sūneli. O kur yra tas senelis?

— Ten, už gatvės kampo. Jis turi saldumynų kioską, — paaiškino sūnus.

Ligoninėje

Gimdymų skyriuje motina, žiūrėdama pro stiklą į savo neseniai gimusį sūnų, kalbina jį, o paskui, atsigręžusi į seselę, taria:

— Žiūrėkite, jis tik dviejų dienų amžiaus ir jau visiškai panašus į tėvą. Kai aš į jį kalbu, jis užsimerkęs miega . . .

Neperšoko

– Pasižiūrėk į savo drabužius! Aš gi tau sakiau — nešok per šį dvokiantį klaną, — barasi motina.

— Aš ir neperšokau, — atsako berniukas.

Dialogas

Banke plėšikas pro langelį tarnautojui paduoda raštelį ir taria:

— Greičiau duok čia pinigus ir netark nė žodelio.

Tarnautojas gi atsako plėšikui:

— Kvaily, pasitaisyk kaklaraištį, juk tave fotografuoja . . .

Parinko Pr. Alš.

Pajieškojimai

Elenos Chmieliauskaitės, Liongino dukros, jieško krikšto duktė Aldona Kutkienė, gyvenanti Lietuvoje, Utenos mieste, Molėtų gt. nr. 60-4.

Jieškomas **Šimanauskas Bronius,** Vlado sūnus, gimęs 1900 m., atvykęs į Torontą 1926 m. ir ten gyvenęs apie 10 metų. Vėliau (pagal 1945 m. birželio 30 d., Lietuvoje gautą laišką) jis vadinosi B. Shiman, Minstreal, Isl. B.C. Jieško duktė Vanda Stašaitienė, 7232 So. California Ave., Chicago, IL 60629, USA.

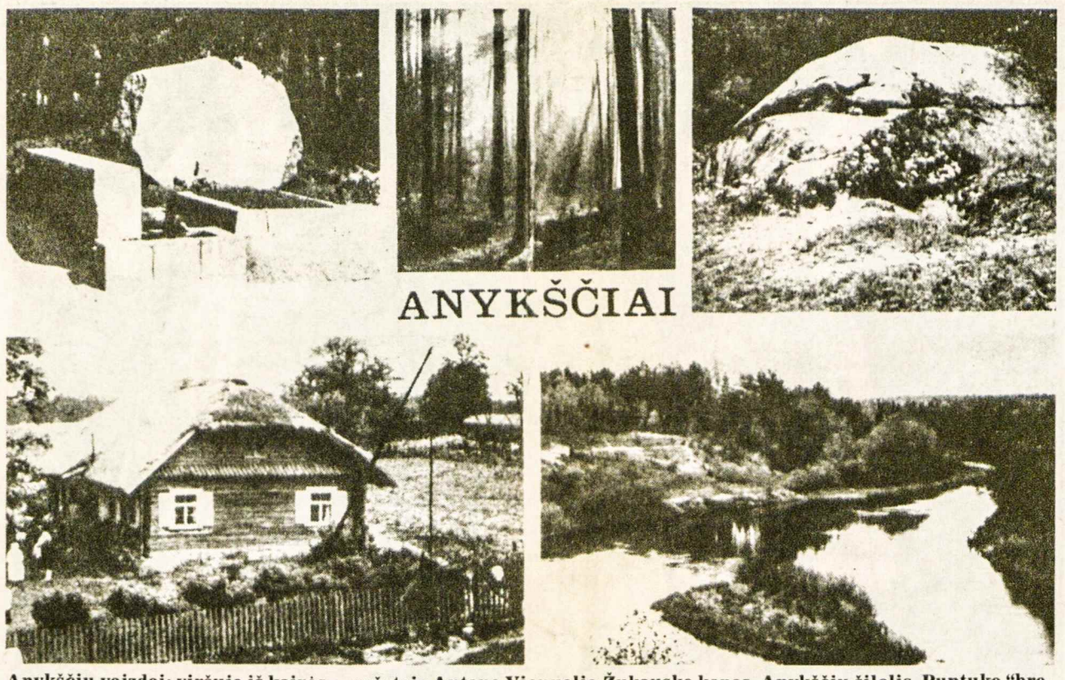

ANYKŠČIAI

Anykščių vaizdai: viršuje iš kairės — rašytojo Antano Vienuolio-Žukausko kapas, Anykščių šilelis, Puntuko "brolis"; apačioje — rašytojo Jono Biliūno gimtinė, Šventosios upė. Šie vaizdai matomi oficialiame atviruke

Vancouver, B. C.

ŽAVUS KONCERTAS. Vankuverio lietuvių kolonija yra maža tautiečių skaičiumi, todėl buvo daug nerimauta pačių rengėjų, kad numatytas dviejų tautinių šokių grupių pasirodymas nesutrauks užtektinai lietuviškos publikos ir neužteks pajamų susidariusioms išlaidoms padengti. Visi apsiriko. Salė buvo pilnutėlė. Matėsi labai daug jaunimo, kurio mes dažnai pasigendam savo parengimuose. Buvo svečių iš Seatle ir taip pat iš visos Kanados ir Amerikos atvykusių pamatyti "EXPO-86".

Koncertą gražiai atliko ir grakščiai mums pašoko tautinių šokių grupės: "Atžalynas" iš Toronto ir "Lietutis" iš Seatle, JAV. "Atžalynas", kuris skoningai pasirodė "EXPO-86" ir "Kitsilano Showboat" mūsų koncerte atliko 8 tautinius šokius iš savo gausaus repertuaro. Jų šokiai gyvo lietuviško charakterio, atliekami labai energingai ir grakščiai. Besišypsančios šokėjos sudarė labai malonų vaizdą. Todėl nenuostabu, kad "Atžalynas", vadovaujamas L. Pacevičienės, vis dažniau atstovauja mus pasaulinėse arenose.

Energinga ir įdomi šokėjų grupė "Lietutis" iš Seatle, kuri vis dažniau mus aplanko. Ji pašoko mums 6 gražius ir įdomius šokius. Grupei vadovauja energinga ir gabi Zita Petkus. Kiekvienas grupių šokis buvo publikos lydimas karštais ir ilgais plojimais ir "bravo" šūkiais. Jaunimas ir šokiai buvo graži kombinacija, užkariavusi mūsų širdis ir pralinksminusi ne vieną raukšlėmis išvagotą veidą. Ačiū, tau jaunime!

Padengti numatytom išlaidoms KLB Vankuverio apylinkės valdyba kreipėsi į vietinius tautiečius prisidėti aukomis. Atsiliepė daug ir dosniai. Visi dalyvavę tame koncerte esame jiems labai dėkingi.

$200 aukojo J. T. Andersonai; po $100 I. ir A. Andersonai, E. ir A. Goransonai, D. Krataukienė, L. Klimavičienė, I. ir O. Kartočiai, M. ir I. Kokoliai, A. ir E. Kvietinskai, O. Macijauskienė, K. ir S. Milašiai, J. ir L. Macijauskai, A. Pilibaitis, J. Sakalauskas, V. ir A. Skabeikiai, A. ir K. Smilgiai, A. Šmitienė, A. Stalionis, E. Vanagienė, B. ir A. Vileitos.

Taip pat nemažesnė padėka mūsų veikliai Vankuverio apylinkės valdybai: Baliui Vileitai, Leonardai Macijauskienei, Albinui Smilgiui ir į pagalbą atėjusiom poniom — A. Vileitienei ir A. Šmitienei, panalei Julijai. Paliulytei ir J. Venskui. Tai parodo, kad ir mūsų mažoje apylinkėje yra veiklių tautiečių ir jautrių širdžių lietuviškos kultūros išlaikymui. Tikrai visi didžiuojamės savo krašto menu, tais žmonėmis ir jaunąja karta, kurie tą meną sugeba tęsti ir dabar su tokiu dideliu pasišventimu. **V. S.**

A. a. ELENOS GUMBELEVIČIENĖS atminimui vietoje gėlių, paaukojo Kanados lietuvių fondui: $20 — J. A. Andersonai, T. E. Andersonai, E. Jurkšaitis, M. J. Kokoliai, J. L. Macijauskai, J. Sakalauskas, V. A. Skabeikiai, H. Z. Tumaičiai, E. Vanagienė, B. A. Vileitos; $10 — E. A. Goronsonai, J. J. Karčiai, L. Klimienė, E. Mačiulaitis, A. Miškienė, J. Venckus, V. A. Vyčinai; $8 — P. Dainius; $5 — J. Čeporius, V. Malerienė, O. Macijauskienė. **KLF**

Surrey, B. C.

A. a. ELENA GUMBELIENĖ. Š. m. liepos 21 d. velionė, pavaišinusi visus pusryčiais, išlydėjo išvykstančius svečius. Lyg nujausdama, apkabino brolį Praną, sakydama: "Kas žino, gal daugiau ir nebepasimatysime?" Svečiams išvažiavus, pasijuto blogai. Sūnaus Ramučio iššaukta greitoji pagalba ją tuojau nuvežė į "Peace Arch Memorial" ligoninę. Bet ir čia, užėjus antram širdies priepuoliui, mirė.

A. a. Elena Gumbelienė-Sakalauskaitė gimė 1925 m. Sintautų vls., Šakių aps. Augo didelėje ūkininkų šeimoje: penkios seserys ir du broliai. Šakiuose lankė Žemės ūkio mokyklą. Karui baigiantis, 1944 m. visa šeima pasitraukė į Vokietiją ir apsigyveno Pomeranijos srityje. Po karo tos srities buvo grąžintos Lenkijai. Tuo būdu atsidūrė lenkų globoje, kur ir dabar jos sesutė Gražina Wojeik gyvena su šeima.

1961 m. atvykusi į Kanadą ištekėjo už Edvardo Gumbelio. Užaugino sūnų Ramutį, kuris gražiai kalba lietuviškai. Šiuo metu jis baigia karjerinės braižybos kursą "Kwantlen" aukštojoje mokykloje. Išgyvenę ilgus metus Vankuveryje, prieš penkerius metus persikėlė į S. Surrey, B.C., kur pasistatė didelį ir gražų namą, tikėdamiesi lengvesnio gyvenimo.

A. a. Elenos laidotuvėse dalyvavo labai daug savų tautiečių ir kanadiečių. Iš toliau buvo atvykę: sesutė Jadvyga Labanauskienė su vyru iš Čikagos, brolis Pranas Sakalauskas iš Hamiltono, Bronė Nakvosienė iš Los Angeles, E. Mačiulaitis iš Toronto ir kiti.

Palaidota liepos 28 d. katalikų kapinėse "Gardens of Gethsemans", Surrey, B.C.

Prie gėlėmis apkrauto karsto atsisveikinimo kalbą pasakė Adelė Šmitienė ir Vincas Skabeikis.

Elena buvo religinga, gero būdo, darbšti ir mielai reiškėsi lietuviškoje veikloje. Savo laiku buvo Bendruomenės valdyboje, pastaruoju metu priklausė B.C. lietuvių medžiotojų ir meškeriotojų klubui "Bebras" ir dainavo Vankuverio lietuvių moterų chore.

Netekome susipratusios lietuvių dukros, netekome geros bendradarbės. Prisminsime su pagarba ir dėkingumu. **Vincas Skabeikis**

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

Sudbury, Ontario

SUDBURIO IR APYLINKĖS žvejų bei medžiotojų klubas "Geležinis vilkas" š. m. rugsėjo 6, šeštadienį, rengia gegužinę V. Gudrūno vasarvietėje. Programoje: šaudymas dėl pereinamosios taurės, šilti pietūs, loterija ir baras. Kviečiame visus narius ir svečius gausiai dalyvauti. Pradžia — 1 v. **Valdyba**

Detroit, Michigan

KREDITO KOOPERATYVAS "KASA". Š. m. birželio 8 d. Southfieldo Lietuvių kultūros centre Niujorko "Kasos" vyrai įtikinančiai kalbėjo šimtinei tautiečių apie savo kredito kooperatyvo naudą. Per vieną savaitę indėliai pakilo iš $400,000 iki pusės milijono. Ypač įtikinančiai skambėjo faktai, liudijantys "Kasos" naudą lietuviškai veiklai.

Pirma — lietuvių laikraščiai ir radijo programos gauna pagalbą apmokėtų reklamų pinigais. Antra — įvairios organizacijos, fondai ir lietuviški sambūriai remiami tiesioginėmis aukomis. 1985 m. "Kasa" reklamom ir aukom išleido $22,987. Iš šios sumos $5,450 buvo paskirta periodinei lietuvių spaudai, $6,540 lietuviškom radijo programom, $5,014 vienkartiniam sveikinimam bei reiklamom ir $5,980 tiesioginėm aukom.

Stambesnės aukos buvo paskirtos: Niujorko Lietuvių kultūros židiniui $1,480, "Draugui" $750, lituanistinei katedrai $500, Mokslo ir kūrybos simpoziumui $500, ateitininkų 75 metų sukakties kongresui $500, Maironio mokyklai $500, vyskupo P. Baltakio fondui $250, mažesnės sumos — Lietuvių atletų klubui, Americans for due Process, Lietuvių Bendruomenei, socialinės pagalbos veiklai, Vasario 16 gimnazijai, Tėvam pranciškonam ir kt. Per šešerius gyvavimo metus lietuviškai veiklai paremti "Kasa" išleido $65,900.

Jau dešimtmečius gyvuojančios lietuvių kredito unijos Kanadoje ir neseniai įsisteigusios Amerikoje per eilę metų lietuviškiem reikalam yra išleidusios arti dvejų milijonų dolerių.

Lietuvių bankas remia lietuvius: aukštesniais indėlių nuošimčiais, patogesniu patarnavimu, prieinamomis paskolomis, reklamų mokesčiais bei aukomis. Todėl nukreipkime savo kapitalą į lietuvišką kredito uniją "Kasą". Juo didesnis kapitalas, juo labiau galėsime praturtinti ne tik individualius taupytojus, bet ir taupytojų bendruomenę — lietuvių tautą. **Stasys Juzėnas**

Advokatė
JOANA E. KURAS, LL. B.
atidarė savo raštinę
3425 Dundas St. W., Suite 200 prie Windermere Ave.,
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B
2 Jane St., Suite 303
Toronto, Ontario M6S 4W3
Bloor ir Jane gatvių kampas
Telefonai:
įstaigos (416)762-7393
namų 248-9458

ADVOKATAS A. PUTERIS
nuo 1985 metų spalio 1 dienos
perkėlė savo raštinę į
3425 Dundas St. W., Suite 200,
(prie Jane St.), Toronto, Ont. M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B
3425 Dundas St.W., Suite 201
prie Windermere Ave.
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonai:
įstaigos (416)763-4319
namų 621-2136

Dr. GINA J. GINČAUSKAITĖ,
optometristė,
ATIDARĖ SAVO KABINETĄ
1551 Bloor St. W., Toronto, Ontario, M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
ir priima pacientus pagal susitarimą tel. 532-7115.
Susitarus priima pacientus ir vakarais.

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti
Gražina Raškauskienė, B.Sc.
Allan BROWN
624-6336 namų 624-2199
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4141 Dixie Rd., Rockwood Mall, Mississauga

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
* atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
* parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
* įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
* atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas
* uždengiu naujus stogus, išlieju įvažiavimus (driveways)
Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue
(Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker
Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.
1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

1986 metų EKSKURSIJOS
Į VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS
Rugsėjo 3 – 17 Spalio 8 – 17
Grupę rugsėjo 3 lydėsiu aš pats. Norintiems nupirksiu automobilius arba ir kitus reikmenis už dolerius. Sudaromi iškvietimai ir vizos pavieniui važiuojantiems ilgesniam laikui.
Kelionės dokumentai sutvarkomi pavieniams ir grupėms į visus pasaulio kraštus.
Dėl smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu ir telefonu.
V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
1573 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A6
Registration No. 0009239
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo pirmadienio iki penktadienio 3 v.p.p.-7 v.v.
tel. 245-9990
nuo pirmadienio iki šeštadienio nuo 10 v.r. iki 2 v.p.p.

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
Lilija Pacevičienė – tel.(416) 846-7301, namų (519)853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*
DRAUDA — INSURANCE
Waiter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Parapijos choras po vasaros atostogų pradeda naujus veiklos metus rugsėjo 7, sekmadienį, 11 v.r. Mišiomis. Kviečiame įsijungti naujus narius.

— Lietuvos kankinių šventė bei atlaidai — rugsėjo 28, sekmadienį, su atitinkama programa.

— Susituokė Povilas Venskaitis su Jeanette Wood.

— Pakrikštyti: Mark-Francis ir David-Gintaras Akelaičiai, Sharon ir Tomo Akelaičių sūnūs.

— Naujausia prof. Antano Maceinos knyga "Išlaisvinimo teologija" gaunama parapijos knygyne, kuris veikia sekmadieniais po Mišių parapijos salėje.

— Paaukojo: lituanistikos katedrai $50 — K. Konkulevičius; parapijai $200 — Č. Pšezdzieckis; $100 — H. Drabato.

— Mišios rugpjūčio 31, sekmadienį, 10 v.r. — už Gaidamavičių šeimos mirusius, 11 v.r. — už a.a. Edvardą Pawelko; Wasagoje 10 v.r. — už Bridickų ir Hiršų mirusius, 11 v.r. — už a.a. Feliksą Noreiką.

Lietuvių namų žinios

— LN nariai prašomi pranešti raštinei savo adresus tuoj po pakeitimo savo gyvenvietės. Siunčiant pranešimus, kvietimus, daug vokų grąžinama į LN, nes adresatas nežinomas ar išsikėlęs.

— LN valdybos posėdyje priimti nauji nariai: A. Valiūnas, D. Grybaitė, I. Luomanas. Buvo aptartas LN priklausančių namų taisymas ir išorės pagerinimo reikalai.

— Statybos komiteto pranešimu, slaugos namų planai ruošiami. Labai svarbu gauti miesto savivaldybės pritarimą planų patvirtinimui.

— LN valdyba nutarė padengti vieno studento kelionę į Vasario 16 gimnaziją.

— Sekmadienio popietės, Vytauto menė ir "Lokio" svetainė ir vasaros metu gausiai lankomos.

— Artėjant rudens metui, LN biblioteka išplės savo darbą. Dėkojame ne tik skaitytojams, bet ir knygų aukotojams, kurių dėka didėja bibliotekos knygų sąrašas. V. Dagilis padovanojo per 100 knygų. Gauta knygų iš a.a. Elzės Jankutės palikimo.

— Š. m. lapkričio 8 d. įvyks LN "Nepriklausomos Lietuvos" vakaras.

Ona Kavaliauskienė savo šeimos mirusųjų atminimui paaukojo "Tėviškės žiburiams" $25.

Įamžindami a.a. Adomą ir Stasę Jocus, mirusius Lietuvoje, sūnūs Juozas ir Valteris paaukojo $200 Kanados lietuvių fondui.

Pagerbdami Lietuvos karinomenės majorą a.a. Lionginą Leknicką, "Tėviškės žiburių" skaitytoją bei rėmėją, vietoje gėlių paaukojo šiam savaitraščiui po $15: J. J. Rovai, J. J. Valiuliai, A. G. Sprainaičiai.

Paaukojo Tautos fondui, pagerbdami velionį Jurgį Strazdą: $50 — V. Anskis, A. Raila, J. Margis, A. Masionis, A. Pacevičius; $20 — V. J. Dageliai, M. Račys, S. Grigaliūnas, A. J. Paršeliūnai, E. Smilgis, A. Pyragis; $10 — F. Timukas, J. Zabulionis, A. Peleckis, J. V. Šimkus, B. Staliorаitienė, I. Kandrotienė, S. Gečienė, M. Andrulevičius, A. Žilėnas, K. Indriūnaitė, A. Borchertas; $5 — A. Vingevičius; $2 — A. S. Čeponiai.

Vietnamiečių draugija Toronte gavo iš Ontario vyriausybės (Community Facilities Improvement Program) $104,-132 namui pirkti. Toks dviejų aukštų namas buvo nupirktas Dundas W. gatvėje už maždaug dvigubai didesnę sumą. Pirmame aukšte ir rūsyje įrengtos patalpos visuomeninei veiklai, o antras aukštas išnuomotas. Vyriausybės pašalpa gauta per kultūros ir pilietiškumo ministeriją, kuriai vadovauja min. dr. L. Munro.

Europos rajono 37-ji skautųčių stovykla, įvykusi Britanijoje liepos 26 — rugpjūčio 2 d.d., atsiuntė "Tėviškės žiburiams" sveikinimus su ten dalyvavusių parašais. Stovyklavo 75 asmenys.

Laisvės klausimas šiandieną visur aktualus, ypač ateiviams iš sovietų pavergtų kraštų. P. Amerikoje labai aktualus yra socialinio išlaisvinimo klausimas. Jį išsamiai gvildena prof. A. Maceina savo 120 psl. leidinyje "Išlaisvinimo teologija". Jis gaunamas pas platintojus ir "Tėviškės žiburiuose". Kaina — $5, pasiuntimas paštu — $1.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praėjusį sekmadienį 10.15 v.r. Mišias laikė ir pamokslą sakė kun. J. Vaišnys, SJ, iš Čikagos.

— Praėjusį trečiadienį pasibaigė religinis vasaros seminaras, kuriame dalyvavo apie 100 asmenų.

— Šį sekmadienį, rugpjūčio 31, "Kretingos" stovyklavietėje Wasagoje 11 v.r. bus laikomos paskutinės vasaros meto Mišios.

— Praėjusią savaitę parapijoje lankėsi J.E. vysk. Paulius Baltakis.

— Parapijos choro repeticijos prasideda rugpjūčio 28, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

— Registracija maldininkų kelionei į Lietuvos krikščionybės sukakties iškilmes Romoje vyksta parapijos raštinėje. Kelionė bus 1987 m. birželio 11-25 d.d. Po iškilmių Romoj ekskursija vysk į Asyžių, Florenciją, Paduą, Veneciją, Pizą, Monte Carlo, Carcasson, Avignon, Lourdes, Paryžių ir per Amsterdamą grįš į Torontą. Kelionės kaina su A klasės viešbučiais, trim valgiais į dieną ir visais patarnavimas — $2,595 kan. Registruojantis įmokama $250 užstato ir $80 kelionės atšaukimo (cancellation) draudai.

— Parapijai aukojo: A. V. Lukai $100, V. P. Melnykai $50, J. Norkus $50, P. Gaidelis $50.

— Mišios rugpjūčio 31, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Bronę Šutienę, 9.20 v.r. — už a.a. Joną Revą, 10.15 v.r. — už Asevičių ir Batūrų šeimos mirusius, 11.30 v.r. — už parapiją, 8.30 v.v. — už a.a. Leonardą Marcinėną.

Vysk. P. Baltakis, OFM, lankėsi Toronte, buvo nuvykęs į studentų ateitininkų stovyklą latvių "Saulainėje", buvo užsukęs į Anapilį ir "TŽ" redakciją, kur painformavo apie numatomus didžiuosius renginius 1987 — Lietuvos krikščionybės sukakties metais.

Juodojo kaspino demonstracija Toronte rugpjūčio 23 d. buvo gana gausi, nors oras buvo lietingas. Dalyvavo apie 2000-3000 asmenų daugiausia Rytų Europos ateivių su savo tautų vėliavomis. Gausūs kalbėtojai ryškino šios demonstracijos reikšmę, primindami 1939 m. rugpjūčio 23 d. pasirašytą Molotovo-Ribbentropo sutartį, nuvedusią į daugelio tautų pavergimą. Nacių grėsmė sunaikinta, o sovietinė ne tik laikosi, bet ir stiprėja. Ši demonstracija buvo rodoma televizijoje, apie ją plačiai rašė dienraščiai, kalbėjo radijas. Televizijoje buvo ryškiai matomos Lietuvos vėliavos. Plačiau — kitame "TŽ" nr.

Žymusis Kanados žurnalistas Peter Worthington, buvęs kadaise korespondentu Maskvoje, dirbęs dienraščio "The Telegram" redakcijoje, redagavęs dienraštį "The Toronto Sun", dabar rašantis straipsnius "The Financial Post", š. m. rugpjūčio 23 d. laidoje išspausdino straipsnį "Soviet record of tyranny recalled". Ryšium su Juodojo kaspino diena jis priminė Rytų Europos ir kitų kraštų ateivius, pabėgusius nuo komunistų tironijos. Jie esą sovietizmo aukos, vieni iš vertingiausių Kanados piliečių, bet neturintys svarios politinės įtakos dėl susiskaldymo, kurį skatina ir sovietai. Sujungę savo pajėgas jie sudarytų stipresnę grupę už žydus. Pastarieji esą kovoja tarp savęs, bet pagrindiniuose dalykuose sutaria. Ateiviai iš komunistinių kraštų turėtų remti ne politines Kanados partijas, bet paskirus sau palankius politikus. Sovietams pasitarnavo Deschenes komisijos užduotis jieškoti vien tiktai nacių karo nusikaltėlių.

Mėnraštis "Speakup" š. m. birželio-liepos nr. tarp daugelio kitų straipsnių rašo apie politinius kalinius, kurių eilėje yra nemažai lietuvių, sibirinius trėmimus, Amerikos baltiečių laisvės lygą, tarptautinę Juodojo kaspino dieną. Įdėtos nuotraukos — Vytauto Skuodžio ir Balio Gajausko. Mėnraštis skiriamas kovai už laisvę. Vyriausias jo redaktorius ir leidėjas — G. Urbonas.

• **Kol Baltijos valstybių žmonės ir Rytų Europa nebus laisvi pasirinkti valdymosi sistemą, mes ginsime jų teises bei remsime jų bylą.**
(Ronald Reagan)

Toronto atžalynietės Sadutės šokyje, kuriuo gėrisi gausūs tautiečiai — Nuotr. B. Tarvydo

Dail. Snaigės Šileikienės paveikslų paroda rengiama š. m. rugsėjo 9-20 d.d. "Del Bello Gallery", 363 Queen St. W., Toronto, Ont. Atidarymas — rugsėjo 11, ketvirtadienį, 6-9 v.v. Visi kviečiami atsilankyti.

Ilgasis Darbo šventės savaitgalis rugpjūčio 30 — rugsėjo 1 d.d. daugelį išvilios iš miestų į gamtą bei vasarvietes. Provincinė Ontario policija atsiųstame rašte "TŽ" redakcijai perspėja, kad tai pavojingas keliautojams savaitgalis. Pernai eismo nelaimėse žuvo 10 ontariečių. Šiemet bus sustiprinta policijos kontrolė. Vairuotojai kviečiami laikytis saugumo taisyklių.

Ontario meno galerija š. m. spalio 3 — lapkričio 30 rengia Vatikano muziejaus barokinio meno rodinių parodą. Bus atgabenti iš Romos garsieji pasaulinio masto kūriniai — paveikslai, skulptūros, medaliai, liturginiai drabužiai.

Anglų kalbos kursus naujiems kanadiečiams rengia Yorko universitetas (4700 Keele St., Downsview, Ont. M3J 2R6, tel. 416 667-3402). Bus trys grupės: pradedančių, vidutinių ir pažengusių. Pamokos šeštadienio rytais prasidės rugsėjo 20 d., antradienių vakariais — rugsėjo 16. Kaina — $160.

Pasaulio lietuvių kultūros kongresas bus rengiamas Toronte 1988 m. prieš PLB seimą. Jo rengimu rūpinasi PLB kultūrinių reikalų komisijos pirmininkė Milda Lenkauskienė, gyvenanti Klivlande. Tautinių šokių šventė taip pat įvyks 1988 m. Hamiltone.

Toronto "Volungė" praėjusį pavasarį įsijungė į CBC radijo chorų varžybas etninės muzikos srityje. Perėjusi vietinius ir apskričių pusbaigmius, gavo pranešimą, kad pateko į Kanados baigmę. Šių varžybų vertintojai yra žymiausi Kanados chorinės muzikos žinovai, kurie pabrėžia choro susidainavimą, dinamiką ir muzikinį frazavimą. Vienintelis trūkumas, kuris "Volungei" neleidžia išvystyti balsų balansą, yra vyrų stoka. Rugsėjo mėnesio sekmadieniais, 8-10 v. r., CBC gros visų sričių finalistų muziką. Tai didelis mūsų lietuvių visuomenės laimėjimas, nes pirmą kartą Kanados mastu skambės "Volungės" įdainuotos lietuviškos dainos — "Beaužtanti aušrelė", "Tupėjo vanagas", "Vasaros naktys" ir Kanados lietuvio kompozitoriaus Jono Govėdo giesmė "Žemėn taiką nešu". Rugsėjo 28 d. CBC paskelbs varžybų laimėtojus. "Volungė" pradeda repeticijas **penktadienį, rugsėjo 5 d., 7 v.v.,** Prisikėlimo parapijos patalpose ir nuoširdžiai kviečia ateiti naujus narius ruoštis pirmam koncertui, kuris įvyks Toronte lapkričio 16 d. Lietuvių namuose.

Lietuvos krikščionybės sukakties vykdomasis komitetas (pirm. Jonas Kavaliūnas) kreipėsi per muzikinį komitetą (R. Kliorienė, V. Ralys, D. Viskontienė) į Joną Govėdą, kad sukurtų šiai ypatingai sukakčiai naują giesmę. Ji jau baigta, priimta ir bus įtraukta į oficialų giesmyną. Šiais metais tos giesmės bus giedamos visose laisvojo pasaulio lietuvių parapijose ir per sukakties iškilmes Romoje. "Volungė" sveikina savo bendradarbį kompoz. J. Govėdą ir ruošia visuomenei naują jo giesmę.

Mažosios Lietuvos fondas

1986 m. liepos mėnesį Fondo sąskaita "Paramoje" (nr. 8032) padidėjo $4,635. Stambiomis ir mažesnėmis aukomis įsijungė: su **$3,100** — Mažosios Lietuvos bičiulių draugijos centro valdyba Montrealyje; **$1000** — Vilius Pėteraitis; su **$100** — Greta Baltaduonienė, Jonas Viliušis, Augustinas Kuolas, Lucie Kunnapuu; **$75** — Julius Jurėnas; **$20** — M. J. Malciai, E. Repečka; **$10** — Mrs. N. Jakonis, Vladas Šaltmiras.

Džiaugiamės pozityviu tautiečių atsiliepimu. Gili padėka visiems aukotojams. Nuoširdus ačiū poniai L. Kunnapuu už linkėjimus.

Mažosios Lietuvos fondas Amerikoj jau įregistruotas kaip nepelno organizacija ir pagal gautą čarterį aukotojai galės nurašyti aukas nuo pajamų mokesčio. Valdyba deda visas pastangas ir Kanadoj gauti tas pačias teises. **Valdyba**

PRANEŠIMAS

A.a. KAZIMIERO JURKŠTO

vienerių metų mirties metines prisimenant, Mišios už jo vėlę bus atnašaujamos 1986 metų **rugsėjo 7, sekmadienį, 9.20 v. ryto,** Prisikėlimo parapijos šventovėje Toronte.

Kviečiame draugus bei pažįstamus jį prisiminti.

Testamento vykdytojai

Lietuvos kariuomenės majorui

A†A

LIONGINUI LEKNICKUI

mirus,

jo sūnui MINDAUGUI – ŠALFASS centro valdybos nariui, jo šeimai, giminėms ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia –

ŠALFASS centro valdyba

A†A

Profesionalų ir verslininkų sąjungos nariui

JURGIUI STRAZDUI

mirus,

gilią užuojautą reiškiame jo sūnui su šeima Lietuvoje ir visiems artimiesiems –

Profesionalų ir verslininkų sąjunga

A†A

ATANAZUI JACKEVIČIUI

mirus,

brolį BENEDIKTĄ JACKŲ – Profesionalų ir verslininkų sąjungos narį nuoširdžiai užjaučiame –

Profesionalų ir verslininkų sąjunga

Dr. MIKAS A. VALADKA

nuo 1986 m. rugsėjo 2 d. perkelia savo kabinetą iš 2299 Dundas St. West į

2150 Bloor St. West, Suite 207. Tel. 769-2415.

Priims pacientus: pirmadieniais 10 v.r.– 5 v. p.p., antradieniais 1 v.p.p.– 7 v.v., trečiadieniais 1 v.p.p.– 7 v.v., ketvirtadieniais 9 v.r. – 2 v.p.p., penktadieniais 9 v.r.– 2 v.p.p.

Pacientai bus priimami pagal išankstinę registraciją, išskyrus skubius atvejus ir pakartotines injekcijas. Nesant gydytojui kabinete (lankant pacientus ligoninėje arba namuose), galima palikti žinią skubiais atvejais. Gydytojas visuomet gali būti pasiekiamas per informacinę tarnybą ***telefonu 769-2415.***

Ray Mickevičius

Wasagoje atidarė automobilių prekybą

"Four Seasons"

auto sales and services

850 Mosley St., Wasaga Beach, Ont. L0L 2P0

Telefonai: namų **(705) 429-2349,** darbo **(705) 429-2726**

Kviečiu apsilankyti. Lietuviams nuolaida.

MONTREALQUE

Prel. Algimantas Bartkus, Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos Romoje rektorius, keletui dienų buvo apsistojęs AV klebonijoje. Jis aplankė savo montrealiečius auklėtinius Paulių Mališką ir Zigmą Skučą, tarėsi su Liudu Stankevičiumi, organizuojančiu ekskursiją į Romą Lietuvos krikšto sukakties proga ir susitiko su savo pažįstamais.

AV parapija, perėmusi kleboniją iš Tėvų jėzuitų, išdažė visus kambarius. Dabar dar yra remontuojama parapijos salė. Parapijos komiteto nariai, vadovaujami aktyvaus pirmininko Alberto Jonelio, noriai prisideda savo darbu, o parapijiečiai savo aukomis. Paskutiniu metu šio remonto darbus stambesne auka parėmė Liudvika Palubinskienė, paaukodama 2000.00 dol.

Tautos šventės minėjimas ruošiamas rugsėjo 7 d.; 11 v.r. bus iškilmingos pamaldos AV šventovėje, o po to salėje įvyks minėjimo tęsinys. **B.S.**

Mirus Rimvydui-Edmundui Skučui, artimieji draugai paaukojo Kanados lietuvių fondui: $20 – E. J. Dalmotai, T. Čipkienė; $10 – Z. Barysas, A. P. Drešeriai, S. A. Staškevičiai, D. C. Vasiliauskai.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapijoje

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont	Šv. Kazimiero par.
Pirm., antr., treč.	9.00-3.00	———	———
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	4.00-8.00	———
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00	———
Sekmadieniais	10.30-12.30	———	10.30-12.30

Atliekame visus bankinius patarnavimus

Aktyvas – virš $17,000,000. rezervas – $600,000.
Dabartinių palūkanų informacija "LITE"

Monika Spudaitė, š. m. pavasarį baigusi politinius mokslus Toronto universitete, šią vasarą dirbo VLIKo įstaigoje Vašingtone. Anksčiau ji yra studijavusi anglų literatūrą, prancūzų kalbą ir ekonominius mokslus. Studijų metais dalyvavo lietuvių studentų klubo veikloje, o dabar — Kanados lietuvių jaunimo sąjungoje. Pernai dalyvavo Taikos ir laisvės ryžto žygyje Skandinavijoje.

Ontario meno taryba (Ontario Arts Council) savo pranešime, atsiųstame "TŽ" redakcijai, pranešė, kad gegužės, birželio ir liepos mėnesių posėdžiuose paskirstyta pašalpa įvairiem meno vienetam — $7,345,883. Ją gavo 332 asmenys ir 254 organizacijos visoje provincijoje. Pridėtame sąraše nematyti ne vienos lietuviškos pavardės, nė vieno meno vieneto. Pažymėtina pašalpa $11,000 Daugiakultūrio teatro draugijai, kuriai priklauso ir lietuvių teatrai. Ontario meno taryba yra provincinės vyriausybės steiginys, kurio narius ir lėšas skiria kultūros ir pilietiškumo ministerija. Adresas prašymams: The Ontario Arts Council, 151 Bloor St. W., Suite 500, Toronto, Ont. M5S 1T6. Tel. (416) 961-1660.

Lietuvių sūnų ir dukterų klubas, kuriame spiečiasi senosios ateivijos komunistinio nusistatymo tautiečiai, labai sumažėjus narių skaičiui, turimą namą 160 Clairmont gatvėje parduoda surastam pirkėjui. Tos pačios komunistinės linkmės Kanados lietuvių literatūros draugijos centro komitetas jau neveikia. Jo turėtas knygynas perduodamas viešajai Toronto bibliotekai. Visais tais reikalais rūpinasi J. Morkis.

Bookbinding Studio
"SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus. Savininkas – lietuvis.
Telefonas **625-2412**
P. O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

NATŪRALAUS GYDYMO KLINIKA medicininškas pooperacinis gydymas. Patarimai asmeniniais ir šeimos reikalais. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel. (416) 533-8008.

GALIMA UŽSISAKYTI bičių medaus telefonu 534-6803 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronte.

IŠNUOMOJAMI du kambariai ir virtuvė vienam asmeniui. Skambinti tel. 536-0712 Toronte.

IŠNUOMOJAMAS BUTAS su visais patogumais: vienas miegamasis kambarys ir virtuvė žiemos metui St. Petersburg Beach Floridoje. Telefonas 1-813-360-1057.

GAMINU namuose pagal užsakymus vištienos arba anties susuktus kepsnius. Skambinti Irenai vakarais: tel. 535-3847 Toronte.

REIKALINGI lietuviškai kalbantys tautiečiai-tės, galintys paglobоti dvejų bei ketverių metų berniuką ir mergaitę nepilną laiką liepos ir rugpjūčio mėnesiais ir visą laiką — nuo rugsėjo mėnesio. Darbas apima ir lietuvių kalbos mokymą. Taip pat jieškome globėjų vaikams vakarais ir savaitgaliais. Gyvename visai arti Bloor-Jane požeminio traukinio stoties. Skambinti vakarais dr. A. Pliopliui tel. 762-4181 Toronte.

LIETUVIŠKA
gėlių krautuvė.
Savininkė ALINA ŠALNIENĖ, baigusi kursą Guelph universitete (Flowers Canada of Floral design), paruošia gėles vestuvėms, ligoniams, laidotuvėms, įvairiems parengimams. Skambinti tel. 763-6694, 710 Annette St., Toronto, Ont. M6S 2E2.

EUROPEAN CATERING
Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronte.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte
Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 498-5823 arba 755-3174.